Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.
Titel | Title:	Lille Rødhætte : et Portræt.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Det Nordiske Forlag, 1900
Fysiske størrelse | Physical extent:	199 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57,-237

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020701405

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

LILLE RØDHÆTTE

HENRIK PONTOPPIDAN

LILLE RØDHÆTTE

ET PORTRÆT

KØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG
BOGFORLAGET ERNST BOJESEN
1900

Oplag: 3000 Ekspl.

Nogle faa Sider af denne
Bog har før været trykt

THIELES BOGTRYKKERI

I.

Inde paa en af Træbænkene i Ventesalen paa en lille østjysk Landstation sad en Efteraarsaften et Par Bønder og ventede paa et Tog, der skulde komme om en lille Timestid. Mens Røgen fra deres Piber strakte sig i lange Striber op gennem den raakolde Luft og samlede sig til en blaalig Sky omkring den søvnigt lysende Lampe under Loftet, sad de og snakkede om en Række Begivenheder, som i længere Tid havde beskæftiget Sindene der paa Egnen.

Efter sytten Aars Ægteskab havde Egnens Magnat, Godsejer Engelstoft, Herre til Sofiehøj og Agersøgaard og Ejer af adskillige rentebærende Papirer, ladet sig skille fra sin Hustru, en født van Deken, med hvem han allerede længe havde levet ret ulykkeligt. En Aften paa en Klub-Maskerade inde i Købstaden havde han set Realskolebestyrerens Søster, en ganske ung Pige

af en pragtfuld, zigøjneragtig Skønhed, og tre Maaneder efter havde Separationen fundet Sted.

Der havde blandt Egnens Befolkning hersket almindelig Tilfredshed med Begivenheden. Der var ganske vist dem, som paa Grund af deres Forhold til Stat eller Kirke havde følt sig forpligtede til at fordømme Godsejeren strengt; men rigtignok var det netop de samme, der senere blev de hyppigste Gæster paa Sofiehøj og formelig kappedes om at hylde den unge Pige som Borgens tilkommende Herskerinde.

Fru Engelstoft havde nemlig altid været grumme ilde lidt der paa Egnen. Det var og blev Folk en Gaade, hvorledes den rige og livsglade Godsejer havde kunnet gifte sig med hende. Vistnok havde hun i sin Tid været ganske smuk, og endnu besad hendes Ydre en vis Statelighed. Skønt hun ikke var høj og nærmest spinkelt bygget, var der over hendes askeblonde Skikkelse med den linjerette Ryg og det fintformede Hoved noget højbaarent, der tvang til Ærbødighed — men hun var et Monstrum

af Uomgængelighed, mistroisk, trættekær, paaholdende, saa nøjeseende overfor sine Undergivne, at hun fordrede Regnskab aflagt ogsaa for de halve Øre, der medgik i Husholdningen. Til den fredelskende Godsejers Fortvivlelse levede hun derfor i evige Skærmydsler med sine Tjenestefolk og laa i aaben Krig med alle Handlende i Miles Omkres.

Hun var selv af Godsejerslægt. Hendes Fader, Jægermester Joachim van Deken, havde engang været vel kendt i visse glade Junkerkrese, hvor han i Løbet af en Snes Aar med stor Frimodighed havde opspist og bortspillet sin Kones medbragte Formue, saa Familjen tilsidst bogstaveligt maatte gaa fra Hus og Hjem. Dengang Engelstoft første Gang saae sin tilkommende Hustru, var hun slet og ret Gouvernante paa en af Egnens Proprietærgaarde og havde sin Plads ved Bordets nederste Ende ved Siden af Børnene.

Men trods den lykkelige Ophøjelse fra fattig Lærerinde til Frue paa Sofiehøj og Agersøgaard, og skønt hun blev elsket, ja

forgudet af sin Mand, var hun med Aarene bleven stedse mere indesluttet og menneskefjendsk.

Man havde regnet ud, at ikke mindre end tolv af Sofiehøjs Tjenestefolk i hendes Tid og paa hendes Angivelse var bleven overgivet i Politiets Hænder for Forseelser, hvoraf den største var en ulovlig Tilegnelse af en skindforet Frakke; og bestandig havde hun tvunget sin Mand til Retsforfølgninger og Sagsanlæg, saa han, der var Eftergivenheden og Godmodigheden selv, idelig laa i Processer, snart med det Offentlige om Istandsættelsen af et Vejstykke, snart med en Købmand, af hvem hun mente sig bedraget, snart med en Nabo i Anledning af et Markskel. Ved den blotte Mistanke om en Forurettelse satte hun før deres hele Velfærd paa Spil, end hun vilde høre Tale om at indgaa paa Forlig.

Det havde da ogsaa først været efter en frygtelig Kamp, at Skilsmissen var kommen istand, og man begreb næsten ikke, hvordan Godsejeren havde faaet Mod til at sige det afgørende Ord til sin Hustru —

»Tudsen«, som Egnens Bønder kaldte hende, baade for hendes Kivagtigheds Skyld og paa Grund af hendes vortede Ansigtshud. Engelstofts juridiske Raadgiver, Sagfører Sandberg, var da ogsaa daglig bleven kaldt til Sofiehøj; og dels gennem ham, dels gennem Tjenestefolkene og Godsskriveren havde Befolkningen faaet Underretning om Krigens Gang.

Det viste sig da, at det mindre var selve Ægteskabets Opløsning, der voldte Vanskelighederne, end Spørgsmaalet om Formuefordelingen. Fru Engelstofts Fordringer var saa vidtgaaende, at deres Opfyldelse vilde have gjort Godsejeren til en fattig Mand. Først da hans Sagfører — med Fingeren anbragt paa en Paragraf i Lovbogen — havde overbevist hende om, at hun vilde gøre vel imod sig selv ved at modtage sin Mands Tilbud fremfor at fremtvinge det Offentliges Afgørelse af Sagen, gav hun endelig Køb.

Det blev da fastsat, at Engelstoft selv skulde beholde Sofiehøj, der havde været Ægtefolkenes sædvanlige Opholdssted, me-

dens Hustruen efter eget Ønske fik overladt Agersøgaard, der var en betydelig større men temmelig vanrøgtet Ejendom langt oppe i et vendsysselsk Klit- og Moseøde, og som hun foretrak blandt andet netop for Stedets Ensomheds Skyld. Desuden tilstodes der hende den ubeskaarne Forældreret over deres eneste Barn, den da sekstenaarige Esther, samt et halvt hundrede Tusinde Kroner i Kontanter.

Samme Nat, som Skilsmissekontrakten om Eftermiddagen var bleven underskrevet, forlod hun Sofiehøj tilligemed Datteren, der i hele den Uge, Forhandlingerne stod paa, havde været indelukket paa sit Værelse og nu ved Afrejsen end ikke fik Lov til at sige sin Fader Farvel.

I flere Dage derefter lod Godsejeren sig ikke se. Den lange Kamp og navnlig Fortvivlelsen over Tabet af Barnet, som han elskede højt, havde ganske oprevet den legemskraftige Mand. Dog, hans fremskredne Alder gav ham ingen Taalmodighed til at fortabe sig i sin Sorg.

Efter et Par Ugers Forløb fejrede han,

omend i Stilhed, sin Forlovelse med Realskolebestyrerens smukke Søster, og da der var gaaet endnu nogle Uger, holdt han sit første, større Middagsselskab i den overdaadige Stil, som hans ældre Venner kendte »fra før Tudsens Tid«, og som i høj Grad behagede hans tilkommende Brud. Af Egnens mange moralsk forargede var der allerede da kun to tilbage, som ikke efterkom Indbydelsen. Den ene var Provsten, der endda blot — og til sin inderlige Beklagelse — forhindredes af Koliksmerter, medens den anden var Stedets verdslige Øvrighed, Herredsfogden, der som konstituere Amtmand havde maattet fuldbyrde Separationen. Han sendte simpelthen Afbud og giorde ingen Undskyldninger for sin Udeblivelse.

Men Ulykken havde nu engang fæstet Bo paa Sofiehøj. Et halvt Aar derefter forkølede den unge Brud sig paa et Julebal og døde under svære Lidelser.

Allerede ved hendes Begravelse havde Folk ved Synet af Godsejeren sagt, at han snart vilde følge efter hende. Han var

med eet bleven en gammel Mand. I Løbet af Sommeren svandt hans bredbringede Skikkelse ind til en Skygge af sig selv. Han bar fra Ungdommen af paa Spiren til en Hjertelidelse, som nu blussede op og Dag for Dag fortærede hans Livskraft.

»Det er, som jeg siger dig, Per!« sagde den ene af de to Bønder, der sad paa Træbænken inde i Ventesalen og bakkede paa deres Piber. »Han har højstens en otte Dages Tid at holde Livet i. Saa er det forbi. Det skal være Doktorens egne Ord.«

»Herregud!« sagde den anden, der var en ældre Mand. »At det skulde ta'e en saadan Ende!«

»Ja, bedrøveligt nok er det at tænke paa. For saameget skal siges — en Stadsmand har Engelstoft alle sine Dage været. Og skikkelig mod Fattigfolk — saa længe han da fik Lov til det for Kællingen.«

»Herregud!« gentog den anden, fortabt i sine egne Tanker. »At det skulde ta'e en saadan Ende! . . . For han er jo dog en yngre Mand.«

»Lad vos se, . . . han kan vel snart være nær de halvhundrede, tænker jeg. Men det er ikke altid Aarene, der skal regnes paa, Per. Sorgerne æder paa Indvoldene, — det er et gammelt Ord. Og Engelstoft, han har nu ligegodt ogsaa haft sit Læs at trække paa. Hvad har vel den stakkels Mand ikke maattet gaa igennem med Tudsen, inden han kom vel af med det Spøgelse. Uha! Uha! Hun har sat ham mangen hvid Tot oven i Skallen.«

»Ja, hun var en led Heks. Det maa ikke siges andet.«

»Uha! Uha! — Og kan man nu tænke sig noget mere kreperligt, end at Kæresten saadan skulde gaa hen og dø fra ham af, ligesom han bedst havde faa't henner. Det maa jo dog ha'e ærkret ham gevaltig.«

»Ja ja, Mads, — det var nu saadan Guds Vilje.«

»Det var det natyrlig; det er et sandt Ord, Per! — Men saadan en dejlig Pige det ligegodt var. Jeg kan huske — det er vel et godt Aarstid siden nu — jeg kom agende ovre fra Lime Mose med et Læs

Tørv. Saa mødte jeg dem inde i Østskoven. De kom ridende lige imod mig paa et Par røde Bæster. »Goddav, Mads Iversen!« sagde Engelstoft nok saa frimodig og slog ud med hans Ridepisk. Og Kæresten smiskede lidt og red om til fjermer — for de havde jo siddet hinanden noget nær. Det var ligefrem et helt yndigt Syn.«

»Aa ja . . . saamænd.«

»Aldrig i mine livskabte Dage har jeg set et Mennisk' med saa fornøjeligt et Øjekast som det Pigebarn. Og sikke Lemmer der sad paa hende! Det skulde Pinedø' ingen ha'e tænkt dengang, at hun tre-fire Maaneder efter skulde ligge tre Alen under Jorden og kede sig.«

»Ja, det skulde nu saadan være!«

»Javel; der er ikke noget at sige til det. — Og sikken Begravelse hun fik! Det var jo næsten, ligesom det kunde ha'e været en Dronning. Jeg er sikker a', at Engelstoft selv faar den ikke kostbarere.«

»Godavten,« lød det i det samme fra det andet Hjørne af Ventesalen.

Det var Stationskarlen. Han kom ud fra Kontoret med en Haandlygte.

»Godavten,« svarede den ældre af Bønderne efter en Stunds Forløb.

»Godavten,« gentog den anden, endnu lidt senere, — han var en høj, duknakket Mand med rødt Haar og en Skægvækst, der fortsatte sig helt ud paa Ørene. — »Vi sitter og snakker om Engelstoft«, tilføjede han, mens Stationskarlen gav sig til at skrue op paa Lampen — Tegnet til, at Toget var i Vente.

»Ja, det skal jo være bleven rent skidt med ham, siger de.«

»Han har højstens en otte Dages Tid at holde Livet i. Det skal være Doktorens egne Ord.«

»Ja, det er helt underligt at tænke paa. Han maa ligegodt ha'e holdt en Klat af det Pigebarn, siden han la'r sig saadan sla' ner.«

»Det maa du ha'e Lov at sige. Det beviste han da ogsaa godt nok, dengang han købte sig fri for Tudsen for at faa henner. Agersøgaard og et halvhundrede Tusind i

Kontant, — det er en rund Skilling for en Kæreste. Den unge Kristen Balle derhjemme, der er kommen hjem fra Seminariet, han regnede ud forgangen, at om hun ikke var gaaet hen og var død for ham, og de havde været gifte bare som i tyve Aar, saa havde det været 93 Kroner for hver evigste Dag, — med Renterne, forstaar I. Det var en god Dagløn!«

»Ja, — og hvad faar han nu for det!« indskød den gamle Bondemand.

»Det har du ogsaa Ret i, Per. Men saadan er det med den Slags Mennesker. Naar det gælder Fruentimmer, la'r de det ryge ud af alle Skorstenene.«

»Har I ellers læst, hvad der staar i Bladet idag?« spurgte Stationskarlen.

»Hvad er det?« udbrød samtidigt begge Bønderne og slap Pibespidsen af Munden.

»Engelstoft har nok givet Sofiehøj hen — som Dødsgave eller noget saadant.«

»Til hvem?«

»Det skal laves om til en Velgørenhedsstiftelse efter hans Død . . . for svagelige

Kvindspersoner tror jeg, det er. Det staar i Bladet idag.«

»Det kan vist aldrig ha'e sin Rigtighed,« bemærkede den gamle Bonde med et helt betænkeligt Tonefald.

»Jo, det er saamænd nok lige, hvad det skal være!« sagde den rødskæggede og slog bedyrende Haanden ned paa sit Knæ. »Det ligner justement Engelstoft. En rask Mand har han altid vaaren.«

»Ja, for se« — forklarede Stationskarlen videre — »det er jo nu ligesom en hel Mærkværdighed, at hun — Kæresten — netop skulde hedde Sofie. Det passer med Sofiehøj, forstaar I. Saa bliver jo paa den Maade det hele som en Slags Minde om hende.«

»Men kan det nu ogsaa være rigtig lovligt?« sagde den Gamle. »Han har jo da sin egen Datter.«

»Aa Gud, det Barn faar jo Guds Gaver alligevel!« skraldede hans Sidemand op. »Agersøgaard falder jo engang til hende, og en masendes Hovn Penge faar hun fra begge Sider af. Tudsen klatter sgu ikke sine Skillinger hen. Det skal være et far-

ligt Regimente, hun fører deroppe. De siger, hun har allerede brækket over hundrede Tønder Hede op. Det er et morderligt Fruentimmer!«

Udenfor lød der nu tre Slag paa en sprukken Signalklokke, og Stationskarlen fik travlt. Han tog en Rulle Skraatobak op af sin Bukselomme, bed en Ende af og slentrede ud paa Perronen med sin Lygte.

Samtidig blev Døren ud til Landevejen aabnet af en lille, hjulbenet Mand med en mægtig Hosekræmmer-Bylt paa Ryggen og en Stav i Haanden.

»Godavten, Venner!« hilste han straks i Døren med en kvækkende Røst.

»Hva' . . . det er jo Wolle,« hviskede den store Bonde til den anden.

»Det er saa det.«

»Det bitte Pjevs skal nok igen afsted med Pakken.«

»Naa — hva' sitter I to saa og præker om?« sagde den nyankomne efter at have kastet Bylten fra sig og taget Plads paa Træbænken ved Siden af de andre.

»Vi snakked om Engelstoft.«

»Jeg kunde næsten tænke det. Ja, han er snart ekspedert, sølle Mennisk'. — Har I ogsaa hørt det sidste Nyt?«

»Mener du det, som staar i Bladet idag?«

»Nej, jeg mener sgu det, som staar derovre i Rejsestalden ved Kroen, . . . det kørte nyssens derind.«

»Hvem er det?«

»Det er Engelstofts den nye Landauer, han fik ifjor. Der ventes store Fremmede til Sofiehøj iaften.«

»Saa er det vel Amtmanden?«

»Amtmanden, . . . nej, du maa højere op, go'e Mand!«

»Det er da ikke den ny Bisp, sku' jeg tro?« spurgte den Gamle helt betuttet.

»Nej — højere op endnu!«

»Sikke Sladder! Du vil kanske komme her og fortæl', at det er Kongen selv.«

»Nej — højere op endnu!«

»Hov! Hov! Du vil drive Fastelavn ved Mikkelsdagstider, bitte Wolle. Det maa du længer ind i Lynglandet med. — Hvem er det saa, som skal komme iaften, om du ellers veed det?«

»Det er Fandens Oldemo'er i egen Højhed — om I saa forstaar mig.«

»Tudsen!« udbrød paa eengang begge Bønderne og formelig løftede sig i Sædet.

»Det er, hvad det er! Hun og Datteren kommer nu med Toget. Jens Kusk fortalte det. Kapellanen var med i Vognen for at tage imod dem.«

»Ja, ja — Døden forsoner,« sagde den gamle Bonde efter nogen Stilhed og nikkede hen for sig.

»Og det er godt det samme,« faldt den anden ind. »For det var egentlig saa fælt at tænke paa, at han skulde gaa hen, uden at de var bleven forligt. Men jeg havde ligegodt ikke tiltroet Tudsen saa meget Hjertelav.«

Døren ud til Vejen aabnedes nu igen, denne Gang for Kapellanen, en ung Mand med et glatraget Ansigt, præget af megen Alvor. De tre Mænd paa Bænken lettede paa deres Hatte under den ærefrygtsfulde Tavshed, som Synet af en Gejstlig endnu fremkalder mellem Almuesfolk. Han besvarede adspredt, men med megen Høflig-

hed deres Hilsen og gav sig til at gaa op og ned ad Gulvet med Hænderne dybt i Frakkelommerne.

»Vi kan vel vente Toget snart?« spurgte han blot.

»Ja — det har da meldt,« svarede de tre Mænd i Kor, — de fulgte ham med stive Øjne paa hans Vandring over Gulvet, mens Læberne mimrede af Spørgelyst.

Alle vidste, at denne ganske unge Præst, der for ikke længe siden var kommen der til Egnen, i den sidste Tid havde haft sin daglige Gang paa Sofiehøj og faaet stor Indflydelse paa Godsejeren. Hosekræmmeren hviskede til de andre -- hvad der virkelig var sandt — at det ogsaa væsentligt var ham, der havde Fortjenesten af, at en Tilnærmelse mellem de fraskilte Ægtefolk nu var bragt istand. Engelstoft havde hidtil ligesom sin Hustru ikke været troende. Paa dette ene Punkt havde deres Anskuelser været nogenlunde overensstemmende. Og dog var der den Forskel paa deres Forhold til Kirken, at Fru Engelstoft aabent havde vedkendt sig sit Brud

med den, medens Godsejeren af Hensynsfuldhed mod den gamle Provst, der havde døbt og konfirmeret ham, og overhovedet for ikke at vække Anstød regelmæssigt et Par Gange om Aaret lod sig se i den udskaarne Bedestol paa Pulpituret, der var ham forbeholdt som Herregaardsbesidder og Kirkens Ejer, og hvor han under den hele Højtidelighed kæmpede en fortvivlet Kamp med Søvnen.

Men siden sin Trolovedes pludselige og pinefulde Død, og navnlig efter at han selv var bleven syg og havde forstaaet sin Tilstands Haabløshed, følte han bestandig stærkere en Trang til Religionens Trøst; og netop fordi Kapellanen var ham en Fremmed, som han kun kendte i hans Egenskab af Præst, aldrig havde set ved et velbesat Middagsbord eller som Fjerdemand i et Spilleparti, besad den unge Mand paa Forhaand langt bedre Betingelser for at indgyde Tillid og vække hans Opmærksomhed med sine Ord end den gamle Provst, der altid havde haft en iøjnefaldende Svaghed for alt, hvad der laa tungt i Maven og i Lommen.

Da Kapellanen første Gang talte til ham om hans Hustru og — yderst varsomt — berørte Muligheden af en Forsoning, havde Godsejeren straks afbrudt ham og ikke villet høre Tale derom. Men efterhaanden som Kræfterne svandt, havde Angsten for Døden gjort den ensomme Mand ydmyg, og i stiltiende Forstaaelse med ham var det da, at Kapellanen havde skrevet til Fru Engelstoft, fortalt hende, hvorledes Sagerne stod, og bedt hende om at rejse hertil sammen med sin Datter, inden Døden fuldbyrdede den endelige, afgørende Fraskillelse — eller den evige Forening. Da der efter otte Dages Forløb ikke var kommen Svar, skrev Kapellanen igen et Brev, hvori han endnu mere indtrængende bønfaldt hende om dog at opfylde en døendes sidste Bøn. Ogsaa efter Afsendelsen af dette Brev gik der flere Dage, uden at der indløb noget Svar. Endelig denne Formiddag var Besvarelsen kommen i Form af et kortfattet Telegram: »Kommer med Toget iaften.«

Det var i disse Øjeblikke, mens han

ventede paa Toget, især Datteren, der optog den unge Præsts Tanker. Skønt Frøken Esther ikke var stort andet end et Barn, da han sidst saae hende, og deres Bekendtskab kun havde været kortvarigt og flygtigt, havde han bevaret et meget levende Billede af den unge Pige; og langt mere, end han rigtig vilde tilstaa for sig selv, havde Erindringen om hende bidraget til hans Nidkærhed for paany at faa knyttet det sønderrevne Baand mellem Forældrene.

Henne paa Træbænken havde de tre Landboere en Tid siddet og smaahvisket. Nu sagde den store Bonde højt og henvendt til Præsten:

»Der kommer nok Fremmede til Sofiehøj iaften.«

Kapellanen standsede, strøg sig med Haanden ned over Ansigtet for at samle sig og svarede derpaa meget venligt:

»Ja — der gør jo saa!«

Men for at undgaa flere Spørgsmaal vendte han sig i det samme om og gik gennem Glasdøren ud paa Perronen.

Imidlertid havde Rygtet om »Tudsens«

Ankomst spredt sig fra Kroens Rejsestald til de omliggende Huse og Gaarde og overalt vakt den største Opsigt. Allevegnefra slentrede Folk ned imod Stationsbygningen, Karlene med deres lange Piber, Pigerne med Tørklæder over Hovedet, grinende og snakkende. Da Toget endelig klaprede ind for Perronen, stod denne halvfuld af nysgerrige, der trængtes og strakte Hals for at komme til at se.

»Der er hun!« lød det fra Klyngen, idet en Førsteklasses Kupe i en af de bageste Vogne blev aabnet og en mørktklædt Dame med en Foerværkskaabe hængende paa Skuldrene steg ned derfra.

De, der kendte hende fra Fortiden, saae straks, trods den kummerlige Belysning, hvor hun var ældet. De tætte Haarkrøller over Panden var næsten graa. Men Holdningen var uforandret; og endog paa Afstand følte Folk den ejendommelige Magt, der var i Blikket fra hendes store, lyse, stærkt udhvælvede Øjne.

Kapellanen traadte nu til og blottede sit Hoved.

Fru Engelstoft — eller Fru van Deken-Engelstoft, som hun siden Skilsmissen havde kaldt sig — besvarede hans ærbødige Hilsen, men uden at give ham Haanden. Da hun i det samme blev opmærksom paa den sammenstimlede Menneskemængde foran Ventesalsdøren, foer der et sky Udtryk op i hendes Øjne, og hun trak Hattesløret ned for Ansigtet.

Kapellanen, som imidlertid havde set ind i Kupeen og fundet den tom, udbrød pludselig ganske forskrækket:

»Men . . . er Frøken Esther ikke med?«

»Nej, jeg er alene,« svarede hun og vendte sig bort for at give en Ordre til sin Kammerjomfru, der straks var kommen tilstede fra en Kupe ved Siden af. Derpaa gik hun med hastige Skridt lige mod Ventesalen, hvor den nysgerrige Menneskehob uvilkaarlig veg tilside for hende. Enkelte af Mandfolkene lettede endog paa Kasketterne.

Med et ganske forvirret Ansigtsudtryk fulgte Kapellanen hende i Hælene.

»Men Deres Datter kommer dog vel

senere?« spurgte han stammende, idet de gik gennem den tomme Ventesal.

»Som sagt — jeg kommer alene,« gentog hun kort. »Hvor er Vognen?«

Udenfor Stationsbygningen holdt en lukket Landauer med en omfangsrig Kusk, der frygtsomt skævede ned til sin fordums Herskerinde, mens han gjorde Honnør med sin Pisk. Fru Engelstoft, der ikke havde saa meget som spurgt til den Syges Befindende, satte sig midt paa det brede Bagsæde for at undgaa at faa Kapellanen ved Siden af sig. Efterat denne derfor havde taget Plads ligeoverfor hende, fik Kammerjomfruen, der vilde stige op til Kusken, af sin Frue Ordre til at sætte sig ind i Vognen — tydelig nok i den Hensigt at umuliggøre enhver fortroligere Samtale.

Der blev da heller ikke under den næsten to Timer lange Kørsel talt et eneste Ord. Knuget af onde Anelser sad den unge Præst trykket ind i Vognhjørnet, med Hænderne foldede i Skødet, og stirrede tungt og uroligt ud i Mørket.

II

Godsejer Engelstoft sad halvt oprejst i den svære Mahogniseng, støttet af Puder, der var stablet saa højt op omkring ham, at ogsaa det dødtrætte Hoved kunde finde lidt Hvile. Han sad i Skyggen af en Skærm, der var stillet hen mellem ham og en højfodet Lampe, som stod paa et Bord ved Hovedgærdet.

Ved Siden af Sengen sad en lille førladen Mandsperson og læste højt af et stort Dokument. Det var den afdøde Kærestes Broder, Realskolebestyrer Brandt.

Han havde anbragt sig med Ryggen til Lampen og saa tæt ind under den, at hans Skikkelse trods Skærmen blev fuldt belyst. Tilligemed Bordet, et Stykke af Væggens Tapet og en hvid Porcellænsovn, der udfyldte et Hjørne af Stuen, udgjorde han et skarpt begrænset Udsnit af det store, høj-

loftede Rum, hvis øvrige Del laa i Halvmørke.

I et andet Hjørne stod en Dør paaklem ind til Sideværelset, hvor Sygeplejersken sad med en Kop Chokolade og lagde Kabale.

Det Dokument, som Skolebestyreren læste op af, var hint Testamente, som Bladene havde omtalt, og hvorved Godsejeren bortskænkede Sofiehøj og Halvdelen af det tilliggende Gods til Oprettelse af et Rekreationshjem for Kvinder. Det var Skolebestyreren selv, der i Forening med Sagfører Sandberg havde udarbejdet det efter et Udkast, som Engelstoft havde dikteret; og i Virkeligheden var det ogsaa ham, der oprindelig havde indgivet Svogeren Ideen til det store Velgørenhedsværk, og hvis Ihærdighed det skyldtes, at den vankelmodige Godsejer efter megen Frem- og Tilbagesnakken tilsidst havde gjort Alvor af dets Gennemførelse.

Derfor formaaede den brave Skolemand ogsaa kun daarligt at lade nogen Lejlighed til at høre sig selv oplæse det høj-

tideligt formede Dokument gaa ubenyttet hen. Skønt det var foredraget for Svogeren et Par Gange før, havde han denne Aften af en ubetydelig Tilføjelse til en af dets Bestemmelser taget Anledning til paany med fuldtonende Røst at oplæse alle dets syvogfirsindstyve Paragrafer; og han var stadig saa veltilfreds med sit Forfatterskab, saa opfyldt af Beundring for Affattelsens Klarhed, for Sprogets Renhed, Kraft og Vellyd, at han aldeles ikke lagde Mærke til den Uro, der efterhaanden havde grebet den Syge og faaet ham til et Par Gange at løfte de tunge Øjelaag og skotte ned til Papiret.

Den brave Skolemand havde nu ogsaa en anden Grund til at være tilfreds med sit Værk. Han var nemlig ikke selv bleven glemt i Svogerens Testamente. Sammen med et Par andre agtværdige Mænd var han udvalgt til Bestyrelse af det planlagte Kvindehjem, og rundt om i de syvogfirsindstyve Paragrafer med tilhørende Underparagrafer skjulte der sig forskellige Smaabestemmelser, som hver for sig gjorde et

højst uskyldigt Indtryk men tilsammenlagte betød en anselig aarlig Ydelse saavel i Penge som i Naturalier til hvert Bestyrelsesmedlem. Desuden var han og Sagfører Sandberg udsete til Eksekutorer i det samlede Bo, hvad der ogsaa vilde kaste en Del af sig.

Den Syge hørte tilsidst slet ikke længer efter Oplæsningen. Allerede et Par Gange havde han afbrudt Svogeren ved med sin hæse, hviskende Stemme at spørge om, hvormange Klokken var. Nu aabnede han atter de glansløse Øjne for at gentage Spørgsmaalet, da han i det samme hørte Uret slaa inde i den Stue, hvor Sygeplejersken sad, og straks efter syv smaa, rappe Slag, efterfulgt af en Række klingende Sølvklokketoner fra et andet Ur inde i den store, tomme Sal til den modsatte Side.

Noget efter lød ogsaa Taarn-Sejrværkets tunge, melankolske Gravrøst.

Den Syge havde atter lukket Øjnene og drog et langt og lettende Suk. Han vidste, at nu maatte Toget være ved Stationen. Nu blot endnu en Time, og han skulde

høre Vognen køre ind gennem Porten. Døden kunde da gerne komme, den vilde ikke længer finde ham alene. Med den Døendes angstfulde Selvoptagethed var det stadig dette, han især tænkte paa, at han nu ikke skulde dø ensom. Ingen fremmed Haand skulde lukke hans Øjne til. Kære Stemmer vilde lyde i hans Øre til det sidste.

»Nu, kære Ven!« udbrød Skolebestyreren, da Oplæsningen endelig var sluttet, og sammenlagde med stor Forsigtighed det skønskrevne, i et pragtfuldt, korngult Omslag indesluttede Dokument. »Nu er altsaa din Vilje hermed fuldbyrdet. Din egen og Vidnernes Underskrift, Stemplingen o. s. v. . . . alt er i behørig Orden. Skulde du ønske yderligere Tilføjelser, skal jeg med Glæde paatage mig at udføre dem. Jeg beder dig i det hele om ikke at glemme, at du i enhver Henseende kan disponere over mig.«

»Tak . . . Tak,« sagde den Syge, endnu ganske aandsfraværende.

»Ingen Tak, kære! Jeg er glad for den Tillid, du har vist mig i min Egenskab af

vor elskede Sofies Broder. Jeg haaber, du stadig vil finde, at jeg ikke har vist mig denne Tillid uværdig.«

»Gode Ven!« hviskede Engelstoft og rakte Svogeren sin magre, kolde Haand. »Jeg skal aldrig glemme, hvad du har været for mig i denne tunge Tid . . . Var den blot snart forbi!«

»Vær nu ikke saa mistrøstig, kære! Med Vorherres Bistand og trods alle Lægernes Spaadomme kan du saamænd endnu blive en gammel Mand. Det haaber vi alle paa! . . . Men sig mig nu, hvor har du tænkt at opbevare Testamentet? Vilde det egentligt ikke være korrektest at lade Sandberg gemme det? F. Eks. lade ham deponere det i Banken?«

»Læg det kun hen i mit Skab . . . til de andre Papirer i den midterste Skuffe, du veed. Nøglerne ligger her paa Bordet.«

»Naa ja, det kan maaske ogsaa nok gaa an. Skabet er jo garanteret brandfrit.«

Paa knirkende Støvler gik Skolebestyreren over til den modsatte Væg og aabnede her to smaa Jerndøre, der førte ind til et

indmuret Skab med forskellige aabne og tillukkede Rum, som indeholdt Familjearkivet, Skøder, Fæstebreve o. s. v. foruden Godsejerens rørlige Formue. Skønt det ikke var første Gang, det var bleven ham betroet at aabne dette Skatkammer, og trods Overbevisningen om, at han inden faa Dage vilde blive egenraadig Med-Administrator af den hele Herlighed, havde han ondt ved at styre sin Nysgerrighed, og lod sine smaa, pølsetrinde Fingre lydløst gennemblade en Pakke Værdipapirer, der laa i et aabent Rum ovenover den angivne Skuffe.

Da han igen stod ved Sengen, sagde han i deltagende Tone, idet han lagde Nøgleknippet tilbage paa dets Plads:

»Er du træt, kære Ven?«

Engelstoft rystede paa Hovedet og spurgte igen, hvad Klokken var.

»Klokken? Den er otte Minutter over syv. Du har forresten spurgt om det for lidt siden . . . Venter du nogen?«

Den Syge slog pludselig begge sine Øjne op. Han kom til at huske paa, at den

anden jo endnu ingenting vidste. Af en Slags Frygt havde han ikke kunnet faa sig til at fortælle ham, hvem der ventedes. Han var bange for, at Svogeren paa sin Søsters Vegne skulde føle sig krænket af hans fraskilte Hustrus Genkomst, — han vidste, hvor ømtaalig han var paa dette Punkt. Det var nemlig ved bestandig at beraabe sig paa hans Følelser for den Afdøde og ligesom repræsentere Ærefrygten for hendes Minde, at den drevne Skolemand efterhaanden havde vundet et saa overordentligt Herredømme over den viljesvage Godsejer.

Heller ikke nu kom det til nogen Forklaring imellem dem. Sygeplejersken, der for Patientens Skyld var bleven urolig over Skolebestyrerens langvarige Besøg, og som navnlig for enhver Pris vilde afværge et Sammentræf mellem ham og Fru Engelstoft allerede denne første Aften, havde resolut givet Ordre til, at der skulde spændes for hans Vogn, og hun kom nu ind for at melde, at Hestene var trukken frem.

»Allerede nu? Men jeg sagde til Lars, at jeg ønskede at køre Klokken otte.«

»Saa maa Lars vel have misforstaaet Skolebestyreren . . . eller han anser det ikke for tilraadeligt at køre saa sent for Mørkets Skyld.«

»Ja, ja, han kan have Ret. — Det er maaske heller ikke rigtigt at trætte vor kære Patient længer. Vil De altsaa, Søster Bodil, være af den Godhed at lade sige til Lars, at han kan køre frem. — — Og nu, kære Ven! Om Gud vil, ser du mig igen imorgen, ifald din Vogn kan hente mig. Der vil vel altid blive et eller andet, hvorved jeg kan yde dig en Haandsrækning. Tager jeg fejl i, at du engang nævnede noget om dit Sølvtøj og dine Pretiosa, som du ønskede at nedskrive dine Bestemmelser om? — Naa, men nu ikke mere idag! — God rolig Nat, kære Ven! Og paa Gensyn!«

Da Skolebestyreren var kørt, kom Søster Bodil tilbage for at pusle om den Syge, der nu var bleven yderligere foruroliget af Samvittighedsskrupler over intet at have

faaet sagt. Han havde i sidste Øjeblik villet holde Svogeren tilbage for at forklare sig for ham, men Kræfterne havde svigtet ham.

»Vil Godsejeren ikke prøve at hvile lidt?« spurgte Sygeplejersken. »Det vilde vist gøre Dem godt. De er lidt anstrengt nu. Og om en Time har vi jo Fruen og Frøkenen.«

»Ja . . . javist!«

»Skal jeg ikke tage de Puder bort? Saa hviler De bedre.«

»Ja, tag dem bort! . . . Av! Av! Tag dog ikke paa mig, som om jeg var en Træklods. Jeg lever jo da endnu! . . . Og hvorfor har De ikke givet mig min Medicin, Søster Bodil?«

»Doktoren mente, De skulde ikke tage den om Aftenen.«

»Aa, Doktoren! Han siger saa meget! . . Han skulde hellere hjælpe mig!«

Søster Bodil nærmede et Glas Isvand til hans Mund; men han gjorde en bortvisende Bevægelse med Haanden.

»Lad mig i Fred,« sagde han.

Den altid før saa rolige og godmodige Godsejer var bleven en grumme utaalmodig Patient. Naar det ikke netop var Svogeren, kunde ingen gøre ham tilpas. Og jo tydeligere han følte Dødens Isnen i sit Hjerte, des umedgørligere havde Angsten for Tilintetgørelsen gjort ham. Som alle hans egne Tanker ved Dag og Nat uafbrudt kresede om det forestaaende Endeligt, syntes han, at ogsaa andre alene maatte tænke paa at lette ham dette sidste, svære Skridt gennem Dødens snevre Port.

Efter nogle Minutters Forløb kaldte han alligevel med en ligesom om Tilgivelse bedende Stemme paa Søster Bodil.

»Sæt Dem lidt her hos mig. Jeg falder dog ikke til Ro alligevel. — Hvormange er Klokken nu?«

»Den slog halvotte for et Øjeblik siden. Hørte Godsejeren det ikke?«

»Jo, det er sandt. — — Har De set efter, om der er bleven lagt i Kakkelovnen i min Hustr . . . i Fru Engelstofts Værelse? Der maa ikke være varmt, bare kuldslaaet. Og saa vil De nok sørge for, at min Dat-

ters blaa Tøfler, som hun glemte, dengang hun rejste . . . de skal staa udenfor hendes Seng, saa hun straks ser dem.«

»Det skal nok blive besørget.«

Han lukkede Øjnene lidt og gav sig til at tale om sin Datter. Han havde hidtil aldrig engang nævnt hendes eller Moderens Navn for Sygeplejersken. Det vil sige: under Søvnen havde han undertiden røbet sin Længsel efter dem. Et Par Gange var det endog hændet, at Sygeplejersken havde maatte vække ham, fordi han hulkede højt i Drømme og raabte deres Navne. Men siden Formiddagen — efter Modtagelsen af Telegrammet — havde han oftere talt om dem begge. Det var især Erindringer fra Forlovelsestiden og Bryllupsrejsen, der beskæftigede ham, og han fortalte derom, fordi det tydelig nok var ham om at gøre at give Søster Bodil et andet Billede af hans Hustru end det, som Folkesnakken havde udmalet for hende.

Længe ad Gangen havde han dog ikke kunnet holde sine Tanker fra sig selv og sin Tilstand, og det skortede ham desuden

paa Evne til ret at udtrykke, hvad han vilde sige. Saaledes kom han heller ikke nu langt i sin Fortælling. Angsten og Dødsmatheden overmandede ham paany og fordunklede hans Bevidsthed.

Han bad om noget at drikke; men inden han fik det, var han falden isøvn.

Han sov endnu, da Vognen rullede ind i Gaarden. Og da han efter yderligere en halv Snes Minutters Forløb ikke var vaagnet, og Søster Bodil hørte Lyden af Døre, der lukkedes op, og Stemmer, der nærmede sig, fandt hun det rigtigst at vække ham.

I det samme han slog Øjnene op, kom Husbestyrerinden sagte ind fra Salen med en tændt Armstage i den ene Haand. Med den anden Haand holdt hun Døren aaben bag sig, og et Øjeblik efter traadte Fru Engelstoft ind. Hun var helt sortklædt og havde beholdt Hatten og Handskerne paa.

Paa et Vink fra hende listede den forskræmte Husbestyrerinde bort igen og lukkede lydløst Salsdøren efter sig. Samtidig trak ogsaa Søster Bodil sig tilbage efter

tavs at have hilst med en dyb Hovedbøjning.

Den Syge kunde for Sindsbevægelse knap skelne den sorte Skikkelse, der langsomt nærmede sig over Gulvet og et Øjeblik blev staaende i Halvmørket ved Fodenden af Sengen og saae paa ham. Hans Øjelaag sænkede sig uvilkaarlig. Næsten som et Lig laa han stift udstrakt under Tæppet uden at røre sig.

Der var dog en Smule Forstillelse i denne dødlignende Hjælpeløshed. Som saa mange andre Syge, der overdriver deres Lidelser for at paakalde Medlidenheden, havde ogsaa han vænnet sig til at stille sin Kraftesløshed lidt tilskue overfor Folk, som besøgte ham. I dette Tilfælde benyttede han den desuden som Skjold eller Maske for den Usikkerhed, han følte ved paany at mødes med den, han havde krænket saa dybt.

»Er det dig, Thora?« spurgte han med svag, klangløs Røst.

Hun traadte nu ind i Lysskæret, som

Lampen spredte ved den ene Side af hans Seng.

»Godaften,« sagde hun og støttede sig med Haanden paa Ryggen af den Stol, hvorpaa Skolebestyreren før havde siddet. Hendes Ansigt var uforanderlig roligt men meget blegt. Stemmen havde ogsaa skælvet lidt.

»Tak, fordi du kom, Thora,« vedblev han og rakte hende sin hvide, kolde Benhaand.

Hun betænkte sig et Øjeblik, før hun tog den. Det var ikke saaledes, hun havde ment at skulle møde ham. Men Medlidenheden kvalte i dette Øjeblik alle andre Følelser i hendes Bryst.

Hendes Fantasi havde overhovedet slet ikke beskæftiget sig med, i hvilken Tilstand hun vilde finde ham. Det var ganske andre Tanker, der havde opfyldt hende paa den næsten daglange Rejse hertil. Derfor kom hun nu til at gyse ved at se paa dette indtørrede, voksgule Legeme, — Skelettet af den engang saa muskelskønne Skikkelse,

hun i Ungdommen havde elsket med flammende Sjæl og Blod.

At det virkelig var ham! At disse blege, blaalige Hinder omkring den fremstaaende Tandrække var de samme Læber, hun engang havde følt svulme paa hendes Mund under saa sansebetagende Kys! Og disse tørre, døde Haartrevler paa den hvide Kind — var det Resterne af det gyldne Skæg, der havde været fint og varmt og krøllet som Skindet paa et nyfødt Lam!

»Hvor har du Esther?... Hvorfor kommer hun ikke herind?«

Han havde gjort Spørgsmaalet een Gang før, uden at hun havde svaret. Ogsaa nu tøvede hun.

Hun var i dette Øjeblik ikke langt fra at ønske, at hun havde givet efter for Datterens Bønner og taget hende med hertil straks. Hun tænkte endogsaa paa, om hun ikke ved en eller anden Udflugt kunde spare ham for Skuffelsen og undgaa Striden endnu denne Aften. Men saa faldt det hende ind, at der kunde være Fare ved at opsætte. Han saae ud som en dø-

ende. Maaske levede han ikke Natten over. Og netop for Esthers Skyld havde hun ikke Lov til at være svag. Hun havde en større Mission her end at vise Barmhjertighed.

»Esther?« sagde hun med fast Stemme. »Hun er hjemme.«

»Hjemme? . . . Hjemme, Thora? . . . Men hun kommer da? . . . Med det næste Tog, ikke sandt? . . . Imorgen?«

»Jeg veed det ikke. Maaske.«

Den Syge rejste sig pludselig ved egen Hjælp op paa Albuen. Mens den ene bange Anelse ligesom fødte den anden endnu frygteligere, fremstødte han med hæs Stemme:

»Du veed det ikke! . . . Hvad skal det sige, Thora? . . . Hvorfor er da du kommen? . . . Og hvorfor kom I ikke før? . . . Hvorfor svarede du ikke paa det første Brev? . . .«

Fru Engelstoft tøvede igen med Svaret. Hun havde ladet sig glide ned paa Stolen, hvor hun sad i en foroverbøjet Stilling, med den ene, sortbehandskede Haand under

Kinden, og saae ud til Siden for at undgaa hans Blik.

»Havde du virkelig ventet mig, Niels?.. Dengang vi sidst taltes ved, tænkte dog vist heller ikke du, at vi nogensinde skulde træffes mere, og mindst paa Sofiehøj. Du og jeg vedkommer jo ikke længer hinanden. Du har jo i sin Tid selv ønsket det saadan. Og jeg opfyldte dit Ønske. Hvad forlanger du mere?«

Den Syge var atter sunken tilbage i Sengen og havde med en altopgivende Bevægelse ladet begge Armene falde tungt ned paa Tæppet.

»Hvor jeg kender dig igen!« sagde han, idet han vendte Ansigtet bort. »At jeg dog ikke kunde vide det! . . . Du begynder igen, hvor du slap!«

»Hvad mente du egentlig, der skulde have forandret mig?« spurgte hun efter en kort Stilhed. »For du kunde dog vel ikke vente, at det, der skete her paa Sofiehøj efter min Bortrejse, skulde have givet mig noget nyt Syn paa vort Forhold. — Og alligevel. Paa en vis Maade er jeg virkelig

bleven en anden end den, du kendte. Du ser det selv, jeg taler ganske lidenskabsløst nu. Er fuldkommen rolig. Den Ligegyldighed for dig og dit Vel, som du engang saa oprigtigt ønskede mig — for din egen Sjælefreds Skyld, tænker jeg — den har jeg virkelig omtrent opnaaet. I saa Henseende kan du altsaa være trøstet.«

»Hvad er det, du vil mig? Hvorfor er du kommen? . . . Har du virkelig Hjerte til at pine et døende Menneske, saa gør dog i hvert Fald Pinen kort.«

»Jeg ønsker selv ikke andet, Niels! Allerhelst var jeg bleven langt herfra. Selv du kan vist forstaa, at det ikke har været mig helt let at bestemme mig til denne Rejse . . . at gense et Sted, hvor jeg i sytten Aar dog har haft en Slags Hjem.«

»Hvorfor kom du da? For min Skyld var det altsaa ikke.«

»Aa jo. Ogsaa for din Skyld. — Ogsaa for din Skyld, Niels!«

Hun tav et Øjeblik og fortsatte saa:

»Jeg læste igaar Aftes i en Avis noget

om et Testamente, du skulde have oprettet.«

Den Syge svarede intet hertil. Han havde efterhaanden af sig selv forstaaet Anledningen til hendes Komme.

»Forholder det sig rigtigt med det, som Bladet skrev?«

»Ja.«

»Du forstaar jo nok, det er ikke af Nysgerrighed, jeg spørger. Heller ikke, fordi jeg mener at have noget Krav paa dig. Det er som Esthers Moder og Værge, jeg spørger derom.«

»Du kan faa Lov til selv at læse Testamentet . . . jeg ønsker netop nu, at du gør det. Du vil da se, at jeg ikke alene har tildelt Esther rundeligt alt, hvad der efter Loven tilkommer hende efter min Død, men ogsaa for alle Tilfældes Skyld har sikret hende et aarligt Tilskud her fra Sofiehøj, saa længe hun lever.«

»Men altsaa . . . selve Sofiehøj skal efter din Bestemmelse gaa over i fremmede Hænder . . . skal omdannes til en Vel-

gørenhedsstiftelse, en Slags Kvindehjem, ikke sandt?«

»Det er min Vilje, ja. Jeg har i mit Liv ikke tilstrækkelig agtet paa Ordet om at give Tiende af sit Gods. Jeg opfylder derfor nu min længe forsømte Menneskepligt. — Men jeg kan ikke tale saa meget, Thora. Læs derfor selv. Mine Nøgler ligger her paa Bordet. Du kender jo Skabet derhenne . . . i den midterste Skuffe . . . det har et gult Omslag.«

Efter et Øjebliks Betænkning rejste hun sig med brændende Kinder, tog tavs Nøgleknippet fra Bordet og gik hen til det indmurede Skab.

Da hun var vendt tilbage med Dokumentet og to Gange havde gennemlæst det, den sidste Gang langsomt, Paragraf efter Paragraf, og i en Ophidselse, der sugede Blodet fra hendes Kinder, sagde hun haanende: »Det er ganske, som jeg havde tænkt mig det! Alt dette her har du jo slet ikke selv fundet paa. Og det er ikke vanskeligt at se, hvem det er, der har været Mester for det. — — Jeg for-

staar bare ikke, hvorfor den Stiftelse skulde kaldes »Hvilehjem for svagelige Kvinder«, da dog hverken Hr. Skolebestyrer Brandt eller Hr. Sagfører Sandberg eller nogen af de andre Personer, der er nævnt paa dette Papir, saavidt mig bekendt er skrøbelige af Helbred, og i hvert Fald er de ikke Kvinder. — Men jeg vidste det straks! Saasnart jeg saae Meddelelsen i Avisen, forstod jeg, at du havde været Offer for et Bedrag. Jeg kender dig, Niels!«

Den Syge løftede igen Overkroppen lidt ved Hjælp af Albuerne.

»Det var netop saadanne Ord, jeg ventede at høre af dig. Ja, du er virkelig i enhver Henseende endnu den samme, — lige mistroisk, lige hadefuld overfor alt og alle! Jeg vil slet ikke tale mere med dig om disse Ting. Det var ikke derfor, jeg lod dig læse — det »Papir«. Men jeg vil dog, forinden jeg dør, sige dig et Ord, Thora. Og nu kan du vel ikke længer mistænke mig for at have skjulte Hensigter med, hvad jeg beder dig om. Dit Sind er sygt, — og det har det været længe.

Og det er, fordi du lever, som du gør, tilbagetrukket fra alle Mennesker, uden anden Omgang end dine egne forvirrede Tanker. Jeg beder dig, Thora! — og det er en døendes Bøn — jeg beder dig for din egen og for vort Barns Skyld, søg igen Samfund med Mennesker, og du skal se, Livet vil blive lykkeligere for jer begge. Lov mig, at du — om ogsaa blot for en lille Tid — vil rejse bort fra Ensomheden og Uhyggen deroppe paa Agersøgaard. Tænk dog paa Esther! Hun er kun sytten Aar! . . . Bekæmp dine bitre Tanker! Lad dem ikke længer forgifte dit og andres Liv. De har gjort ondt nok! . . .«

Han kunde ikke tale mere og sank aandeløs og svedbedækket tilbage paa Puden.

Fru Engelstoft sad med Albuen støttet paa sit Knæ; den fremstrakte Hage hvilede i Hulingen af hendes Haand. Lampelyset faldt lige paa hendes Ansigt. Med drømmende Øjne stirrede hun op paa den gule, urolige Flamme.

»Mistroisk kalder du mig. — — Aa ja.

Det er vel, hvad Livet har lært mig at være. Du har for din Bekvemmeligheds Skyld foretrukket ikke at lade dig belære. Det er hele Forskellen mellem os to. — Eller hvad mener du selv? Jeg var, som du veed, knap fjorten Aar gammel, da jeg sammen med min Moder og Broder Jean stod paa Landevejen med to nøgne og tomme Hænder, fordi en vis Slyngel havde spillet de sidste Rester af vort Hjem bort en Nat ved et lystigt Champagnegilde.«

»Thora! Thora! Saadan taler du om din Fader!«

»Saadan taler jeg om den, der gjorde min Moders Haar graat, før hun blev tredive Aar, og plyndrede os for vor Formue — to Hundrede og fyrretyve Tusinde Kroner — for at kunne klæde sine Elskerinder i Silke. Saadan taler jeg om den, der ikke desmindre nød alle Folks Agtelse og indtil sin Død blev hædret af det gode Selskab, ja af Kongen selv, — mens Jean, den stakkels Dreng, maatte rejse til Amerika og dø af Sult og Skam, fordi han havde taget fattige to Mark af sin Princi-

pals Kasse til at more sig for. — Mistroisk! Ja, det er jeg — det er sandt! Gud være lovet! For det har jeg lært, at af alle sjeldne Ting er Redelighed mellem Mennesker den sjeldneste, og ingen er i Folks Øjne mere strafværdig end den, der forfølger og brændemærker Forbrydelsen.«

Hun havde, mens hun talte, ufravendt set op paa Lampeflammen. Nu flyttede hun sine Øjne hen paa den Syge, der endnu var halvt bevidstløs af Udmattelse og laa med bortvendt Ansigt.

»Kun een Gang, siden jeg blev voksen, glemte jeg min Mistro, Niels. Det var den St. Hansaften i Skoven, da jeg gav dig mit Ja og troede, at ogsaa dit galdt for Livet og for Evigheden. Jeg glemte dengang virkelig for en kort Tid, at et Menneskes Ord, selv det højtideligste, er et Mundsvejr, og at Ja og Nej i Grunden har den samme Mening.«

Atter løftede det blege Hoved sig lidt fra Puden.

»Mig skal du ikke anklage, Thora! . . .

Gud er mit Vidne, at mit Løfte var lige saa oprigtigt ment som dit. Men hvem har Skylden for, at det gik, som det gjorde?... Min Samvittighed er rolig. Jeg veed, at jeg altid var den eftergivende . . . altid søgte Forsoning. Men du vilde Krig. Og dog elskede jeg dig, ogsaa i din Vrede, . . du veed det godt. End ikke i min Tanke var jeg nogensinde troløs imod dig eller vort Hjem, før tilsidst alting brast imellem os. For Himlens Trone tør jeg sværge — «

»Sværg ikke, Niels! Du kender ikke dig selv, og har aldrig gjort det. Du siger, at du elskede mig; og jeg troer, det er sandt. Men utro — det var du i din Tanke og i dit Hjerte fra den første Dag, vi tilhørte hinanden.«

»Hvad siger du!«

»Kun Sandheden, Niels! — Jeg har aldrig talt til dig derom, for jeg følte, at du dog ikke vilde forstaa mig. Du fandt jo altid, at jeg »misforstod« og stillede Tingene paa Hovedet, saa jeg opgav gerne at forklare mig. Nu skal du alligevel vide, hvor tidligt jeg forstod, at det, der senere

skete, forberedtes i dig. — Husker du den lille By Immenstadt, hvor vi boede et Par Dage paa vor Bryllupsrejse? Vi havde allerede været en fire-fem Maaneder borte dengang og var udtrættede af Rejselivet og længtes hjem. Især var vistnok jeg utaalmodig, for Esther var jo paa det Tidspunkt allerede til, kan man sige. Vi kom dertil om Aftenen, jeg troer i Regnvejr og derfor noget misfornøjede; men hvad det ellers var, der gav Anledning til Uenigheden imellem os, husker jeg nu ikke længer, og det er ogsaa ligegyldigt. Jeg veed blot, at vi den Aften havde vor første, alvorlige Strid, og at den oprev os begge frygteligt. Vi var unge og forelskede. Vi havde levet i en eneste lang og dyb Kærlighedsrus, og nu stod vi pludselig overfor hinanden med fortrukne Træk og tilslyngede hinanden fornærmende Ord som et Par hadefulde Fjender. Jeg indrømmer gerne, at jeg rimeligvis har været den mindst skaansomme — det ligger nu engang i min Natur — men det er uden Betydning i dette Tilfælde. Endnu om Morgenen var

vi ikke blevne forligte; men ved Frokostbordet gjorde du en Tilnærmelse, som jeg vistnok har afvist. Du sagde da — jeg husker det endnu Ord til andet — at vi nu burde glemme, hvad der var sket, og tilføjede — læg vel Mærke dertil! — for at trøste mig, at vi jo ikke heller var uløseligt bundne til hinanden, og at dersom det virkelig skulde vise sig, at vi ikke passede saa godt sammen, som vi havde troet og endnu haabede paa, saa behøvede derfor Livet og Lykken ikke at være helt forspildt for os. — Jeg kan vist endnu daarligt forklare, hvad jeg følte ved de Ord. Det var, som om Solen paa Himlen pludseligt viste sig for mig med et forvrænget Ansigt. Hvad der for mig var urokkeligt som selve Verdens Grundvold, det var i dine Tanker et Arrangement, der kunde ændres efter vort Forgodtbefindende. Og der sad jeg med vort Barn under Hjertet og vidste fra samme Øjeblik, at du engang, naar Fristelsen mødte dig, vilde forlade os. Senere blev Ordet »Skilsmisse« jo ofte nævnt imellem os — altid af dig,

i Begyndelsen bestandig som Trøst, siden som Trusel. Men det gjorde ikke noget Indtryk paa mig; jeg var forlængst forberedt. — Du veed selv, at med Skinsyge plagede jeg dig alligevel ikke, skønt du ofte nok gav mig Anledning dertil. Jeg vidste, jeg havde ingen Ret over dig; og vore Følelser har vi vel overhovedet ikke selv noget Ansvar for. Men een Ting gjorde jeg, fordi det var min Ret og min Pligt. Jeg søgte i Tide at værge mig og mit Barn ved, saa vidt jeg kunde det, at betrygge vor Fremtid. Jeg vilde ikke for anden Gang kastes ud paa Landevejen med to tomme Hænder og lide min Moders Skæbne.«

»Det havde du vist ingen Grund til at frygte for, Thora,« afbrød han hende — han havde under hendes lange Tale ligget ganske stille og lyttet med lukkede Øjne — og der var kun en mild Bebrejdelse at spore i hans Tone.

»Ja, det kan du sige nu. Men maaske var der Grund alligevel. Du havde altid levet i Overflod . . . derfra stammede meget af vor Ulykke. Du havde vænnet dig

til at kaste Penge i Grams og vilde ikke forstaa — og kunde aldrig tilgive mig — hvad du kaldte min »Spøgelsefrygt« for Fattigdommen. Men har man een Gang maattet ydmyge sig for det tørre Brød, saa lærer man at tage Vare ogsaa paa Krummerne.«

De tav nu begge to en Tid, mens Uret i Sideværelset slog Heltimeslag, og det andet inde i Salen aflirede sin muntre lille Valsemelodi. Da lidt efter ogsaa Taarnurets Slagværk havde runget gennem Huset, vedblev Fru Engelstoft, der imidlertid igen havde læst i Testamentet:

»Vil du sige mig, Niels — havde du virkelig haft Mod til selv at fortælle Esther, at du — som dog vel havde noget at gøre godt netop overfor hende — nu ogsaa havde gjort hende arveløs, kastet hendes Ejegods hen til Udplyndring for en Bande Tyve og Bedragere?«

»Jeg siger dig, Thora, — hun vil ikke komme til at lide Nød. Jeg har sikret hende rundeligt alt, hvad der efter Loven tilkommer hende, og mere til.«

»Det behøvede du ikke at sige mig. Det kunde jeg vide paa Forhaand, at du havde Loven paa din Side. Det plejer man at have, naar man begaar en Uretfærdighed. Det havde du ogsaa, dengang du jog mig med Skam af mit eget Hus og gjorde mit Barn faderløs. — Men der er uskrevne Love, Niels, der hævner! — Og jeg siger dig: du har ingen Ret til det, du her har gjort. Esther er tilstrækkeligt sikret, paastaar du. Hvor veed du det? Der er ingenting sikkert, alt kan lægges øde, og man kan ikke solidt nok betrygge sine Børns Fremtid. — Men selv om saa var? Sofiehøj er Esthers Barndomshjem. Her har Barnet levet sine første seksten Aar. Her i denne Stue, Niels, blev hun født. Der er ikke et Træ derude i Haven, som hun ikke kender og har faaet kært. Jeg veed, at alle hendes bedste Minder samler sig om Stedet her med Skovene og Engene og Aaen, som hun altsammen paa sin barnlige, ømme Maade har levet sig sammen med og i Tankerne knyttet sin hele Fremtid til i Overbevisningen om, at hun en-

gang skulde eje det baade med Kærlighedens og Fødslens Ret. Jeg kan sige det saa sikkert, fordi jeg veed, hvor hun har været i sine Drømme og med sine Længsler, stakkels Barn, i disse lange Landflygtighedens Aar. Og alt det vil du nu berøve hende! Lade besmitte af Fremmede! . . .«

Hun tav, fordi hun ventede, han skulde svare. Men da han intet sagde, fortsatte hun:

»Og jeg selv? . . . Mener du endnu, at jeg ikke har noget Krav at gøre gældende her? Javist, jeg veed det nok, — da vi sidst taltes ved, og du havde kaldt din Prokurator til Assistance, tvang I mig til at give Afkald. Det var saa Lovens Bydende, sagde I. Men nu er vi ene, Niels. Hvad der i sin Tid skilte os, er ikke mere. Og nu kræver jeg igen min fulde Ret for mig selv og mit Barn. Hører du? Jeg fordrer, at Sofiehøj, helt og ubeskaaren, skal tilkendes Esther som din eneste, retmæssige Arving og mig som hendes Moder og Værge. Jeg afstaar ikke! Det er min Ret og min Pligt.«

Den Syge tav fremdeles. Han havde selv aldrig været helt fri for Anfægtelser paa Grund af det Testamente, — det var kun Svogerens ihærdige Tilskyndelser, tilligemed Overbevisningen om at handle i Kristendommens Aand, der havde faaet ham til at oprette det. Hans Hustrus Ord gjorde derfor nu et stærkt Indtryk paa ham, skønt han oprørtes af hendes truende Tone. Men han var i Øjeblikket slet ikke istand til at tale. Sindsbevægelsen lagde som en Jernhaand om hans Strube. Blodet suste forbi hans Øre, og Hjertet hamrede baade paa Ryg og Bryst.

Fru Engelstoft misforstod imidlertid Grunden til hans Tavshed.

»Brænd det lumpne Papir!« sagde hun nu ganske ubehersket, idet hun kastede Skolebestyrerens sirlige Dokument i sammenkrøllet Tilstand hen paa Sengen. »Kast det i Kakkelovnen — og lad det ikke bringe ny Skam over os alle! Forstaar du da ikke, hvor det forhaaner os, og hvor det brændemærker dig selv! Vil du for anden Gang ofre os til Skænsel og Van-

ære! Skal din Datter, naar hun hører sit Barndomshjem nævne, rødme over sin Fader, der stjal det fra hende for at gøre det til et Æresminde over den — den Dame, for hvis Skyld han forskød hendes Moder. — — Og du har sikret hende et aarligt Underhold fra Sofiehøj, siger du. Hvor smukt! Du maa have dannet dig nogle mærkelige Forestillinger om dit Barns Stolthed, naar du kan tro, at hun vil modtage som Almisse, hvad der tilkommer hende som Ret — —«

Hun holdt inde, stadig ventende paa et Svar. Der hørtes ogsaa nogle svage Rallelyd fra Sengen, og det hvide Hoved rokkede paa Puden. Men pludselig forstod hun, at der maatte være noget ivejen. Hun rejste sig og kaldte paa Sygeplejersken, der ved første Øjekast saae, at der var en Krampe i Frembrud.

Hastigt fik Søster Bodil hentet en lille Flaske inde fra sit Kammer og talte nogle Draaber op i en Ske.

»Skynd Dem . . . skynd Dem dog!« raabte

Fru Engelstoft, der var bleven som forvandlet ved Synet af hans Lidelser.

Søster Bodil førte Skeen til den Syges Mund. Men det var for sent. Munden var fast sammenpresset. Lemmerne stivnede. Dødssveden randt i Strømme ned over Ansigtet.

Efter nogle Minutters Forløb udaandede han med Hovedet hvilende paa Sygeplejerskens Skulder.

»Det er forbi,« sagde hun og lagde det pludseligt slappede Legeme varsomt tilbage paa Puderne.

Ubevægelig, som en sorttilhyllet Statue, stod Fru Engelstoft ved den anden Side af Sengen og støttede sig med Haanden til dens høje Fodstykke. Nu, da han var borte — uigenkaldelig rykket bort til Egne, hvor hendes Stemme ikke længer naaede ham — blev der ogsaa stille i hendes eget Indre. Dette døde Legeme, ufølsomt baade for Kærlighed og Had, gjorde ydmyg. Livets største Følelser svandt i et eneste Øjeblik ind til noget betydningsløst overfor dette blege Lig, hvis Træk for hvert Minut tyde-

ligere prægedes af Evighedens Stenro. Og pludselig, idet Sygeplejersken gik bort for at kalde Husets Folk sammen, knælede hun ned ved Siden af Sengen og trykkede et Kys paa den Dødes Haand over det Sted, hvor hendes Ring engang havde siddet.

Da hun hørte Søster Bodil komme tilbage inde i den tilstødende Stue, rejste hun sig. I det samme faldt hendes Øjne paa Testamentet, der fra Sengen var gledet ned paa Gulvet, dengang hun i sin Vrede havde kastet det hen paa Tæppet, og dette Syn kaldte hende med eet tilbage til Livets Virkelighed. Lynsnart -- ledet af en Indskydelse — snappede hun Dokumentet og havde netop faaet det skjult bag sit Kjoleliv, da Sygeplejersken kom ind.

Nu viste ogsaa Husbestyrerinden og Godsskriveren sig, begge helt bestyrtede. Senere kom Forvalteren og andre af Gaardens Folk. Hele Natten stod der Mennesker omkring Liget, indtil Rettens Folk ud paa Morgenen indfandt sig og satte Segl for den dødes Gemmer.

III

Det var med megen Højtidelighed og under stor Deltagelse, at Godsejer Engelstoft Ugedagen derefter blev stedet til Jorden. Skønt den sædvanemæssige Begravelsesfrokost paa Grund af Forholdene var bleven udeladt, idet der i Bekendtgørelserne om Dødsfaldet udtrykkeligt stod, at Jordfæstelsen vilde finde Sted fra Kirken og i Stilhed, var alle Vejene omkring den lille Landsby ved To-Tiden sorte af Fodgængere og Køretøjer, der under Taarnklokkens Klemten styrede op imod den højtliggende Kirke et Stykke udenfor Byen.

Folk ligesom mylrede op af Jorden i det festlige Solskin. Gaardsrummene inde i Landsbyen stod tilsidst pakfulde af alle Slags Vogne fra Købstadmatadorernes lakerede Landauere til umalede Husmandskærrer; og ude omkring paa de endnu grønne Vænger løb de fremmede Heste

rundt i deres Tøjr og svarede hinanden med en engfrisk Vrinsken.

Det havde forresten alle forudsagt, at den Dag, Engelstoft skulde begraves, vilde hele Egnens Befolkning samles om hans Kiste. Alligevel kunde denne Tilstrømning af Mennesker ikke opfattes udelukkende som Ytringer af Trang til at vise den afdøde Godsejer den sidste Ære, — der var ogsaa en god Del Nysgerrighed med i Spillet.

Allerede Efterretningen om, at »Tudsen« var kaldet til Godsejerens Dødsleje og virkelig var kommen til Stede, havde vakt stor Opsigt blandt Folk, skønt man længe havde ventet noget saadant. Men Bevægelsen voksede, da Fru Engelstoft efter Godsejerens Død roligt blev boende paa Sofiehøj og greb Styret som den, der igen havde erhvervet sig Magt og Myndighed der. Straks Morgenen efter Engelstofts Død havde hun ladet Godsskriveren, Forvalteren og Ladefogden kalde til sig og ganske som i gamle Dage udstedt Ordrer og krævet Regnskabsaflæggelse.

Forklaringen herpaa var kommen hurtigt efter. Først sneg et hosesokket Rygte sig om i Egnen, men snart fortaltes det som en fra de forskelligste Sider bekræftet Kendsgerning, at det var kommen til Forlig mellem de fraskilte Ægtefolk, og at Prisen herfor havde været Tilintetgørelsen af Godsejerens Testamente, saa Datteren altsaa nu var hans Enearving, og Fru Engelstoft paa hendes Vegne retmæssig Herskerinde paa Sofiehøj.

Historien lød troværdig nok. Mange, i hvert Fald af de mere indviede, vidste meget godt, at Godsejeren havde haft sine svære Betænkeligheder ved Oprettelsen af Testamentet; og det var heller ingen Hemmelighed, at han var et Menneske, der gerne var af samme Mening som den, med hvem han sidst havde talt. Desuden havde Sygeplejersken hørt, at Jerndørene ind til det indmurede Skab hin Aften var bleven aabnede nogen Tid efter Fru Engelstofts Ankomst; og Skolebestyrer Brandt, der ved Testamentets Forsvinden var bleven narret baade for sin Direktørpost og sin

Eksekutorværdighed, havde selv maattet erkende, at Dokumentet befandt sig i dette Skab.

Endelig lignede en saadan koldblodig Udnytten af en døendes Svaghed aldeles »Tudsen«, saaledes som hendes Billede efterhaanden havde dannet sig i den folkelige Bevidsthed, og al den gamle Forbitrelse rejste sig paany mod »den lede Dævelskvind«. En Aften, efter at Godsejerens Lig var bleven ført til Kirken, suste endog en Regn af Sten mod Sofiehøjs Mure og knuste en Mængde Ruder. Skolebestyrer Brandt og hans Medsammensvorne var nemlig langtfra de eneste, der havde lidt Skuffelser i disse Dage. Fra Sognets Skolelærere og ned til Kællingerne i Fattighuset var der bleven spekuleret i det forventede »Kvindehjem«. En havde haabet paa en indbringende Revisorpost, en anden paa at faa Økonomiforvalterpladsen betroet, en tredje havde for at opnaa Værdigheden som Brandvagt og Latrinkører sendt Æg og Smør til Skolebestyreren, der faktisk allerede i nogen Tid var optraadt som

Sofiehøjs »Kurator« og havde bortlovet forskellige vellønnede Pladser. Og hvad han endnu ikke selv havde turdet, det havde hans Kone, en Datter af en forhenværende Minister. Med rund Haand havde hun uddelt Tillidsposter til Familje og Bekendte og benaadet sin Tjenestepige og sin Vaskekone med klingende Titler som Overkøkkenjomfru og Rengøringsinspektrice i den fremtidige Stiftelse.

Der var dog ingen Steder, hvor den uventede Tingenes Tilstand havde vakt større Ophidselse, end paa selve Sofiehøj. Den afdøde Godsejer havde i den Tid, han levede alene der, været en saare medgørlig Husbond, som kun besad ringe Interesse for Gaardens Drift og lod Forvalter, Ladefoged og Mejeribestyrer skalte og valte efter Forgodtbefindende, hvad disse Mænd havde benyttet sig af paa en Maade, saa de med god Grund frygtede den Regnskabsaflæggelse, Fru Engelstoft havde krævet. Ogsaa Folkene af Køkkenpersonalet og Staldbetjeningen lige ned til Malkepigerne havde gerne forladt Gaarden straks,

om de havde kunnet det, — en saadan Angst og Forbitrelse havde grebet dem alle. Det Sten-Bombardement, der hin Aften knuste en Række Ruder paa Sofiehøj, var sat i Værk væsentligt af Gaardens egne Folk og havde været deres første Forsøg paa at fordrive »Tudsen« derfra med Vold.

Det var ud af en lignende Stemning, de havde handlet, den Gang Godsejerens Lig blev ført bort, og de paa Trods af hendes Ønsker om en Begravelse »i Stilhed« havde pyntet den lange Vej op til Kirken med granomvundne Flagstænger og to Æreporte. Ogsaa selve Kirken var bleven udsmykket med grønne Planter og lange Sørgeflor; og Kisten var at se til som en eneste, tusindfarvet Blomsterhøj.

Der blev nu ikke megen Opmærksomhed tilovers for al denne Stads blandt den brogede Menneskemængde, der efterhaanden fyldte den lille Landsbykirke indtil Stodderpladserne ved Indgangsdøren. Alle Øjne var rettet mod de to Stole oppe i Koret, hvor Fru Engelstoft og hendes

Datter var bleven anbragt af den omsigtsfulde Degn paa en saadan Maade, at de kunde beskues af saa mange som muligt nede i Kirken.

Fru Engelstoft var klædt i fuldstændig Enkedragt med et langt og tæt Slør for Ansigtet. Hun var overhovedet i disse Dage optraadt, som om der virkelig havde fundet en fuldkommen Forsoning Sted mellem hende og den Afdøde, havde blandt andet igen navnskrevet sig ligesom i sit Ægteskabs Dage — uden Tilføjelse af sit Pigenavn.

Datteren ved hendes Side var et lille, blegt Væsen, aldeles opløst af Graad. Hun trykkede sig hvert Øjeblik ind til Moderen og vakte Forestillingen om en Due, der søgte ind under en Ørns Beskyttelse.

Bagved dem sad paa to Rækker Stole den Afdødes fjernere Paarørende og nærmeste Omgangsvenner. Paa den anden Side Kisten havde nogle uniformerede Embedsmænd faaet Plads tilligemed Afsendinge fra Institutioner og Foreninger, som Godsejeren paa en eller anden Maade havde staaet i Forbindelse med. Disse Herrer

(af Damer saaes næsten ingen i Kirken) havde alle hilst paa Fru Engelstoft med mer eller mindre tydelig Forlegenhed, dengang de af Degnen var bleven ført forbi hende op til deres Pladser. Det var ogsaa en lidt kilden Sag for saa værdige Mænd, der var sig deres Betydning for Samfundet bevidst, saaledes for anden Gang at skulle vende Kaaben overfor denne tvivlsomme Dame. Men i Betragtning af, at hun nu — i hvert Fald for en Aarrække — vilde blive Egnens Patronesse, havde de dog alle gjort det uden lang Overvejelse — de fleste for Bekvemmelighedens Skyld, andre af Forretningshensyn, nogle alene af Fejghed.

Nu tav endelig Klokkekneblen oppe i Taarnet, og efterat en Salme var sungen, rokkede den gamle Provst ind fra Sakristiet og stillede sig op bagved Kistens Hovedende.

Med de foldede Hænder hvilende paa den fremspringende Bug som paa en Bedepult lod han sine drømmende Øjne glide udover den store Forsamling, der Hoved

ved Hoved fyldte det halvmørke Rum mellem de hvide Mure og endda fortsatte sig gennem Indgangsdøren helt ud paa den solbeskinnede Plads udenfor Kirken, hvor Egnens frisindede Vælgerforening stod opstillet med sit Banner og fire Messinginstrumenter, der skulde blæse en Koral over Graven.

Den graanede Kirkens Tjener havde ikke talt mange Ord, før det var aabenbart for alle, at ogsaa han resolut havde taget sit Parti. Hans lange Tale formede sig ligefrem til en højtidelig Genindsættelse af Fru Engelstoft i alle hendes forrige Værdigheder. Ganske vist vovede han ikke at kalde hende med sin sædvanlige Begravelsesvending »den Hensovedes utrøstelige Hustru«; men til Gengæld vendte Udtrykket »de kære, hæderværdige og dybt bedrøvede Efterladte« des oftere tilbage i hans Tale; og for at ingen og navnlig ikke Fru Engelstoft skulde tage fejl af, hvem han mente, gjorde han regelmæssigt ved Ordet »hæderværdig« en lille Bøjning hen imod hende.

Rundt om i Kirken blev der skumlet og smilet lidt i den Anledning. Men Provstens Embede var ikke stort, og Højtidsofret fra Sofiehøj var ikke til at kimse af for en gældbetynget Mand. Han hørte desuden ikke til de nymodens, ufordragelige Præster, men var et Hjertemenneske, der havde taget til Valgsprog det rummelige og bekvemme Ord: »Dømmer ikke!«

Det var nu imidlertid ganske omsonst, at han gjorde sig saa megen Umage for at tækkes Fru Engelstoft. Hun hørte kun flygtigt og ligegyldigt efter. Det rørte hende ikke engang, da der henimod Talens Slutning under virkelig Hjertegrebethed rullede et Par mægtige Taarer nedover hans Kinder. Mens Datteren ved hendes Side hulkede højt med Lommetørklædet for Øjnene, sad hun under den timelange Højtidelighed lige ubevægelig, tilsyneladende ret udeltagende for alt, hvad der foregik omkring hende.

I Virkeligheden var hun dog lutter Agtpaagivenhed. I Skjul af sit lange, tætte

Slør stirrede hun som gennem et Hjelmgitter ud paa de lange Rækker af opadvendte Ansigter dernede i Kirken og paa disse mange opspilede Øjne, der alle var rettede imod hende og skinnede i Halvmørket som Mundingerne af blanke Bøssepiber. Dersom ikke de foregaaende Dages Begivenheder allerede havde overbevist hende derom, vilde hun have forstaaet det her, at Krigen mellem hende og Verden nu var aabenlyst erklæret. Derfor var hun paa sin Post. Der var ikke en, der rømmede sig, uden at hun blev opmærksom, ikke to, der hviskede sammen, uden hun straks fattede Mistanke til dem og anede Baghold og Sammensværgelser. Hun kendte vel Mængdens Fejghed men ogsaa dens Ondskab og det ubrydelige Sammenhold, der er Lumpenhedens Styrke.

Der var navnlig et Sted bagved Døbefonten, hvortil hendes kresende Blik idelig og under voksende Uro søgte tilbage. En Solstrime, der fra et Tagvindue faldt ned gennem den støvfyldte Luft, belyste her

to Par Briller, som tilhørte Realskolebestyrer Brandt og Sagfører Sandberg.

Hun havde set, baade at de var kommen kørende i den samme Vogn, og at de, da Degnen havde villet føre dem op til Hæderspladserne ved Kisten, havde undslaaet sig og søgt sig denne mindre iøjnefaldende Plads bagved det billedskaarne Rækværk, der skilte Koret fra den øvrige Del af Kirken. Hun kunde egentlig ikke forklare sig hvorfor; men der var noget i denne Adfærd ligesom ogsaa i de Blikke, hvormed de iagttog hende, og i den selvsikre Maade, hvorpaa Sagføreren alene med Nik besvarede sin Sidemands hviskende Bemærkninger, der gjorde hende nervøs. Hun mente ogsaa at have lagt Mærke til, at Skolebestyreren oftere med et lille Hovedkast og en Bevægelse af Tommelfingeren havde udpeget nogle af de omkringsiddende for den anden; og denne havde engang efter en saadan Udpegen taget et Blyant frem og gjort en Optegnelse paa sit sortrandede Salmehefte, som han holdt inde i sin høje Hat.

Provsten blev nu endelig færdig med sin Tale og sjokkede paa sine Elefantfødder hen ved Siden af Alteret, hvor han ganske udmattet og sveddrivende af Sindsbevægelse sank ned paa en Stol. Der blev sunget endnu en Salme, hvorefter seks af Sofiehøjs mandlige Tyende under Orgelbrus og Klokkeringning bar Kisten ud paa Kirkegaarden.

I Overensstemmelse med den Afdødes Ønske forrettede Kapellanen Jordpaakastelsen og bad et Fadervor. Og næppe havde hans »Amen« lydt over Graven, før den frisindede Vælgerforenings fire Blæseinstrumenter opstemte en Koral, der fik Lænkehundene inde i Landsbyen til at tude.

I den første Vogn, der kørte bort, sad Fru Engelstoft med Esther ved sin Side. Som Værn mod de forskellige nysgerrige, der havde stillet sig op i Smaahobe paa begge Sider af Vejen for at se hende paa nærmere Hold, havde hun trukket Gardinet for det Vindue, hvorved hun sad. Først da de var kommen igennem Landsbyen,

trak hun det igen tilside og slog Vinduet ned.

Hun trængte til Luft. Hendes Kinder var røde; Hjertet hamrede. Den anstrengte Ro, hvormed hun i henved to Timer havde udholdt Mængdens frittende Blikke, havde udtømt hendes Kræfter.

Hun havde desuden, da hun steg tilvogns, set Skolebestyreren og Sagfører Sandberg tilligemed nogle andre staa inde paa Kirkegaarden og stikke Hovederne sammen. Trods Afstanden havde hun kunnet se, at de alle var meget optagne. Sagføreren havde staaet med sit Blyant og gjort en ny Optegnelse paa sit Salmehefte, og mellem de Personer, der havde samlet sig omkring ham, havde hun genkendt Sofiehøjs egen Ladefoged paa hans store, røde Skæg. Ogsaa Godsskriveren mente hun at have set et Glimt af i Gruppens Nærhed.

Hun harmedes paa sig selv, fordi hun lod sig forurolige af en saa taabelig Sammenrottelse. Hvad havde hun at frygte? Saalænge ikke de Døde kunde bringes til

at tale, skulde intet Menneske erfare hendes Hemmelighed. Om der saa hin Aften havde været et Par Øren bag hver Dør, et Øje ved hvert Nøglehul, aldrig vilde det kunne bevises, hvad der virkelig var foregaaet mellem hende og Niels. Og forresten vidste hun med Sikkerhed, efter en straks foretagen Undersøgelse, at de ikke kunde være bleven belurede. Den eneste, der muligt havde kunnet opsnappe et og andet Ord af deres Samtale, var Sygeplejersken; men netop dennes Udtalelser — det vidste hun ogsaa — havde bestyrket Tilliden til hendes Udsagn om Testamentets Tilintetgørelse.

Hendes egen Samvittighed rejste ingen Anklage imod hende. Tværtimod. Hun saae noget guddommeligt i den Indskydelse, der hint Øjeblik havde faaet hende til at handle, endnu før hun helt havde forstaaet Hensigten med eller Rækkevidden af sin Gerning. Og naar hun siden uden Skrupler havde kunnet fortie Sandheden og fortsætte Bedraget, var det, fordi hun følte, at hun handlede efter højere og helligere

Love end den menneskelige Retfærdigheds, naar hun satte Svig mod Svig og Ran mod Ran for at værne sit Barns Fødselsret og befri dets Faders Minde for Skam og Vanære.

Desuden var hun fuldt overbevist om, at Niels tilsidst selv vilde have indset sin Uret, om hun havde kunnet tale til ham blot en eneste Time endnu, — saa hun havde i Virkeligheden endda kun gjort, hvad han alene ved et Tilfælde hindredes i selv at udføre.

Hun havde slaaet sit lange Slør op, for at Lufttrækket fra Vinduet kunde svale hendes Kinder. Hendes Nerver dirrede af Udmattelse. Ved hver lidt stærkere Bevægelse af Vognen svimlede det for hende. Hun havde nu i syv Døgn næsten ikke sovet.

Ved en Drejning af Vejen kom pludselig Sofiehøj tilsyne over en Pløjemark, der skraanede ned imod Engene. Solen skinnede i sin Dalen paa det lille, hvidkalkede Taarn med den blaa Urskive og de forgyldte Romertal, mens Taarnet og Hovedbygningens Tag med de mange Skorstene

kastede Skygger henover Parkens rustbrune Trækupler.

Hun huskede, at i en ganske lignende Belysning havde Sofiehøj vist sig for hende den Efteraarsdag for atten Aar siden, da hun kørte denne samme Vej fra Kirken til Slottet som Brud og saae sin Fremtid ligge for hende i Solglans med hemmelighedsfulde men bløde Skygger. Hun havde oftere under denne Begravelseshøjtidelighed imod sin Vilje maattet mindes sin Bryllupsdag og dens rige Forjættelser. Ogsaa dengang var der bygget Æreporte og plantet granomvundne Flagstænger ved Siden af Vejen. Og Kirkens Klokker havde ringet, og Folk havde — som nu idag — trængt sig omkring Vognen for at faa hende at se. Og hun havde i sin Uerfarenhed været glad som et Barn og besvaret de mange nysgerrige og misundelige Blikke med Smil og Nik. Og hun havde troet paa de rungende Hurraraab og paa Kanonskuddene og Festtalernes Svulst og Præstens Amen og paa sin underskønne Brudgoms højtidelige Løfte.

Hun undrede sig nu paany over, at hun kunde tænke tilbage paa denne Dag uden at føle mindste Bitterhed. Men just denne Ligegyldighed for hendes Livs mest daarende Minde rummede en Smerte, der havde noget i sig af Dødens og Opløsningens forstenende Gru. Saa fuldstændigt var den altsaa henvejret, den Følelse, der engang havde været hendes Livs hele Indhold! Taareløs havde hun staaet ved det Menneskes Grav, som hun en Tid havde elsket saa sanseløst, at hun gerne havde ofret ham Aar af sit Liv, blot for at skaane ham for en ringe Smerte. Nu foragtede hun ham endog i Døden. Om hun havde kunnet redde ham ud af Helvedes Pine ved at give Afkald blot paa en eneste Nats rolig Søvn — hun havde ikke gjort det.

Men hvorfor undres? . . . Livet var ikke anderledes. Derfor anklagede hun igrunden heller ingen, saalidt som hun søgte at besmykke sig selv. Hun vidste det godt: hun var et Menneske som de andre, skabt i en ukendt Dæmons Billede,

en Tumleplads for onde og gode Drifter, hvoraf de sletteste altid sejrede. Det var, hvad hun havde lært i de atten Aar, siden hun kørte her ad den samme Vej som enfoldigt smilende Brud, at Ondskaben var den egentlige Drivkraft i Verden; at som Mennesket allerede i Fostertilstanden havde sin Plads mellem Skarnet, trivedes det ogsaa siden bedst i Smuds og Fordærvelse. Hun havde lært, at kun det forhærdede Hjerte havde Livskraft, at enhver, der bevarede den ringeste Rest af Kærlighed, Hjælpsomhed eller blot Overbærenhed overfor Medmennesker, var viet til Undergang. Naar hun tænkte paa dem, hun havde haft kær i Livet for deres Godheds og Trofastheds Skyld, hendes Moder, hendes Broder, et Par Barndomsvenner — hvad var der bleven af dem? Traadt ned! Tilintetgjort! — mens alle de, hun fra sin Ungdom havde afskyet og foragtet for deres Falskhed, deres Frækhed eller Fejghed, nu bredte sig til Højbords som Samfundets ledende Mænd, betitlede og bekransede som en Hæder for Land og Folk.

Og saae hun udover sin egen, snevre Bekendtskabskres, overalt mødte der hende det samme Syn af Lavhedens Ophøjelse og Løgnens og Bedragets Triumf. Der sad næppe nogetsteds i Landet en Mand i en anset eller fremskudt Stilling, uden at han havde naaet den ved en eller anden Troløshed, ved at forraade Venner, svigte Anskuelser, fornægte Moder eller Broder. Intet var for godt til at ofres, naar det kunde hjælpe fremad. Forældre ofrede deres Børn, Kvinder deres Ære, Fyrstedøtre deres Tro. Hele det kristne Evropa saae med Ligegyldighed paa de umenneskeligste Massemyrderier af Troesfæller, naar der ikke var Udsigt til at tjene noget ved en Indblanding, mens der rustedes en Hær for at hævne Drabet af en eneste Missionær, saasnart der bød sig en Lejlighed til at plyndre. — Men det nyttede ikke at raabe Ak og Ve og vride sine Hænder. Livet var engang ikke anderledes. Mennesket vilde sin egen Skænsel. Selv paa Evropas Konge- og Kejsertroner sad der overbeviste Forbrydere, Menedere og

Kvindeskændere, Mordere og Falskspillere; og Kirkens Præster velsignede dem som Herrens Salvede, og Folket hyldede og tiljublede dem som Menneskehedens Velgørere og Forbilleder. — —

Vognen drejede ind i den lange Allé af høje Popler, der i en lige Linje førte op til Gaarden, hvis Hovedbygning viste sig for Enden af den med de ituslagne Ruder glødende i Solens sidste Straaler.

Esther, der under hele Kørslen havde siddet stille og tavs, fik ved dette Syn igen Lommetørklædet op for Øjnene. Betaget af Angst og Uhygge ved Tanken om de øde, tavse og ligesom fremmede Stuer, hvortil de vendte tilbage, kastede hun sig ned i Moderens Skød under en fortvivlet Hulken.

Fru Engelstoft gjorde intet Forsøg paa at berolige hende. Hun strøg blot et Par Gange sin Haand nedover hendes Haar og sagde, halvt for sig selv:

»Du er lykkelig, Barn! Du kan endnu græde!«

IV

Der var gaaet nogle Dage efter Begravelsen. Fru Engelstoft opholdt sig stadig paa Sofiehøj, hvis Stuer hun overhovedet i den Tid ikke havde forladt. Ganske imod sin forrige Sædvane havde hun endnu ikke en eneste Gang vist sig i Stalden eller Laden eller forskrækket sit Køkkenpersonale ved uanmeldte Besøg. Hun havde indrettet Havestuen til sit Arbejdsværelse, og herfra styrede hun den vidtstrakte Bedrift hovedsagelig ved skriftlige Ordrer, forfattede i en kort og bydende Form, der skulde dække over deres Lemfældighed.

Det var nu langtfra af Lyst, at hun endnu boede paa Sofiehøj. Om hun ikke havde følt sin Tilstedeværelse der nødvendig, var hun rejst bort allerede paa Begravelsesdagen. Af mere end een Grund længtes hun tilbage til Agersøgaard og til Ensom-

heden der, hvor den ikke var hende paatvungen. Hun følte sig her paa Sofiehøj som indestænget i et Bur, ogsaa bogstaveligt, fordi hun savnede den frie Udsigt, den store Tumleplads for Blikket, som hun havde vænnet sig til paa Agersøgaard. Naar hun derhjemme stod ved sine Vinduer, havde hun foran sig det vilde, mørke, milevide Moseøde, over hvis utilgængelige Sumpe aldrig et Menneske, knap nok en Fugl var at se. Her blev Blikket — og med Blikket Tanken — bestandig tvunget til at vende sig indefter. Parkens høje Træer skjulte baade Jord og Himmel. Dagen havde ingen Sol og Natten ingen Stjerner, mens den uafladelige Vognrummel fra de befærdede Veje rundtom aldrig lod En glemme Menneskenes Tilværelse.

Hun maatte nu dog foreløbig blive her for at bringe Orden i Gaardens forsømte Styrelse. Hun vilde egenhændigt sætte alt i Skik, vilde undersøge Folkeforholdene, genindføre Sparsommelighed i Bedriften, Punktlighed i Regnskabsførelsen, vilde i det hele bringe Ledelsen tilbage

nøjagtigt til den Skikkelse, den havde, dengang hun forlod Sofiehøj. Om det saa var en gammel Proces med Vejvæsenet om et Drænrørsafløb, som Niels i sin Tid — efter Skilsmissen — havde ladet falde, besluttede hun at genoptage den og i fornødent Fald at føre den gennem alle Instanser.

Foreløbig maatte hun dog af Klogskabshensyn tvinge sin Natur og fare frem med Lempe. Hun fandt det rigtigst saa vidt muligt at undgaa al Udæskning, indtil Befolkningen var faldet lidt mere til Ro efter den store Skuffelse, hun havde voldt dens Rovbegærlighed. Og at Gæringen i Gemytterne endnu langtfra var stilnet af, fik hun hver Dag tydelige Beviser paa. Aftenen efter Begravelsesdagen havde der saaledes fundet nye Tumulter Sted udenfor Gaarden med Hujen og Skrigen og Stenkast mod Ruderne, og daglig modtog hun anonyme Truselsbreve, hvori man rent ud sagde hende, at hun havde stukket Testamentet tilside. Nogle beskyldte hende tilmed for at have ombragt Niels ved at kvæle

ham. De kaldte hende en Morderske og Tyvekvind, der nok skulde blive overbevist »og komme til at nyse rødt paa Skafottet«.

Alt dette skræmmede hende dog ikke. Hun følte sig fuldkommen tryg. Det var hendes Overbevisning, at hun blot skulde værne sig med Taalmodighed og give Lidenskaberne Tid til at udrase.

Hun stod ved et af de høje, smaarudede Vinduer i sit Arbejdsværelse og iagttog Esther, der var beskæftiget ude i Haven med at anbringe en Stiver under en frugtbetynget Æblegren. Den unge Pige var dog ikke alene. Ved Siden af hende stod Kapellanen, som nu og da med et Smil understøttede hendes Anstrengelser med en kraftig Haandsrækning.

Kapellanen var den eneste af den afdøde Godsejers Venner, som endnu kom paa Sofiehøj, fordi han efter Fru Engelstofts Mening var den eneste af dem alle, hvis Venskab havde været helt uegennyttigt. Der var tillige noget aabent og djærvt i hans Væsen, som tiltalte hende, ligesom

hans hele Livsvandel indgød hende Tillid og Respekt. Han var Søn af en rig københavnsk Fabrikant, der havde ønsket at se ham som Jurist og anbragt i Ministerialbygningen. Men han havde givet Afkald paa et frit og muntert Hovedstadsliv for at blive Landsbypræst.

Det var hidtil ikke med en Tanke faldet hende ind, at det kunde være for Esthers Skyld, han vedblev med sine Besøg. Hun betragtede sin Datter som et fuldkomment Barn, og trods sine atten Aar var Esther ogsaa baade i legemlig og sjælelig Henseende endnu ganske uudviklet. Den Afsondrethed, hvori Moderen altid havde ladet hende leve, havde sat sine dybe Mærker paa hende. Med sin blege Hudfarve, sine store, lyse, luftblaa Øjne, der mindede lidt om Moderens, men navnlig paa Grund af den Aandsfraværenhed, der var hende egen, og hvoraf hun undertiden — ligesom Børn — kun med Vanskelighed lod sig vække, kunde den lille æteriske Skikkelse gøre et næsten lidt abnormt Indtryk. Helt fri for nogen syge-

lig Overspændthed var hun heller ikke. Under Savnet af Legekammerater havde hun som Barn givet sig hen til en Fantasiens Leg med Naturen, gjort Blomster og smukke Stene til sine Fortrolige, givet Træerne i Haven Navne og søgt at efterligne Fuglenes Stemmer for at kunne lære at tale med dem. Da hun blev ældre, smilte hun vel af alt dette men vedblev dog at knytte sig med en unaturlig Kærlighed til alle Slags livløse Ting, og Moderen havde med Vilje ikke hindret hende i dette Fantasteri, fordi det bortvendte Barnets Tanker fra Menneskene.

Nu var der noget i den Maade, hvorpaa hun og Kapellanen stod sammen dernede under Træet, som gjorde Fru Engelstoft mistænksom. Skønt den Tanke, at hendes Datter allerede skulde være istand til at vække en Mands Lidenskab, paa en Maade smigrede hendes Moderstolthed, blev hun greben af stor Uro. Hun kunde ikke tænke sig nogen større Ulykke, end om Esther nu, da hendes Uafhængighed saa vidt muligt var bleven sikret, skulde

kaste sig i Armene paa den første unge Mand, hun traf paa. At hun skulde kunne formaa Datteren til helt at afstaa fra at knytte sit Liv til nogen Mand, havde hun vel aldrig ventet. Men hvad hun var bestemt paa at fordre — og hvad hun vilde sætte sin hele moderlige Myndighed ind paa — var, at Esther i det mindste ventede dermed, indtil hun havde naaet en saadan Modenhed i Alder og Erfaring, at hun vilde kunne overleve den uundgaaelige Skuffelse og værne om sin Selvstændighed, ogsaa naar hun ikke længer havde sin Moder ved sin Side.

Fru Engelstoft tog pludseligt sine Øjne bort fra det unge Par og vendte sig mod Stuen med et lyttende Udtryk. Hun havde hørt en Vogn rulle ind i den indre Gaard.

Lidt efter kom Kammerjomfruen ind og meldte, at Herredsfogden var kommen og spurgte, om Fruen kunde modtage ham.

»Herredsfogden?«

Det svimlede med eet for hende. Men et Øjeblik efter var hun atter fuldkommen fattet og sagde, idet hun gik hen imod sit

store Skrivebord, der var opfyldt med Papirer og Regnskabsbøger:

»Værs'god ... lad ham komme.«

Det var Herredsfogden, der i sin Tid i den fraværende Amtmands Sted havde fuldbyrdet Skilsmissen mellem Fru Engelstoft og hendes Mand. Det var ogsaa ham, der — uden at gøre nogen Undskyldning derfor — var udebleven, dengang Godsejeren holdt sin første, større Festlighed efter sin ny Trolovelse.

Han var en Barndomsbekendt af Fru Engelstoft, hvis Fødegaard havde ligget i det samme Sogn, hvor hans Fader havde været Præst. Folk vilde vide, at han endnu bar paa en gammel, ugengældt Kærlighed til den fordums Thora van Deken, hvis Ungdomsskønhed han aldrig blev træt af at lovprise. Man saae endog heri — rigtignok med mindre Grund — den romantiske Aarsag til, at han aldrig havde giftet sig.

Han var en halvhundredaarig Mand, ikke stærkt begavet men hæderlig og rettænkende, med noget naivt naragtigt i sit Væsen, der straks røbede Ungkarlen. Ydre

Skønhed havde Naturen ikke ødslet paa ham. En korthalset og langarmet Skikkelse med et Ansigt, paa hvis Linjers Uregelmæssighed han forgæves søgte at bøde ved en velfriseret Paryk, et pragtfuldt Kindskæg og en kostbar, privat forskrevet Tandrække fra London. Desuden røbede Øjnenes og Kindernes Blodsprængthed altfor tydeligt, at han i Omgang med stærke Drikke fandt den Bedøvelsens Trøst, som hæderlige og rettænkende Mennesker saa ofte føler Trang til her i Verden.

Hans Paaklædning var altid gennemført elegant, men efter en Mode, der var en halv Snes Aar gammel: smalskyggede Hatte, langlivede Frakker, blodfarvede eller barkbrune Silkelommetørklæder og tærnede Benklæder, der foroven var vide som en Sæk men blev smalle nedefter og sad i Aal som et Par Strømpeskafter nede over Støvlerne. Udenfor Retssalen saaes han saa godt som aldrig i Uniform.

Saaledes gjorde han ogsaa her sin Indtrædelse med en skinnende Silkehat i Haanden og viste kavalermæssigt Fru Engels-

toft sin Respekt ved, idet han hilste, at trykke denne Hovedbedækning mod sit Bryst.

»Tillad mig, Frue, at frembære for Dem min oprigtige — —«

»Værsaagod at tage Plads,« afbrød hun ham og gjorde, efter selv at have sat sig, en Haandbevægelse mod en fjerntstaaende Stol. »Hvormed kan jeg være Herredsfogden til Tjeneste?«

»Tilgiv mig, Frue! Jeg er just kommen for i Ærbødighed at gøre Dem det samme Spørgsmaal.«

»Hvorledes mener De —?«

»Tillader De, at jeg straks fremfører mit Ærinde?«

»Jeg ønsker det netop.«

»Det er kommen til min Kundskab, at der har fundet visse, demonstrative Optøjer Sted her omkring Sofiehøj. Jeg beder Dem, Frue, være overbevist om, at det vil være Stedets Politiøvrighed og specielt mig personlig en Æressag at beskytte Dem mod enhver Art Overlast.«

»Jeg takker Dem.«

»Naar jeg ikke allerede har skredet ind i Anledning af disse Pøbelopløb, er det — ærlig talt — fordi jeg har ventet paa en Tilmeldelse fra Dem selv om det passerede. Uden en saadan kan jeg nemlig kun vanskeligt gribe kraftigt ind. Da jeg nu idag befandt mig her paa Egnen, tog jeg mig den Frihed at søge en *conférence* med Dem, Frue . . . idet jeg gik ud fra, at ogsaa De — trods Deres Tavshed — vilde anse det for urigtigt, ja i højeste Grad demoraliserende, om saadanne Uvornheder gik upaatalt hen.«

»Herredsfogden har i saa Fald ganske misforstaaet min Tavshed. Naar jeg ingenting har sagt, er det, fordi jeg ikke finder Anledning til at ulejlige Politiet for saadanne Bagatellers Skyld.«

»Bagateller, Frue? . . . Stenkast!«

»Om man saa havde beskudt Sofiehøj med Kanoner, vilde jeg rimeligvis ikke have fundet det værd at beklage mig.«

»Men bedste Frue! De tvivler da ikke om, at vi er istand til at værne Landets Borgere, specielt en Kvinde, mod — —.«

»Herredsfogden misforstaar mig sikkert nu igen. Jeg ønskede blot at sige Dem, — med en Omskrivning af en gammel Sentens — at jeg frygter Rettens Haandhævere, ogsaa naar de tilbyder mig Beskyttelse.«

Herredsfogden stirrede enfoldigt ud i Luften, strøg sit store Kindskæg og sagde:

»Ja, hvorledes tør jeg egentlig forstaa denne . . . denne virkelig overraskende Udtalelse?«

»Ganske efter Bogstaven. Jeg veed, at naar Øvrigheden altid er saa villig til at beskytte os i Smaating, er det for at dække over, at den roligt tillader vor Udplyndring i det store. En Tyv, der tager et Par gamle Støvler fra os, er det let nok at faa straffet. Men den, der berøver os det dyreste og kæreste — ham giver Loven endog en Haandsrækning til Forbrydelsen. Dengang vi sidst mødtes, Hr. Herredsfoged, havde jeg haft Brug for Deres Beskyttelse; men da følte De ingen Trang til at yde mig den.«

»De gør mig i dette Punkt højlig Uret,

bedste Frue!« sagde Herredsfogden med en dyb Hovedbøjning. »Jeg beder Dem være forsikret om, at det hører til mit Livs tungeste Minder, at det skulde falde i min Lod at udføre den Handling, hvortil De her hentyder.«

»Men De udførte den dog. I Kongens og Lovens Navn!«

»Lovens Bydende, Frue! Lovens Bydende!«

»Ja netop! — De finder det vist meget utaknemligt af mig, at jeg ikke skønner bedre paa Deres Ømhed for mine stakkels Ruder. Men jeg har nu — som før — større Ting at værne om baade for mig selv og mit Barn. Og hertil venter jeg lige saa lidt som dengang, at Øvrigheden skal tilbyde mig sin Bistand.«

»Jeg forstaar, hvortil Deres Ord sigter,« svarede Herredsfogden efter en kort Tavshed; — han havde under hele Samtalen tydelig nok følt sig noget trykket og slog nu formelig Øjnene ned af Forlegenhed. »Naturligvis har ogsaa jeg hørt om visse taabelige Rygter, som skal være i Omløb. Og

jeg maa tilstaa — saa paatrængende det vistnok maa synes — det var for ogsaa at tale lidt med Fruen herom, at jeg har dristet mig til at søge Dem. Tillader De, at jeg udtaler mig ganske aabent om Sagen?«

»Jeg vil netop sætte Pris paa, om De vil gøre det.«

»Som De rimeligvis veed, har den Afdødes Testamente allerede længe spillet en uhyre Rolle her og sat Folks Fantasi i den vildeste Bevægelse. Heraf maa man vel forklare sig de sidste Dages abderitiske Ophidselse. Men forresten er saadan ondsindet Sladder næsten uundgaaelig herude paa Landet ved lidt pludselige Dødsfald. Bønder er, naar det gælder andre, lettroende som Børn . . . De erindrer maaske endnu fra vor fælles Hjemstavn en ganske lignende Molbohistorie, der engang satte Sindene i Oprør der —?«

»Nej, hvad var det?« spurgte Fru Engelstoft med et interesseret Udtryk, — hun greb gerne denne Anledning til at føre Samtalen

lidt bort fra hendes egne Forhold for at vinde Tid til at samle sig.

»Aa, det var en ung — sikkert overordentlig retskaffen — Bonde, Anders Børre hed han, der endog tilsidst og overfor sine egne Søskende blev nødt til at bevidne sin Uskyldighed med sin Ed. De husker sikkert hans Gaard, den laa lidt udenfor Byen med høje Popler omkring og en stor Dam, der grænsede op til min salig Faders Præstegaard.«

Fru Engelstoft saae frem for sig med et Udtryk, som om hun virkelig anstrengte sig for at erindre. Saa rystede hun tavst paa Hovedet.

»Ikke? Det forbavser mig,« vedblev Herredsfogden. »Jeg husker nemlig, at jeg som ung Student, mens jeg var hjemme i en Juleferie, adskillige Gange paa den Dam har — med Permission at sige — beundret Fruens fuldendte Færdighed i Skøjteløbning. Rigtignok var De dengang kun en lille Pige — vel en otte-ti Aar — men jeg erindrer Dem ikke desmindre ganske tydeligt. De kom hver Middag

gaaende over Snemarkerne ind til Byen med Deres lille Broder ved Haanden, og man kunde kende Dem langt borte paa en rød Fløjlskyse, som Solen skinnede paa. Jeg har senere tænkt paa, det maa rimeligvis have været paa Grund af den Kyse, at Folk endnu mange Aar efter, da De næsten var voksen, kaldte Dem for den lille Rødhætte.«

»Kan Herredsfogden virkelig huske det,« sagde Fru Engelstoft med halvt tillukkede Øjne og et livløst Smil.

»Om jeg kan, Frue! — Min salig Fader kaldte Dem til sin Død aldrig andet. Baade han og Moder holdt jo, som De vistnok veed, saa meget af Dem. Det var de to Gamle en virkelig Hjertesorg, da . . . da Ulykken ramte Deres kære Familie, og De flyttede fra Egnen. De havde saadan vænnet sig til, at De hver Mandag kom med »Illustreret Tidende«. Jeg husker, Moder engang brugte det Udtryk om Dem, at naar De kom, var det altid, som om De bragte Solskin med Dem ind i Stuen. Hver Gang jeg kom hjem i Ferierne, glemte

hun aldrig at spørge mig, om jeg ikke havde truffet Dem eller hørt noget om Dem. Og det var forresten et almindeligt Spørgsmaal der paa Egnen. Den gamle, lamme Hanne, der havde ligget i Sengen i tyve Aar ude i den lille Hytte ved Birkelundskrattet — Hanne Hugtand, som vi Børn kaldte den stakkels Krøbling — ja, hende kan De da umuligt have glemt. Jeg veed, at De dengang besøgte hende saa trofast og bragte hende Blomster og gode Sager fra Deres Fru Moders Køkken. Hun kunde aldrig blive træt af at tale om »bitte Røjhæt'«, som hun kaldte Dem. Stakkels Skind! Hun er da endelig død nu.«

Fru Engelstoft var efterhaanden bleven utaalmodig. Hun holdt ikke af at mindes sin Barndom. Der var desuden i Herredsfogdens Rørthed over disse fælles Erindringer noget, som trods hans Belevenhed gav hans Tale en Fortrolighed, der generede hende. Men rent uvilkaarligt, uden at være sig nogen Hensigt dermed bevidst, havde hun i Samtalens Løb forandret sit

Væsen overfor ham, og det var med noget af en Undskyldning, hun nu afbrød ham ved at bemærke:

»Herredsfogden glemmer vist, at der var noget, De ønskede at sige mig.«

»Ja — javist!« sagde han, idet han formelig gav et Hop paa Stolen og strøg sig med en nervøs Haandbevægelse nedover Ansigtet. »Det var altsaa denne dumme ... denne pinlige Historie. Jeg er virkelig ganske flov ved at maatte omtale den for Dem, og jeg skulde saasandt heller ikke have gjort det, dersom jeg ikke mente... for Alvor mente, ... ja, det lyder jo helt fornærmende; men det er min Overbevisning, at Bevægelsen har faaet et Omfang, saa den ikke længer tør ignoreres. Især efter at de gemene Insinuationer nu — som Fruen maaske har set — ogsaa har fundet Vej til Egnens Blade, maa man jo være forberedt paa alt.«

»Hvad staar der i Bladene?« spurgte hun — hendes Kinder begyndte at dirre.

»Ikke noget direkte — naturligvis — men desmere mellem Linjerne — som

Sædvanen er i Nutidens Journalistik. Saadanne Bladfolk bliver jo som vilde Dyr, naar de mener at have opsnuset noget, hvoraf der kan laves Sensation og Skandale. Og de har jo ulykkeligvis i dette Tilfælde stærke Bundsforvandte. Jeg behøver næppe at sige Dem, Frue, hvem det er, De har imod Dem og rimeligvis kan takke for det hele Postyr. Der er jo visse Personer, for hvem Deres Tilbagevenden til Sofiehøj kom højst ubelejligt. Men netop i Betragtning af disse Personers Karakterer, som er mig tilstrækkelig bekendte, er der Grund til at formode, at Uvæsenet, om det ikke standses itide, let vil blive ret ondartet. Det er med den Slags Affærer som med Lavinedannelsen. En oprindelig ganske uskadelig Sneklump kan, om den ikke stoppes i Farten, og naar Betingelserne iøvrigt er tilstede, svulme op til et helt Bjærg og anrette Ødelæggelser som et Jordskælv.«

»Hvad raader De mig da til at gøre?«

»Ja — trods Deres Ord fra før, er jeg endnu af den Formening, — og har først

og fremmest af den Grund vovet denne Henvendelse til Dem — at en fortsat Eftergivenhed overfor de omtalte Tumultuanter vilde være meget urigtig. Jeg veed, at Deres Passivitet — netop fordi den saa lidt var ventet af Dem — er bleven udlagt til Ugunst for Dem, og De vilde sikkert gøre klogt i at sende os en Klage, uden hvilken vi kun daarligt med nogen Virkning kan skride til Aktion.«

»Javist! Jeg indrømmer det! Arrester de Folk! Straf dem! — Og skaf mig Fred.«

»Jeg haaber, det skal lykkes mig. — — Jeg tør maaske nu uden Fare for at blive misforstaaet udtale for Dem, Frue, med hvilken Harme jeg har været Vidne til den ondsindede Forfølgelse, De baade nu og før har været Genstand for af Befolkningen her, og jeg beder Dem være forvisset om, at der ved denne Lejlighed, saavidt det staar til mig, skal blive taget fat med skaanselsløs Haand for at tvinge Deres Æres Besudlere frem i Lyset.«

Mens han sagde de sidste Ord, syntes

hans hele Person at undergaa en Forvandling. Det var, som om han kom i Uniform. Og saa lidet ærefrygtindgydende han var i civile Forhold, blev han en frygtet Mand, saasnart han sad paa Dommersædet. Med al sin Naragtighed var han noget af en Karakter, og netop hans Umistænksomhed gjorde, at han endnu kunde oprøres over Forbrydelser. Det var da ogsaa bekendt, at han havde kunnet være ubarmhjertig indtil Grusomhed overfor Folk, der havde skuffet hans Tillid eller misbrugt hans Godmodighed.

»Hvad tænker Herredsfogden da at gøre?« spurgte Fru Engelstoft.

»Standse Lavinen . . . tage Tyren ved Hornene, som Bonden siger. Det Omfang, Sagen allerede har faaet, tilligemed Sigtelsernes Art, vil fuldtud kunne forsvare en retslig Indskriden mod Æreskænderne. Og en saadan skal nok bringe dem til Tavshed!«

»De mener . . . Politiundersøgelse . . . Forhør?«

»Ja — en energisk ledet Undersøgelse

uden Personsanseelse, er i Virkeligheden det eneste virksomme Middel til at slaa saadan pøbelagtig Sladder ned med. Jeg beklager kun, at jeg i saa Fald vanskeligt kan undgaa at drage Dem, Frue, personligt ind i Sagen; men jeg behøver forhaabentlig ikke at forsikre Dem om, at det skal ske med den Skaansomhed og det Hensyn til Deres Følelser, som De i saa høj Grad kan gøre Krav paa!«

»Anser Herredsfogden virkeligt saadanne overordentlige Foranstaltninger for nødvendige i en dog forholdsvis ligegyldig Sag?«

»Jeg tror, de bliver nødvendige . . . og dette har jeg ment at burde forberede Dem paa. Om ikke af anden Grund, saa fordi den saakaldte offentlige Menings Magt rimeligvis før eller senere vil tvinge til at tage Affære. De gør Dem ingen Forestilling om Folks Lettroenhed. Selv forstandige Mennesker, som man mindst skulde tro det om, lader sig de gyseligste Røverhistorier binde paa Ærmet. Det har jeg ogsaa ved denne Lejlighed erfaret. Men i Rets-

salen forstummer Bagvaskelsen. Skranken udøver en rentud magisk Virkning paa Folk med en belastet Samvittighed. Edsfæstelsen er et mægtigt Middel i en Dommers Haand. Saadan at skulle med sin evige Salighed staa inde for hvert Ord, man siger, — det faar selv de mest Forhærdede til at omgaas varsomt med Sandheden.«

»Ja, — naar De altsaa synes det,« sagde Fru Engelstoft, der havde større og større Møje med at skjule sin Uro. »Forresten generer Folkesnakken mig ikke det mindste. Jeg er bleven hærdet overfor den Slags Ting — —.«

»Jeg forstaar det saa udmærket godt, Frue, — men De ønsker dog at have Fred, og jeg haaber, jeg skal skaffe Dem det. Trods Deres ringe Tillid til Lovens Haandhævere . . . og jeg maa desværre indrømme Dem, at vi ofte — altfor ofte — tvinges af Forholdene til at lukke Øjnene paa urette Sted . . . vover jeg dog at paastaa, at vi i Retsskranken virkelig besidder en Beskyttelse for Uskyldigheden. — Men jeg trætter Dem. Jeg har alle-

rede altfor længe plaget Dem med denne elendige Sag.«

Han greb sin Hat, som han i et Øjebliks Selvforglemmelse under Samtalen havde sat fra sig paa Bordet, og rejste sig for at tage Afsked.

Fru Engelstoft gav ham Haanden og takkede ham med et Par fremmumlede Ord for den Deltagelse, han havde vist hende og hendes Datter, — en Tak, der rørte den gamle Tilbeder, saa han dristede sig til at trykke et ærbødigt Kys paa hendes hvide, endnu formskønne Haand.

»De mindede mig, Frue, for nogle Øjeblikke siden om den tunge Pligt, det ved en underlig Skæbne faldt i min Lod at maatte udføre i Lovens — en sørgelig Lovs — Navn, da vi sidst saaes. Jeg priser mig nu i en vis Forstand lykkelig ved den Lejlighed, der her gives mig til muligt at formilde det ugunstige Indtryk, jeg dengang maa have gjort paa Dem som Retfærdighedens Repræsentant.« —

Endnu længe efter, at Lyden af Herredsfogdens Vogn havde tabt sig i Alleen, sad Fru Engelstoft i sin Stol ved Skrivebordet, vendt ind imod Stuen, og saae frem for sig med et grublende Udtryk. Det var begyndt at mørkne rundtom i Krogene. Dugpletterne paa Ruderne havde faaet et rødligt Skær fra den nedgaaende Sol.

Om hun havde kunnet gøre det skete usket, — hun havde i dette Øjeblik gjort det. Alt andet havde hun været forberedt paa; men at hun kunde blive tvungen til at beedige sin Opdigtelse, — derpaa havde hun ikke tænkt, og herfor veg hun uvilkaarligt tilbage.

Men hun havde jo ikke længer noget Valg! Hvad der end skulde komme, saa maatte hun nu frem igennem det. Et Tilbagetog var umuligt. Hun havde bag sig kun Vejene til Skænslen og Selvmordet.

Hun tog sig sammen med en mægtig Viljesanspændelse, da hun hørte Stemmer ude i Forstuen. Det var Esther og Kapellanen, der kom ind fra Haven.

Esther viste sig i Døren med en Kurv fuld af Abrikoser. Da Kapellanen over hendes Skulder havde set, at Fru Engelstoft ikke var optaget af Arbejde, fulgte han ind med.

»Her har nok været en fremmed Herre . . . vi hørte Vognen,« sagde den unge Pige med en Stemme, der ligesom hendes lyse Skikkelse var unaturligt barnlig og uudviklet og mindede om Fuglekvidder. »Sine sagde, det var Herredsfogden.«

»Ja. Den Herre vil vi rimeligvis oftere faa Besøg af i den kommende Tid. Det er i Skifteanliggender . . . men det forstaar du dig ikke paa, mit Barn.«

»Nej, verdensklog er Frøken Esther overhovedet ikke,« sagde Kapellanen med den ham egne, muntre Ligefremhed. »Derimod skal jo De, Fru Engelstoft, være et helt Stykke af en Jurist, en forfaren Lovkyndig, efter hvad jeg har hørt Folk sige.«

Hendes Øjne søgte hen til ham med et sky Udtryk. Hun frygtede straks en skjult Hentydning i hans Ord.

»Folk siger saa meget. Man gør vel

mod sig selv ved at tro saa lidt deraf som muligt,« sagde hun og vendte sig i det samme bort for at tilkendegive, at hun ikke ønskede Spøgen fortsat.

Kapellanen bøjede angergiven Hovedet og tav. Esther var gaaet hen til et Hjørneskab med sin Kurv og kastede herfra et angstfuld Blik hen paa Moderen, hvis ualmindelige Bleghed og sorteblaa Øjenomgivelser hun straks havde lagt Mærke til.

Lidt efter tilføjede Fru Engelstoft:

»Hvordan var det forresten? Skulde ikke De selv engang have været Jurist? Det forekommer mig, De har fortalt det.«

»Jo, det var min Faders Ønske. Men jeg kunde ikke efterkomme det.«

»Deri gjorde De Ret. — Men hvorfor blev De igrunden Præst?«

»Det Spørgsmaal har De gjort mig et Par Gange før, Fru Engelstoft. Og jeg skal svare Dem nu ligesom tidligere: fordi jeg følte Kald til den Gerning.«

»Kald? . . . Et Ord bare! . . . Fraoven faar vi ingenting.«

»Jeg er ikke enig med Dem, veed De.

Men saa kald det Tilbøjelighed da, eller Drift.«

»Ja Drift — det er bedre. Alting er Drift. Vi er ansvarsløse ligesom Kornet paa Marken. I godt og ondt bliver vi, hvad Vind og Vejr gør os til.«

»Jeg er ogsaa heri ganske uenig med Dem, Fru Engelstoft. Livet er ingenlunde et saadant Tilfældighedernes Spil, som det ofte kan synes. Vor Vilje har ogsaa et Ord med i Laget.«

»Ja, De er saa ung! — Hvad var saa Deres Vilje?«

»At tjene min himmelske Fader, at kæmpe med for Guds Riges Fremgang . . . det var fra min Ungdom mit eneste Ønske.«

»Guds Rige,« gentog Fru Engelstoft efter en kort Stilhed og lukkede Øjnene halvt i for at nedkæmpe sin Bevægelse: »Guds Rige er ikke mere. — Veed De ikke det? Nu er det Menneskene, der regerer ved menneskegjorte Love. Den, der følger Guds Lov, brændemærker sig selv.«

»Hvad kalder De for Guds Lov, Fru

Engelstoft?« spurgte den unge Præst, — han havde taget Plads i en Stol noget fra hende og var ivrig for at faa genoptaget en teologisk Samtale, som de for nogle Dage siden havde ført med hinanden. Han havde aldrig blot et Øjeblik næret nogen Mistanke til hende i Anledning af Testamentet; men naar han alligevel netop i denne Tid saa gerne vilde tale med hende, var det, fordi han haabede paa, at disse Dages svære Prøvelser skulde gøre hende mere modtagelig for Troens Ord og de himmelske Forjættelser.

»Hvad jeg kalder for Guds Lov?« sagde hun og saae udfordrende paa ham. »Der staar en Lov skrevet i vore Hjerter. — Vidste De ikke det, Hr. Pastor?«

»Jo, jeg har hørt det sige. Men jeg troer, at den Lov i de fleste Tilfælde er lige saa vanskelig at tyde som det Udkast til en ny Veksellov, hvorom jeg forleden læste i en Avis, at ingen kunde blive klog paa det uden at miste Forstanden. Jeg vil tilstaa, at den »indre Stemme«, som Vantroen altid har hævet saa højt i Kurs,

den har jeg ikke synderlig Tillid til, fordi man aldrig med Sikkerhed kan vide, hvorfra den stammer, om det ikke er vor Egenkærlighed, vor Forfængelighed, vor Begærlighed, eller maaske alle disse Ting i Forening, der fører Ordet i os. Samvittighedens Røst er ofte saa mangetunget. Har De ikke lagt Mærke til, hvordan den siger os noget ganske forskelligt, eftersom Vejret er godt eller slet, vor Sundhedstilstand god eller daarlig, vor Pengepung tom eller fyldt med Guldstykker. Den hvisker næsten uhørligt til os, naar vi er bænkede ved et festligt Lag mellem gode Venner, men brøler som en Torden, naar Mennesket sidder alene i Tvivl og Vaande. Jeg har ofte tænkt paa, naar den bibelske Fortælling om det første Menneskepars Syndefald beskæftigede mig, om ikke Slangen med den spaltede Tunge skulde betyde Samvittighedens falske Gudsrøst, der saa ofte overdøver den sande, himmelske Stemme og forleder Mennesket til saa megen Daarskab og saa mange Forbrydelser.«

Fru Engelstoft betragtede ham igen med det hurtige, mistænksomme Sideblik fra før.

»Hvor søger da De Guds Lov?« spurgte hun lidt efter, lavmælt.

»I hans Ord, . . . i hans klare, aabenbarede Ord, som aldrig er tvetydigt, aldrig levner Plads for Misforstaaelse eller Juristeri. Her staar hans Bud prentet med en Tydelighed, saa selv et Barn begriber dem. Du skal ikke stjæle, du skal ikke ihjelslaa, du skal ikke begære, hvad din Næstes er. — Og netop disse samme Bud er det jo dog, der danner Grundlaget ogsaa for det borgerlige Samfund i alle kristelige Stater, saa man kan ikke uden en stærk Fordrejelse af Sandheden sige, at det guddommelige Ord ganske har mistet sin faderlige Myndighed over Menneskene. Vistnok er Kampen mellem Guds Rige og Verdens Rige stadig haard og streng; men hver Dag, der gaar, viser dog tydeligere, hvorledes Lyset overalt paa Jorden sejrer over Mørket, Sandheden over Løgnen, Guds Aand over U-Aanden. Naar man som De,

Fru Engelstoft, har stillet sig udenfor den kæmpende Kirke og de Helliges Samfund, mangler man Betingelserne for at kunne dømme retfærdigt om Sejr og Nederlag.«

»Hvor De er ung!« sagde hun atter i en spottende Tone, hvori der dog var som en svag Vibreren af noget drømmende og ømt. »Lysets Rige. Mørkets Rige. Den kæmpende Kirke . . . De kan endnu tage alt saadant Mundsvejr i god Tro! . . . Og dog! Der har vist engang været en Tid, da Kirken havde Myndighed; da den var en Tilflugt for det gode og svage, et himmelsk Værn mod Menneskevold. Men nu? Guds egne Bud, som De nævnede, forhaanes jo i selve Kirken og af Kirkens egne Mænd. Du skal ikke ihjelslaa. Nej, men naar Verden vil Krig, velsigner Præsterne gladeligt selve Mordvaabnet. — Du skal ikke sværge, din Tale skal være Ja Ja, Nej Nej. Men enhver af os kan naar som helst tvinges af en Retsbetjent til at tage den Højestes Navn forfængeligt. — Staar der ikke ogsaa skrevet, at Ægteskabet sluttes i Himlen; derfor skal du ikke

begære din Næstes Hustru, og den, der tager en Fraskilt tilægte, bedriver Hor. Men hvad Gud den ene Dag har sammenføjet, det adskiller ikkedesmindre en Embedsmand ved sin blotte Underskrift og for en ringe Betaling den næste. — — Guds Rige! Men jeg siger Dem, at den Dag, en Præst første Gang viede et Menneskepar, endskønt han vidste, at hvad han velsignede i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn, var en uanstændig Lejekontrakt med saa og saa mange Maaneders Opsigelsesret, den Dag borttog Gud sin Aand fra Menneskenes Samfund og overlod dem til deres onde Skæbne. Den Dag opfyldtes Ordet, som der staar skrevet, at Solen blev formørket og Forhænget i Templet splittedes midtad. Da vanhelligedes Livets Allerhelligste . . . Menneskets sidste Alter blev viet til Skænslen!«

Kapellanen tav, dels fordi han var i Forlegenhed med, hvad han skulde svare, dels fordi han vidste, at naar Fru Engelstoft først kom ind paa Skilsmissespørgsmaalet

— og det varede sjælden ret længe — tog hendes Bitterhed og Menneskehad saadan Overhaand, at hun ikke var sig selv mægtig; og af Hensyn til Esthers Nærværelse var det ham derfor magtpaaliggende at afværge yderligere Udtalelser af hende om den Sag.

Men hun vedblev af sig selv — og næsten som for sig selv:

»Der gælder kun eet Bud for Mennesket: Hjælp dig selv! . . . Alt er Krig. Og Vaabnene er brudte Løfter, falske Eder, Troløshed, Løgn, Forstillelse, Bedrag . . . Den, der ikke vil bukke under og trampes ned, maa værge sig med samme Midler som de andre . . . Hvad hjælper det at ville kæmpe mod en Verden? Nej, Svig mod Svig, Ed mod Ed, — saa er Spillet lige!«

Saa forholdsvis roligt og næsten som tilfældigt Ordene kom, mærkedes dog den Afgrund af sydende Lidenskab, hvoraf de udslyngedes som glødende Stene fra et Krater. Skønt hverken Kapellanen eller Esther vidste det mindste om Grunden til

hendes usædvanlige Ophidselse, havde der efterhaanden sneget sig en uhyggelig Stemning over dem begge. Og uvilkaarlig mødtes nu deres Blikke i Halvmørket, ligesom førte sammen af en fælles Anelse om kommende Ulykker, mod hvilke de i Tavshed sluttede Forbund.

V.

Da Vægteren paa Sofiehøj i den mørke Regnnat havde gjort sin tredje Rundtur omkring de store Ladebygninger, forbi Staldene og de lange, aabne Materialskur, gennem Parken og tilbage igen til Slottet, steg han under den ham ejendommelige dybe Brummen og Sværgen ned i Kælderen for som sædvanlig ved Et-Tiden at spise sin Nattemad og drikke et Krus varmt Øl, der stod og ventede ham i Kakkelovnen. Samtidig slog han som Regel en lille Passiar af med Køkkenpigerne, der laa i et Kammer bag ved Folkestuen, og af hvilke gerne en eller anden vaagnede ved Skinnet af hans Lygte eller Trampet af hans tunge Støvler, naar han satte sig tilrette ved Bordet i sin tykke Vægterkavaj med Lygten foran sig paa Skiven for at holde Maaltid.

Da nemlig Søren Vægter var en gammel

Patron, som man ikke behøvede at undse sig for, stód Døren mellem de to Rum for Luftens Skyld aaben om Natten; og da han tillige trods sin Knurren og Gnaven var en pudsig Fyr, med hvem Gaardens Piger altid havde Løjer, var disse natlige Underholdninger bleven lige uundværlige for begge Parter, skønt det i Almindelighed langtfra var Venskabeligheder, man udvekslede gennem Døren.

Begyndelsen blev gerne gjort inde fra Sengene med et halvsovende Spørgsmaal om Vejret, en lang Gaben eller en søvndrukken Forbandelse over det »Satans Mudder«, han holdt. Men Søren, hvis Specialitet det var at sige Ting, som ingen andre turde tage i sin Mund, og som navnlig overfor Fruentimmer fandt en Tilfredsstillelse i at bruge netop de frygteligste Ord og Vendinger, forstod bestandig at optage selv den uskyldigste Bemærkning paa en saadan Maade, at den fik en uanstændig Betydning. Og der blev da en Fnisen og Grinen derinde under Dynerne, efterhaanden som alle Pigerne vaagnede,

og den Gamle ret fik sit trevne Mundlær smurt.

Da Søren denne Nat kom ned fra Regnen, hørte han imidlertid allerede ude fra Gangen en ivrig Snakken inde fra Kammeret; og da han trampede ind, mærkede Pigerne næppe nok hans Komme, saa optaget var de af deres egen Passiar.

Søren kunde begribe, at der maatte være noget paafærde; men som han havde for Vane at gøre sig døv, indtil han havde faaet Lygten tændt og fundet sit Krus og sat sig tilrette ved Bordet, lod han ogsaa nu, som om han ingenting mærkede, og gav sig uforstyrrelig ilag med sit Maaltid.

Først da han en Stund forgæves havde ventet paa, at man skulde tage Notits af ham, sagde han med brysk Stemme, mens han med sin rustne Foldekniv skar en Strimmel af sin Brødhumpel:

»Hvad er det for et Kissemav, I holder derinde, Tøser? . . . I har vel ikke Karlfolk hos jer, sku' jeg tro?«

»Du kan jo komme ind og kigge ad, Søren,« sagde saa en.

»Naa — haa! ... Saa det er dig, Lottelisken! ... Ja, va'r du dig! Kanske kommer jeg, før du tænker det, min Snut! Jeg er nok gammel, men jeg er stiv i Ryggen, som Skrædderen sa'e.«

»Veed du noget om, hvorfor Fruen skal til Købstaden imorgen med Stadsevognen?« spurgte nu en anden.

»Det er noget, Smaatøser ikke har godt af at vide. Sid I paa jeres eget, Børn, og rag jer ikke ind i andres Sager.«

»Anders Kusk siger, hun skal til Forhør ved Politiet,« sagde en tredje.

»Ih, se Godavten, Sine Fedtelam! Snakker du om Anders Kusk. Ja, kryb du op til ham, saa faar Du nok Besked. Han er en Mandsperson, der har sine Sager i Orden. Spørg bare bitte Ellen.«

Der blev med eet en skrækkelig Grinen derinde under Dynerne, mens en ung Stemme, der lød fornærmet, sagde;

»Hvad mener du med det, Søren?«

»Hvad jeg mener? Ja, vidste jeg det bare, hvor hun er bleven saa trind, som Degnen sa'e om Bruden, han skulde sige Amen.«

Saadan blev de ved en Stund, indtil en med et dybt, grødet Mæle sagde:

»Lad vos nu være fri for mere af det Vaasesludder. Nu har vi saamænd hørt længe nok paa det gamle Vrøvl. Pas du din Mell'mad og lad vos andre faa Fred til at sove.«

»Aa haa! Er du der, Mo'er Malene? Det er svært, saa du er kommen til Kæft iaften.«

Men Pigerne var virkelig bleven trætte nu; de havde ogsaa ligget over to Timer vaagen i Snak om det, der havde sat alle Sind paa Sofiehøj i Bevægelse: at Fru Engelstoft om Eftermiddagen havde faaet Tilsigelse til at møde i Retten den næste Dag for at afgive Forklaring. Een efter een vendte de sig nu om paa det grønne Øre og klappede Dynerne sammen omkring sig for at sove.

»Godnat, min Skat!« sagde en.

»Katten være med dig, Søren!« sagde en anden.

»Hold dig tør, Gamle!« sagde en tredje.

Søren mumlede: »Ja, bi I bare! Jeg

skal straks være hos jer, saa faar Visen en anden Melodi. — — Hvad er det, du si'er, min Lottesnut? — —«

Men der var ikke længer nogen, der svarede ham. Snart lød en flerstemmig Snorken derindefra tilligemed en sørgmodig Fløjtelyd fra en forstoppet Næse.

Lidt efter foldede Søren sin Kniv sammen, drak endnu en Slurk af Kruset, tørrede sig med Bagen af sin brune Haand over den fedtede Mund, ræbede et Par Gange med stort Velbehag og rejste sig endelig for at gaa.

Udenfor var Regnen hørt op. Ogsaa Taagen havde lettet lidt, og under den sorte, stjerneløse Himmel førtes lavt drivende Graaskyer udover Engene. Søren stødte sin Pigstav mod Brostenene og saae op paa Vejrfløjet over den høje Ladebygning. Og idet han mumlede nogle Ord om Storm, drejede han ud af Gaarden for paany at begynde sin ensomme Nattevandring.

Da han havde giort en ny Rundtur, gik han op paa en lille Høj bagved Staldbygningerne og satte sig paa en Tue under

en mørk Granlund, der dækkede Højens Top. Her stoppede han i Mag en lille Træpibe og tændte den inde i sin Skindhue; og mens han skiftevis sugede paa Piben og snakkede højt med sig selv, stirrede han frem for sig med et grublende Blik.

Han kunde fra sin Plads overse det vidtløftige Bygningskompleks lige ned til Ishuset og Smedjen og opfange den mindste Lyd dernedefra lige til Museungernes Piben inde i Halmstakkene. Der laa nu det gamle Slot foran ham, ragende skummelt op mod den mørke Himmel med sit lille Taarn og Spir. Skyerne havde spredt sig lidt ovenover det, og et Stykke af Maanen kiggede frem imellem dem og lyste paa den blaa Urskive og de forgyldte Romertal.

I fyrretyve Aar havde han siddet her — Nat efter Nat — og vogtet denne Helligdom. Og for at faa de lange Timer til at gaa gennemlevede han stadig paany i Tankerne det bevægede Liv, hvortil han i disse mange Aar havde været det stumme

Vidne. Men hvad havde han ikke ogsaa set og oplevet her! Han kunde huske saa langt tilbage som til den allerældste Gehejmeraad, der altid kaldte ham »en Æsel« og engang spyttede ham i Ansigtet, da han blev vred. Han huskede ogsaa livagtigt den Dag, da Kongen-Han-selv kom hertil med alle sine Generaler og kastede en Guldskilling i hans Hat, da han kørte bort gennem Porten.

Længst dvælede hans Tanker dog i denne Tid ved alt, hvad der var sket siden »Tudsens« Genkomst. Den Nat, da Godsejeren døde, havde han siddet her paa den samme Tue og hørt en Ugle tude inde i Parken, saa han var bleven helt ilde tilmode derved. Saa var det, just som Klokken havde slaaet elleve, at der blev en saadan underlig Støj inde paa Slottet, og da han naaede derhen, kom Skriveren just løbende over Gaarden med bart Hoved og fortalte, at Godsejeren var død.

Han havde straks gjort sig sine egne Tanker om den Ting. For det var dog

saa besynderligt, at Døden skulde komme bare tre Timer efter »Tudsens« Ankomst. Nu vilde han lægge sin Hals i Strikke paa, at det var hende, der havde givet ham noget ind for at faa fat paa Testamentet.

Men — Gud ske Lov! — den lede Kvind' fik vel nu sin velfortjente Straf. Han havde selv set Sognefogden, da han kom med Tilsigelsen til hende. Han havde netop ogsaa staaet inde i Stalden, dengang Forvalteren senere kom med Ordre til Anders Kusk, at han skulde holde for Trappen med den store Landauer næste Formiddag Klokken 10 slet. —

Mens den gamle Vægter sad og tumlede med disse Tanker, var der kommen Lys i et Par Vinduer paa den Side af Slottet, der vendte ud imod Parken, og hvor Fru Engelstoft havde sine Værelser.

»Nu spøger hun,« sagde han.

Hver Nat havde de samme Vinduer været oplyste, undertiden blot for et Øjeblik, undertiden for Timer ad Gangen; og han forklarede sig det derved, at »Tudsens«

onde Samvittighed havde en naturlig Frygt for Mørket. Men nu studsede han, da han saae et Lysskær ogsaa bag den lange Række Salsvinduer paa den anden Side af Gangen. Een Gang før havde han nemlig set det samme svage, flakkende Lys paa de hvide Rullegardiner, og han kunde ikke begribe, hvad hun paa denne Tid af Døgnet kunde have at gøre i den tomme Sal, hvor der næppe var et Møbel at gemme noget i, bare nogle Stole og det gamle Lireværks-Ur.

Han rejste sig op og begyndte at liste nedad for mulig at kunne opdage noget inde fra Parken. Men i det samme forsvandt Lyset i Salen, og lidt efter slukkedes det ogsaa bag de røde Vinduesforhæng i hendes Arbejdsstue. —

Paa Slaget 10 holdt en lukket Vogn med floromvundne Lygter nedenfor den høje, halvcirkelformede Flisetrappe i den indre Gaard; og inde bagved Kælderruderne og bag Godsskriverkontorets Vinduer i den ene Sidefløj sad der tæt med fladtrykte

Ansigter af Folk, der ventede at faa et Glimt af Fru Engelstoft at se, naar hun steg tilvogns.

Nu, efter at Politiet havde taget sig af Sagen, troede egentlig ingen, uden gamle Søren Vægter, længer paa hendes Skyld. Fra det Øjeblik, Sognefogden havde været der, var Stemningen paa Sofiehøj slaaet om, fordi i Virkeligheden kun de færreste for fuldt Alvor havde troet paa Forbrydelsen; de øvrige havde blot ladet sig lokke med til Demonstrationerne imod hende af den almenmenneskelige Glæde ved at gøre andre ondt. De fleste fandt vel endogsaa nu, at der var faret lige lovlig haardt frem imod hende, men gottede sig alligevel ved at tænke sig hende foran Politiskranken og nødt til at svare paa alting ligesom en anden Stodder. Der var noget saa berusende i denne Følelse af at besidde Magt til at ydmyge.

Folkene bag Ruderne kom ikke til at vente længe. Efter et Par Minutters Forløb viste Fru Engelstoft sig paa det øverste Trappetrin, tæt tilhyllet, skjult af det

lange, folderige Enkeslør, der ikke gav saa meget som en Øreflip til Pris for de nysgerrige Blikke. Den tykke Kusk paa Bukken gjorde forskriftsmæssig Honnør med sin Pisk. Husholdersken og Kammerjomfruen fulgte hende tavse tilvogns med Tæpper og Sjaler.

»Vil De saa huske at banke Møblerne i min Stue, mens jeg er borte,« hørte man hende sige til den sidste — og hendes Stemme var saa rolig, hendes Tone saa ligefrem, som om intet i Verden udenfor Husførelsen beskæftigede hendes Sind.

Oppe i Stuen, skjult bag et Gardin, stod Esther og stirrede ud paa Moderen med sine store, luftblaa Øjne. Og da Vognen var kørt, gik hun, bleg og forpint, op og ned ad Gulvet med de foldede Hænder trykket ind mod Munden. Tilsidst satte hun sig hen i Hjørnet af Sofaen, hvor hun krøb mere og mere sammen, mens hun med et bange Udtryk saae sig omkring i Stuen og foer ivejret ved hver en Lyd.

Da Husholdersken kom ind for at se til Kakkelovnen, tog hun efter en lang Be-

tænkning endelig Mod til sig og spurgte hende, hvad der var paafærde denne Morgenstund.

»Paafærde? . . . Hvad mener Frøkenen?« sagde det gamle Menneske og lod ganske uforstaaende.

»Hvorfor er I allesammen saa underlige idag . . . Og hvorfor kørte Mo'er bort? Hun vilde ikke sige mig det.«

»Men Herregud, at Fruen tager en Tur til Byen, er da ikke saa mærkeligt. Fruen har vel Forretninger derinde.«

»Men hvad skulde hun hos Politiet? — Ja, jeg veed det godt. Jeg hørte imorges, at Anna og Maren-Sofie stod og hviskede derom ude i Gangen. — Er der nogen, der har stjaalet?«

»At Frøkenen ogsaa vil bryde sig om, hvad saadan to dumme Piger staar og sladrer om,« sagde Husholdersken efter med Besvær at have lagt sig ned paa Knæ foran Kakkelovnen.

»De skjuler noget for mig, Jomfru Andersen.«

»Naa ja, har Frøkenen allerede hørt

saameget, kan De saamænd gerne vide Resten med. Det er ellers noget, som Frøkenen ikke forstaar sig paa og heller ikke behøver at befatte sig med.«

»Hvad er det da?«

»Det er ikke andet end som et Papir af salig Herrens, der er bleven henne. Og det skulde nu Skifteretten gerne have lidt Besked om. Saadan har jeg da forstaaet det.«

»Et Papir? . . . Saa maa det vel være et vigtigt Papir.«

»Ja, det er nok saadan, hvad man kalder for et Dokument, at sige.«

»Men hvad har Mo'er med det at gøre? Hun kan jo da ikke vide noget om, hvor det kan være, vel?«

»Ja, se det er maaske det, at Skifteretten alligevel mener,« — sagde den gamle Husholderske, men tog sig i det samme deri og gav sig til at rode ivrigt rundt i Tørvegløderne af Frygt for, at hun allerede havde ladet sig lokke for langt frem.

Esther opdagede imidlertid ingenting; dertil var hun for optaget af, hvad hun

selv havde oplevet denne Nat. Allerede den foregaaende Aften havde hun mærket, at der var hændet noget, som satte Moderen i Uro. Hun havde hørt hende gaa frem og tilbage i sit Værelse lige til Sengetid, og ved Aftensbordet havde hun ikke alene ingenting spist men været saa aandsfraværende, at hun havde sagt »Godmorgen« istedenfor »Velbekomme«, da de rejste sig. Imod Sædvane var hun gaaet tidlig til Ro, og da Døren mellem deres Soveværelser altid stod aaben om Natten, havde Esther kunnet høre, at hun tog et Sovepulver, forinden hun lagde sig. Alligevel faldt hun ikke isøvn. Hvert Øjeblik vendte hun sig i Sengen, og flere Gange i Løbet af Natten var hun staaet op og havde — som hun plejede, naar hun ikke kunde sove — tændt Lampen inde i Arbejdsværelset. Hvad der dog især havde forundret Esther, var, at Moderen engang havde oplukket den aflaasede Dør ud til Forstuen og herfra var gaaet ind i den store Sal paa den anden Side; og da hun efter nogen Tids Forløb ikke var vendt

tilbage, var Esther bleven grebet af Angst og havde listet sig paa sine bare Fødder ud paa Gulvet. Gennem Rækken af aabne Døre havde hun da set Moderen staa langt borte ved et af Vinduerne inde i Salen og læse i et stort Papir ved Skæret af et Lys, som hun havde sat fra sig paa Karmen. Aldrig havde hun set sin Moder se saa gammel ud. Hun var i sin Natdragt, det graa Haar faldt hende ned over hendes Skuldre, den højre Haand laa med krummede Fingre over Munden og omkring Hagen og mindede Esther om et skrækindjagende Billede af en Sibylle, som hun engang havde set i et Rejseværk. — Længe havde hun ikke iagttaget hende, før Moderen lagde Papiret sammen og stak det ind i et skjult Rum under Vindueskarmen. I det samme saae hun hende fare sammen, som om en eller anden Lyd havde skræmmet hende, og et Øjeblik efter slukkede hun Lyset. Esther havde hurtigt listet sig tilbage til sin Seng og laa forlængst under Tæppet, da hun hørte Moderen tage Lampen inde i sit Værelse og stille sig hen i Døren ind til

hendes Kammer. »Sover du, Esther?« havde hun spurgt med dæmpet Stemme; men Esther havde ligget stille som en Mus og intet svaret.

Det var denne natlige Erindring, der havde forfulgt hende hele denne urolige Morgen, og som nu Husholderskens Ord pludselig stillede i en endnu uhyggeligere Belysning for hende.

»Sig mig, Jomfru Andersen,« spurgte hun; hun sad med en Haand under Hagen, og hendes Stemme lød helt indsmigrende uskyldig: »Hvordan ser egentlig et Dokument ud?«

»Et Dokument?«

»Ja, det er jo saadan et stort Ark Papir — ikke sandt? — med noget skrevet paa.«

»Ja.«

»Og i et gult Omslag.«

Den Gamle henne ved Kakkelovnen vendte sig om med et Smil.

»Hvorfor mener Frøkenen dog, at Omslaget netop skal være gult?«

Nu var det Esther, der blev angst for at have røbet noget.

»Nej, naturligvis,« skyndte hun sig at sige. »Det kan ogsaa være rødt eller blaat eller grønt.«

»Ja, eller — hvad mener De om slet ikke noget Omslag?«

»Ja vist! — Ja vist!« udbrød hun med en krampagtig Munterhed. »Gud, hvor det var dumt sagt af mig!«

»Naa« — sagde den anden i det samme og rejste sig stønnende. »Jeg har skam ikke Tid til at sidde her og snakke. Frøkenen skulde jo ogsaa snart have sin Frokost.«

»Aa nej ... De maa ikke gaa! De maa ikke gaa fra mig!« næsten raabte Esther i Angst; og da den Gamle kom forbi hende for at gaa ud af Døren, greb hun med begge Hænder om hendes Arm for at holde hende tilbage: »Lille, søde, rare Jomfru Andersen . . . bliv her hos mig. Hører De? De maa ikke gaa bort.«

»Men Frøken Esther dog!«

»Jeg er saa bange, Jomfru Andersen! Jeg tør ikke sidde her alene. Jeg synes, der hele Tiden er nogen, som gaar inde i

Salen. Kan De ikke blive lidt; bare en Time, . . . bare fem Minutter.«

»Nu maa lille Esther ikke være saa forskræmt. Her er saamænd ingen andre i Huset end os selv. Vær blot lidt rolig. Jeg skal nok kigge ind til Dem i Ny og Næ, naar jeg faar Lejlighed. — — Men der kommer forresten Kapellanen gaaende gennem Porten. Saa faar Frøkenen da Selskab. Og han ser endda ud, som om han havde Nyt at fortælle.«

Det havde han virkelig ogsaa. Og den unge Gejstlige var selv saa opfyldt deraf, at han nær var gaaet ind i Stuen med Galoskerne paa. Da han fik at vide, at Fru Engelstoft ikke var hjemme, saae han snarere glad end skuffet ud og spurgte slet ikke om, hvor hun var.

Derimod tog han begge Esthers Hænder, holdt dem længe fast og sagde, endnu før Husholdersken var kommen helt ud af Døren:

»Nu har jeg taget min store Beslutning. Imorges sendte jeg min Ansøgning afsted. Og nu vilde jeg, at De, Frøken Esther,

skulde være den første, der lykønskede mig.«

Det, han havde besluttet, og som han i længere Tid havde overvejet med sig selv og paa sin aabne Maade havde talt om til Venner og Bekendte, var at opgive sin Præstestilling for at drage som Missionær til et barbarisk Land i det Indre af Asien. Allerede i flere Aar, ja egentlig lige fra Barndommen af havde han følt sig draget til Missionsvirksomheden; og i Grunden havde han aldrig følt sig vel tilpas som Præst i den danske Folkekirke, hvor — som han syntes — den virkelig levende og brændende Tro bestandig var bleven mistænkeliggjort af Lunkenheden og det fromt maskerede Hedenskab.

Ogsaa til Fru Engelstoft havde han for kort siden omtalt sine Planer, og til hans Overraskelse havde hun straks og meget varmt bifaldet dem. Men især havde han gjort Esther til sin Fortrolige i denne Sag.

Det var just med et dristigt Haab til

hendes unge, sværmeriske Sjæl, at han nu havde givet sig til at handle. Han vidste godt, at hun selv endnu var et Hedningebarn, en lille Vild, vankundig og fortroldet. Men i al hendes barnlige Fantasteri med Blomster og Stjerner saae han kun en vildledt religiøs Længsel, en slumrende Gudstrang, der — engang vakt — vilde storme Himlens Porte.

Ganske grebet ud af Luften var hans Haab nu heller ikke. Hvor lidt Esther vel endnu anede hans Følelser for hende, endsige kendte hans Agt med hende, havde hun dog været lutter Øre, naar han i Moderens Selskab eller alene med hende havde fortalt om det fjerne Land, hvor han vilde rejse hen. Hun havde siddet stille og lyttet som et Barn, der hører Eventyr; og Kapellanen havde læst i hendes Øjne, hvordan alt, hvad han fortalte, blev levende for hende ... blev Billeder af hendes endnu ufuldbaarne Længslers Salighedsdrømme: de blomstrende Magnolieskove, der dækkede Bjergenes Sider og

fyldte Luften milevidt omkring med Vellugt, . . . Flodbredderne, hvor Bøfler laa og svalede sig i det bløde Dynd og Skarer af blegrøde Flamingoer spankulerede om mellem kaalhovedstore Aakandeblomster, . . . Ildfluernes Myriader, der om Natten belyste det paradisskønne Landskab, . . . de Indfødtes Straahytter og de mægtige, græsrige Sletter, hvor man — som i Tidernes Morgen — rejste dagevis uden at træffe et levende Væsen, hvilende sorgløst under Solsejlet i en Oksekærre eller gyngende paa Ryggen af en Kamel.

Kapellanen blev nu dybt skuffet over den adspredte Maade, hvorpaa hun netop denne Dag modtog ham og hørte paa ham. Det var knap nok, at hun kunde samle sig til at give ham den Lykønskning, han havde bedet om. Næsten, som om hun var angst for ham, havde hun klemt sig ind i Sofahjørnet og sad der med Haanden under Hagen og stirrede ud for sig med store, døde Øjne.

Han kunde tilsidst ikke lade være med at spørge hende, hvorfor hun var saa

fraværende. Og da rejste hun sig pludselig op, gik hen til det ene Vindue, trykkede Armen mod Panden og støttede sig tungt til Vinduesposten, idet hun ganske ubehersket stønnede:

»Ja, ja — var man blot langt herfra!«

I samme Øjeblik faldt først Grunden til Fru Engelstofts Borteværen ham ind; og dermed fik han ogsaa Forklaringen paa Esthers besynderlige Væsen.

Han gik nu hen til hende, lagde sin Haand paa hendes Skulder og sagde paa sin rolige, ligefremme Maade:

»Veed De, Frøken Esther, at jeg kom hertil idag ogsaa i et andet Ærinde. Jeg vilde spørge Dem, om De ikke kunde tænke Dem at være min Rejseledsager derover til det fjerne Land ... Ja, nu ser De saa forskrækket paa mig. Men jeg mener mine Ord bogstaveligt. Jeg vilde have spurgt Dem, om De vilde blive min Hustru. Men De er idag — hvad jeg godt forstaar — altfor optaget af andre Tanker til at kunne svare mig. Imorgen

eller i Overmorgen, naar De har faaet mere Fred i Deres Sind og Ro til at raadføre Dem med Dem selv og med Gud, vil jeg komme og hente Deres Svar. Farvel saalænge! I vor Herre Jesu Navn!«

VI.

En højloftet Retssal med en Række Vinduer vendende ud imod Solen, der flammer lystigt paa de store, tomme Vægflader. Tværs igennem Salen gaar Skranken, og bag denne troner Herredsfogden i guldbroderet Uniform og drejer utaalmodigt en Lineal i Haanden. Tilvenstre for ham sidder en Skriver ved et lille Bord med en mægtig Protokol foran sig, og henne ved den Dør paa den anden Side af Skranken, hvorfra »Komparenterne« føres ind og ud, staar en tre Alen lang Politibetjent og halvsover i Retstilling med Tommelfingrene langsad Buksesømmene.

Afhøringen af den halve Snes tilsagte Mænd og Kvinder lider mod sin Slutning. Realskolebestyrer Brandt var den, der først blev fremstillet for at afgive Forklaring. Han havde under Eds Tilbud erklæret, at han tre Timer før Godsejer En-

gelstofts Død havde talt med ham netop om hans Testamente, og at efter hans bedste Overbevisning enhver Tanke blot om dettes delvise Ophævelse paa det Tidspunkt havde været den Afdøde fjern. Dersom han derfor virkelig et Par Timer senere havde givet sit Minde endog til dets fuldkomne Tilintetgørelse, maatte det have været i en aandelig Tilstand, i hvilken han ikke længer havde været sig den paagældende Handling klart og fuldt bevidst, hvorved den altsaa ogsaa i dette Tilfælde blev uden retslig Gyldighed, — men iøvrigt troede han, Komparenten, ikke paa denne Forklaring.

Paa Herredsfogdens Spørgsmaal, om han da mistænkte nogen for at have tilvendt sig Testamentet, havde Skolebestyreren dristigt svaret ja. Han tvivlede vel ikke om, sagde han, at Fru Engelstoft i Overensstemmelse med sin Erklæring havde tilintetgjort det, men vel at mærke efter Godsejerens Død og uden at have opnaaet hans Billigelse dertil. Og han havde tilføjet: hvor utroligt det end lød, at en Dame

af Fru Engelstofts Stand kunde begaa en saa oprørende Handling, saa maatte det erindres, at der aabenbart i hendes Familje fandtes en Tilbøjelighed til Forbrydelse, idet Fru Engelstofts forlængst afdøde Broder, efter hvad der ved denne Lejlighed var bleven oplyst, havde forgrebet sig paa sin Principals Kasse og var bleven sendt til Amerika for at undgaa Straf.

Dette sidste Giftstik anbragtes som Prikken over i'et i Skolebestyrerens velovervejede Forklaring. Saa lidt fremmed den fremførte Kendsgerning var netop for Dommeren, der i sin Tid havde kendt den stakkels Dreng og levende havde taget Del i hans Skæbne, gjorde Erindringen om den ogsaa i Øjeblikket et vist Indtryk paa ham.

Straks efter udbrød han dog, kokliko i Hovedet af Forbitrelse:

»Dersom disse løse Formodninger, De her har nævnet, er alt, hvad De bygger Deres Mistanke paa, saa har jeg ikke Ord stærke nok til at stemple Deres

Færd . . . Eller har De mere at fremføre?«

»Nej.«

»Saa kan De gaa!«

Bagefter var der bleven afhørt en Række Personer, der paa offentlige Steder havde udtalt sig om Sagen, som om de vidste Besked. Det var Skolebestyreren og Sagfører Sandberg i Forening med den bestukne Politibetjent, der havde opsnuset deres Navne og sørget for at faa dem tilsagte. Alle disse Menneskers Forklaringer løb dog ud i det rene Vrøvl. Enten fragik de, at de overhovedet havde sagt noget, eller de bortforklarede Meningen med saadanne Udtalelser, som var »vidnefaste«. En af Sofiehøjs egne Karle, der en Aften paa Kroen i beruset Tilstand havde fortalt, at han den Nat, Godsejeren døde, havde set Fru Engelstoft snige sig ned i Parken med en Pose Penge i Haanden, gik saa ganske fra Snøvsen, at han gav sig til at tude himmelhøjt foran Skranken; og Politibetjenten maatte tilsidst tage ham i Nakken og føre ham bort.

En af de sidst afhørte var Sygeplejersken Søster Bodil. Hun gentog, hvad hun før havde fortalt, hvorledes hun nogen Tid efter, at Godsejeren og Fru Engelstoft hin Aften var bleven alene i Sygeværelset, havde hørt Dørene til Jernskabet blive aabnet og lukket igen, men at hun iøvrigt ikke vidste noget om, hvad der var foregaaet imellem dem.

Herredsfogden spurgte:

»I hvilken Tilstand forefandt De den Syge, da Fru Engelstoft senere kaldte Dem ind?«

»Dødskampen var dengang netop begyndt.«

»Hvorlænge efter indtraf Døden?«

»Jeg troer, der gik en halv Snes Minutter.«

»Sagde han noget i den Tid?«

»Nej — i hvert Fald ikke, saa jeg forstod det.«

»Forlod De eller Fru Engelstoft Dødsværelset i den Tid?«

»Nej.«

»Men senere . . . efter Dødens Indtrædelse?«

»Jeg gik et Øjeblik ind i det tilstødende Værelse for at tilkalde Jomfru Andersen, Husholdersken, der sad i Spisestuen.«

»Var De saa langt eller saa længe borte, at der imidlertid kan være oplukket Skuffer eller Skabe, uden at De hørte det?«

»Det troer jeg ikke.«

»De kendte jo den Afdøde ret nøje efter lang Tids Pleje. Havde De noget Indtryk af en særligt ophidset Sindsstemning hos ham, da De blev kaldt ind?«

»Nej.«

»Maaske af det modsatte . . . en rolig og forsonlig . . . ?«

»Jeg havde kun Indtrykket af et døende Menneske.«

»Men altsaa, noget Tegn paa en umiddelbart forudgaaende, heftig Ordstrid, endsige nogen voldelig Overtalelse fandt De ikke?«

»Nej.«

»Hvorledes forklarer De Dem da det

pludselig indtraadte Dødsfald? For det var dog ikke ventet saa tidlig.«

»Jeg troer nok, at Sindsbevægelsen i Anledning af Fru Engelstofts Komme og bagefter deres lange Samtale har fremskyndet Døden; men iøvrigt var Godsejeren i Forvejen saa svag, at man hvert Øjeblik kunde vente en Katastrofe.«

Efterat Herredsfogden havde gjort hende endnu et Par Spørgsmaal og dikteret den hele Forhandling til Protokollen, blev denne oplæst for hende, og hun fik Tegn til at gaa.

Men hun blev staaende og bad, om hun endnu maatte sige noget.

»Hvad nu?« udbrød Dommeren utaalmodigt med en øjeblikkelig, angstfuld Fornemmelse af noget truende.

Hun sagde, at hun ikke ønskede Fru Engelstoft saa lidt som noget andet Menneske andet end godt; men hun maatte for sin egen Samvittigheds Skyld sige noget, som hun — og rimeligvis hun alene — med Bestemthed vidste.

»Ja, det samme mente jo ogsaa de andre.

Saa fortæl da — og lad os faa Ende paa det Vrøvl!«

Hun ønskede blot at sige dette: hun havde hørt, at det omhandlede Testamente efter Fru Engelstofts Forklaring skulde være bleven brændt i Godsejerens Nærværelse. Men det kunde ikke være Tilfældet.

»Og hvorfor ikke?«

»Fordi der slet ikke paa det Tidspunkt var eller kan have været Ild i Kakkelovnen i Godsejerens Soveværelse.«

»Hvad skal det sige? Som om man ikke kunde faa et Stykke Papir til at brænde i en Kakkelovn, uden at der i Forvejen er Ild i den!«

»Herredsfogden misforstaar mig. Der kan overhovedet umuligt paa det Tidspunkt have været brændt noget i den Kakkelovn, hverken Papir eller andet.«

»Hvor kan De dog sige det saa bestemt?«

»Jo, for Kakkelovnsrummet var fuldt af Vatstumper, som jeg havde benyttet til at indgnide Godsejerens Arme i Spiritus med om Aftenen, før han skulde sove. Dagen

efter Godsejerens Død laa de Vatstykker endnu i Kakkelovnen; og det er indlysende, især da de havde været gennemtrukne af et brændbart Stof, at den mindste Berøring med Ild øjeblikkelig vilde have bragt dem i Lue.«

Herredsfogden havde lagt sig tilbage i sin Stol og slaaet Armene overkors. Mens hans Hundeansigt trak sig sammen med en frygtindjagende Grimace, betragtede han ængsteligt Søster Bodil bag de sænkede Bryn med et enfoldigt plirende Blik.

»Det var dog besynderligt! . . . Hvor kom De paa den løjerlige Ide at kigge netop i den Kakkelovn?«

»Det er min Pligt, førend jeg forlader et Sted, at rengøre den Stue, hvor min Patient har opholdt sig, og bortskaffe alt, hvad der har været i Berøring med den Syge.«

»Naa — saa bortfjernede De altsaa ogsaa de Vatstykker?«

»Ja, jeg brændte dem. Det faldt mig jo dengang ikke ind, at de kunde blive af nogen Betydning.«

»Hm! . . . Hm! . . .

Der blev et Øjebliks Stilhed.

»Jeg antager, De er klar over, hvilken Betydning Deres Meddelelse mulig kan faa for den Sag, det gælder om at oplyse. Jeg haaber, De derfor nøje har overvejet Deres Ord og ikke sagt andet, end hvad De i fornødent Fald kan bekræfte med Deres Ed. Er De beredt dertil?«

»Det er jeg.«

»Ja, saa har jeg i Øjeblikket ikke mere at spørge Dem om. Men De er nok saa god at blive her, da jeg muligvis senere vil faa Brug for Dem.«

Nu blev Fru Engelstofts Navn raabt op, og baade Skriverens og den døroplukkende Politibetjents Øjne stod paa Stilke, da hun, efter at have ladet vente lidt paa sig, kom ind i Salen.

Herredsfogden, hvis Ansigt havde faaet et grublende Udtryk, hilste hende med saa meget af det ham i Kødet baarne Galanteri, som Stedets Hellighed og Dommersædets Værdighed tillod. Han gjorde en Bevægelse med Haanden henimod den

Stol foran Skranken, hvor Honoratiores blandt de Tilsagte fik anvist Plads; men baade denne Haandbevægelses Kejtethed og den hele famlende Maade, hvorpaa han ledte Forhøret, røbede, hvilken Forlegenhed han følte ved den Myndighed, han i dette Øjeblik i Kraft af sin Stilling havde faaet over hende.

Fru Engelstofts Væsen var desuden mut og afvisende. Hun havde slaaet Sløret op fra Ansigtet og afgav sin indledende Redegørelse med en Sikkerhed, hvori dog et fintmærkende Øre let vilde have sporet noget indstuderet. Dommerens Spørgsmaal, der stadig blev mere intetsigende, besvarede hun derimod kun kort eller slet ikke. Hun kendte sin Magt over denne Mand og var besluttet paa at bruge den.

En halv Snes Minutter gik saaledes hen med ørkesløs Frem- og Tilbagesnakken, indtil Dommeren omsider tog Mod til sig og stillede hende de afgørende Spørgsmaal.

»De fastholder jo altsaa,« sagde han og mødte for første Gang hendes Blik, »De

fastholder, at Testamentet blev tilintetgjort efter den Afdødes eget Ønske.«

»Ja.«

»Og i den Afdødes Paasyn.«

»Ja.«

»Og paa hvilken Maade blev det tilintetgjort?«

»Det blev simpelthen brændt.«

»I Kakkelovnen?«

»Ja.«

»I den Kakkelovn, der stod i den Afdødes Soveværelse?«

Der var noget i den Maade, hvorpaa dette Spørgsmaal blev stillet, som ogsaa i Dommerens spændte Ansigtsudtryk, der pludselig bibragte hende en angstfuld og svimlende Fornemmelse af at befinde sig ved Randen af en Afgrund. Uden Betænkning svarede hun:

»Nej.«

»Hvor da?«

»I Kakkelovnen inde i Salen ved Siden af... for at ikke mulig Røg og Os skulde besvære den Syges Aandedræt.«

Det var, som om der faldt en centnertung

Vægt fra Dommerens Skuldre. Angsten havde formelig presset Sveden frem paa hans Pande. Helt tilfredsstillende var hendes Svar ved nøjere Eftertanke alligevel ikke. Der var ved dette kommen en Modsigelse ind i hendes Udsagn, der vel i og for sig var uden Betydning men dog rokkede en Smule ved den hele Forklaring.

»De sagde før, at Testamentets Tilintetgørelse var foregaaet i den Afdødes Paasyn.«

»Ja.«

»Det var altsaa ikke ganske korrekt. Hvad der foregik inde i Salen, kunde den Afdøde vel nemlig ikke følge inde fra sin Seng.«

»Saa bogstaveligt skulde Ordene naturligvis ikke opfattes. Forresten er det jo ogsaa aldeles betydningsløst.«

»Det er ganske sandt . . . jeg indrømmer det,« sagde han, atter helt forlegen og forvirret ved at være greben i en Spidsfindighed, der kunde opfattes som Udtryk for Mistanke til hende. »Det afgørende er selvfølgelig, at det skete med den Afdødes Billigelse, hans fulde og frivillige Billigelse,

og i denne Henseende fastholder De altsaa Deres forrige Forklaring, som nu skal blive oplæst for Dem.«

Efterat Protokollen derpaa var bleven forelæst og godkendt af hende, fortsatte han med et undskyldende Buk:

»Det er nu min foreskrevne Pligt at tilspørge Dem, om De nøje har ransaget Deres Samvittighed og betænkt Følgerne, ifald De senere skulde komme til anden Erkendelse? Og om De sluttelig uden Frygt kan bekræfte den afgivne Forklaring med Deres Ed?«

»Ja.«

Hun sagde dette i det Haab, at selve Eden ikke vilde blive afkrævet hende. Mens hun med uforuroliget Samvittighed havde fremsat sin forfalskede Beretning om Dødsnattens Hændelser, som hun iøvrig nu saa ofte havde gentaget og gennemlevet i sine Tanker, at hun var nærved at tro paa dens Rigtighed, havde hun endnu ikke kunnet overvinde Angsten for at sværge.

Men Herredsfogden havde hele Tiden

været klar over, at kun et edsbekræftet Udsagn af hende vilde have Magt til at slaa Mistanken ned; og da han trods alt stadig ikke nærede Tvivl om hendes Uskyldighed, greb han fortrøstningsfuld Edsformularen for at skride til den højtidelige Handling.

Han rejste sig op og tilkendegav »Komparentinden«, som havde kastet et sky Blik til den sortindbundne Formularbog, at ogsaa hun skulde rejse sig. Politibetjenten, der havde sat sig op paa en Bænkeende henne ved Døren, rejste sig ligeledes for paany at faa en Lejlighed til at glimre med sin militære Anstand, mens Skriveren nøjedes med at lægge Pennen.

»Den sværgende forsikrer, at han har udsagt Sandhed, den rene og fulde Sandhed, saa at han intet har forklaret, som han ikke vidste, og intet fordulgt af, hvad han vidste til Oplysning angaaende det, hvorom hans Forklaring blev æsket, ej heller har brugt nogen Forbeholdenhed, men oprigtigen taget Ordene i den Mening, hvori han vidste, at de bleve forstaaede.

Han staar for Menneskers Dom, som haardeligen vil straffe den mensvorne, naar Gud lader Sandheden komme for Lyset, og alles Hjerter ville tillukke sig for den, der er mærket med en Meneders forfærdelige Navn. Han staar for den alvidende Guds Aasyn, som ser i det skjulte og betaler aabenbare; som lod Forbandelsen udgaa, at den skal komme til Tyvens Hus og til dens Hus, som sværger falskeligen ved hans Navn.«

Mens Dommeren fremmumlede disse Sætninger hastigt og skødesløst som en halvt udenadlært Remse, havde Fru Engelstoft lagt den ene Haand op paa Kanten af Skranken for at støtte sig til den. Hun begyndte at føle Gulvet vakle under hendes Fødder.

Og nu hævede Dommeren sin Stemme, der fik et Præg af vanemæssig, præstelig Patos, idet han fremsagde Formularens truselssvangre Slutningsord:

»Han oprækker efter den gamle Vedtægt de trende Fingre paa hans højre Haand, at dette synlige Tegn skal minde ham om,

at han kalder den treenige Gud til Vidne, og at, dersom han sværger falskeligen, har han frasagt sig Gud Faders Naade, Beskærmelse og Velsignelse; han har fornægtet Verdens Frelser, og kan ikke søge Tilflugt hos ham i Livets Angester eller paa Dommens Dag; han har tillukt Vejen for Guds Aand, og opgivet al Trøst af Guds Ord i Livets og Dødens Nød. — — Medens han er paa Jorden, vil hans Hjerte være bævende og hans Tro ikke finde Hvile; derefter gaar han hen, hvor der skal betales enhver efter hans Gerninger; thi hvad et Menneske saar, det skal han og høste.

Med denne Formaning og Advarsel have vi gjort vort; det øvrige overlade vi til den alseende og retfærdige Gud. Hver, der bliver ved Sandhed, aflægge med Frimodighed sin Ed; men enhver vogte sig for at sværge falskeligen ved den højestes Navn.«

Dommeren standsede og kastede Formularen fra sig hen paa Bordet ved Siden af.

Derpaa vendte han sig mod Fru Engelstoft og fortsatte med endnu en respektfuld Bøjning, der skulde bøde paa de forskriftsmæssige Ords Ligefremhed:

»De oprækker de trende Fingre paa den højre Haand med disse Ord: At den af mig afgivne Forklaring er overensstemmende med Sandheden, bekræfter jeg herved med min Saligheds Ed, saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.«

Skønt intet i Fru Engelstofts Træk røbede andet end naturlig Sindsbevægelse ved Foretagelsen af en højtidelig Handling, var hun i Virkeligheden ikke ved sin Bevidsthed længer. Hendes Aands hele Spændkraft medgik til at bevare den ydre Ro og tilbageholde en Skælven, som hvert Øjeblik truede med at overmande og røbe hende.

Dommeren, som mente, at hun ikke maatte have forstaaet ham, siden hun tav, rørte nu ved hendes højre Arm for at tilkendegive, at hun skulde løfte den. Og denne Berøring af en Menneskehaand fyldte hende med en saadan Væmmelse,

en saadan Trods og Hævntrang, at hun i samme Nu rakte Fingrene ivejret.

Med høj og rolig Stemme fremsagde hun den højtidelige Forsikring:

»At den af mig afgivne Forklaring er overensstemmende med Sandheden, bekræfter jeg herved med min Saligheds Ed, saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord.« — —

Faa Minutter efter sad hun i sin Vogn, der havde holdt nedenfor paa Gaden, og kørte i den frembrydende Skumring tilbage til Sofiehøj.

Det havde været med en vellystfuld Fornemmelse af Frigørelse, at hun havde fremsagt Eden. Endnu under den første Del af Hjemkørslen glødede Blodet i hendes Aarer som under en Rus. Men efterhaanden som Sindets Ophidselse tabte sig, og Tankerne klaredes, svandt ogsaa Blusset paa Kinderne. De frygtelige Kulderystninger, hvormed hun havde kæmpet under hele den sidste Del af Forhøret, vendte tilbage og lod sig ikke længere betvinge. Skønt hun tilsidst pakkede sig

ind i alle de Tæpper og Sjaler, Husholdersken havde givet hende med, og skønt Luften var mild, næsten sommerlig, krøb hun frysende sammen i Vognhjørnet bag lukkede Vinduer.

Hun tænkte paa, om hun ikke skulde være bleven alvorligt syg. Maaske havde hun forkølet sig ved at gaa og vente i Trækken i Tinghusets lange Gange. Tanken beroligede hende et Øjeblik; . . . men snart efter skælvede igen hele Legemet under krampagtige Gysninger, der fik Tænderne til at klapre i hendes Mund.

VII.

Fire Dage senere mødtes Kapellanen og Esther efter forudgaaende Aftale i en lang Egealle i Parkens yderste Ende, hvor de kunde have Haab om at være uforstyrrede.

Kapellanen havde allerede Dagen før været paa Sofiehøj for at hente den unge Piges Svar paa hans Frieri; men han havde igen fundet hendes Væsen overfor ham saa forunderlig sky, at han havde anset det for rigtigst at give hende endnu et Døgns Fred til Betænkning. Det havde desuden regnet, saa han ikke — som ellers — kunde foreslaa en Tur i Haven, og Moderen havde saa at sige ikke forladt Værelset, hvor de opholdt sig. Det var næsten, som om hun anede noget og vilde forhindre dem i at blive alene. Han havde akkurat faaet Lejlighed til, inden han gik,

at nævne Tid og Sted for et nyt Møde uden Vidner.

For ikke at blive set havde han taget Vejen gennem Skoven, hvorfra en Stente førte ind i Parken. Han gik langsomt, fordi Tiden knap nok var inde, og han var desuden forberedt paa at komme til at vente en god Stund. Men idet han drejede ind i Egealleen, saae han Esther allerede sidde der paa en Bænk under det gulrøde Løvhvælv.

Da han var en halv Snes Skridt fra hende, rejste hun sig og gik ham imøde med bøjet Hoved.

Som et overtræt Barn, der søger Hvile, lagde hun sit Hoved ind til hans Skulder og hviskede »Ja«, endnu før han havde talt til hende.

Han tog hendes Haand og trykkede den ind til sit Bryst.

»Saa vil du da følge mig ud i Verden uden Frygt og Anger?«

»Ja,« gentog hun.

»Langt bort fra Fædreland og Moderhjem og Barndomsminder?«

»Saa langt, du vil . . . saa langt, du kan!«

Han spurgte, om hun huskede, hvad han havde sagt hende, at det Land, hvortil de skulde drage, kaldtes et Dødens Land for alle hvide Folk, at de store Sumpe udaandede Feber, at Skovene gemte Tigere og Hyæner, og Græsset giftige Slanger, at deres Hjem vilde blive en Straahytte eller et Telt, deres Føde Frugter og tørrede Rødder . . . Men hun svarede, at hun frygtede ikke vilde Dyr, ikke Sult, ikke Nød; kun for Menneskene var hun bange.

»Saa velsigne da Gud vor Pagt! Han knytte vore Sjæle sammen i fælles Tro, Haab og Kærlighed, indtil Døden adskiller for igen at forene os i de Helliges Skare histoppe i den himmelske Herlighed! Amen! Amen!«

Han havde opløftet sit straalende Blik mod Himlen. Nu bøjede han sig over hende og kyssede hendes Mund.

En Tid gik de derpaa Arm i Arm frem og tilbage i Alleen; men den unge Præst

mærkede snart, at selv i disse Øjeblikke var Esther adspredt og sky og hørte knap paa ham. Han tvivlede dog ikke af den Grund om Oprigtigheden af hendes Kærlighed. Han kendte hendes Angst for Moderens Vrede og troede heri at turde se den hele Aarsag til hendes Modfaldenhed. Næppe havde han ogsaa nævnet Moderen, før hun paany gemte sig ved hans Skulder og sagde:

»Hvad skal vi dog gøre? . . . Hvad vil hun sige!«

De blev enige om, at de foreløbig ikke vilde fortælle hende noget, men først give hende Tid til at komme lidt til Ro efter de foregaaende Dages Sindsbevægelser, som øjensynlig havde taget meget stærkt paa hende. Kapellanen skulde da efterhaanden forberede hende paa den uundgaaelige Adskillelse og søge at bringe hende til at forstaa, at hun ingen Ret havde til at modsætte sig deres fælles Vilje.

Men skønt den frygtelige Kamp dermed var skudt ud i det uvisse, vedblev Esthers Feberuro. Og da fik Fæstemanden endelig

Øjnene op. Han tog hende ind til sig og sagde under et ømt Forsøg paa at fange hendes forskræmte Blik:

»Du skjuler noget for mig, Esther?«

Hun kom til at skælve og vendte tavs sit blege Ansigt bort. End ikke til ham turde hun betro den frygtelige Hemmelighed, som var ved at kvæle hende.

»Men du gør mig angst, Esther! . . . Hvad er der sket?«

»Jeg kan ikke sige det . . . ikke idag . . . Forlang det ikke!«

Der var en saadan Rædsel i det bønfaldende Udbrud, at Kapellanen forstod, han ikke nu turde trænge ind paa hende.

»Saa vil vi skilles her, Esther. Dit Sind trænger til Ro. Men imorgen kommer jeg igen. Og da tør du ikke længer have nogen Hemmelighed for mig.«

Den næste Dag paa samme Tid opholdt Fru Engelstoft sig som sædvanlig i sit Arbejdsværelse. Hun sad med begge Hænderne for Ansigtet henne ved det store Skrivebord, der altid var overfyldt med Papirer

og Regnskabsbøger, og havde længe ikke rørt sig.

Hun havde tilbragt de sidste fire Døgn i uafbrudt, rastløst Arbejde. Dette Bedøvelsesmiddel havde før i Livet hjulpet hende over svære Kriser, og hun tvivlede ikke om, at det ogsaa nok denne Gang tilsidst skulde gengive hendes Sind dets Ligevægt og Kraft. Fra om Morgenen Klokken seks til langt ud paa Natten havde hun siddet der ved Bordet og udstedt Ordrer, gennemset Regnskaber og lagt Planer til en hel Ombygning af Avlsgaarden og Forandringer i dens Drift. Og som hun ikke viste nogen Skaansomhed mod sig selv, havde hun ogsaa brudt overtvært med alle Forsigtighedshensyn overfor sine Undergivne. Tre Gange daglig lod hun Forvalter og Ladefoged stille hos hende for at modtage Ordrer; og hverken Køkkenpigerne eller Folkene i Staldene og Laderne kunde mere være sikker paa ikke at blive overraskede af hende under deres Arbejde.

Hendes ydre Væsen var dog lige roligt

og behersket, snarest endog lidt afdæmpet; men hun veg ikke længer tilbage for at udæske sine Fjender. Særlig var Godsskriveren bleven bragt Fortvivlelsen nær. Skønt han vidste, at hans forskellige Raderinger i Regnskabsbøgerne var udførte med Mesterhaand, fik han frygtelige Kneb i sin store Mave, hver Gang han — ofte kun med Timers Mellemrum — blev kaldet ind til hende. I Almindelighed var det dog slet ikke om Regnskaberne men om sine Ombygnings-Planer, hun vilde tale med ham. Hun gav ikke alene selv Ideerne til disse men udarbejdede ogsaa Bekostningsoverslag og Tegninger. Og — hvad der aldeles ikke lignende hende — hun havde næsten hver Dag en ny Plan, der kuldkastede den forrige. Hun maatte bestandig være i Aande. Hun turde ikke lade sin Hjerne være uvirksom. For at bevare Sjælens Spændthed hobede hun Arbejde paa Arbejde, Anstrengelse paa Anstrengelse, . . . indtil hun med eet sank sammen som slaaet ned af et Lyn, bedøvet og forvildet.

Saaledes havde hun nu siddet en halv

Time ganske ubevægelig og skjult sit Ansigt for at undgaa Synet af sig selv og navnlig for ikke at se sin højre Haand, der enkelte Øjeblikke pludselig kunde indgyde hende en vild Angst.

Hun forstod godt, hvor taabeligt det var af hende. Hun vidste, det var Skyggen af det lurende Vanvid, der i saadanne Øjeblikke omtaagede hendes Forstand. Men hun kunde ikke slippe den Indbildning, at de tre Fingre, hun hin Dag rakte mod Himlen under Edsaflæggelsen, daglig blev mindre — visnede hen.

At hun dog ikke kunde le af det! Hun følte, at om hun blot eengang kunde faa sig en god Latter over sig selv, vilde Vanvids-Uhyret være skræmt bort for bestandig. Det var i det hele, hvad hun følte en saa sugende Trang til: engang igen at le rigtig ud fra Hjertet. — — Eller kunde hun blot en Dag lade være med at tænke paa de dumme Fingre. Men det gik hende med dem ligesom med Testamentet, som hun ikke havde kunnet faa sig til at tilintetgøre, og som hun Dag og Nat droges

viljeløst hen til under en Betagenhedens Vellyst, skønt hun vidste — eller netop fordi hun vidste — at dets Opdagelse vilde koste hende Livet.

Endelig løftede hun Hovedet og saae sig omkring. Inde i Salen havde det gamle Rokoko-Ur nylig spillet sin lille Valsemelodi. Og nu rungede Taarnurets Gravrøst ned gennem Huset og fik hende til at fryse. Hun kunde aldrig høre denne Lyd uden at mindes Niels' Død, som den hin Aften ligesom havde indvarslet. Time efter Time Døgnet rundt manede den paany frem for hende alt, hvad der den Gang skete ved hans Seng. Om hun ikke havde frygtet for at vække Mistanke dermed, vide hun for længe siden have givet Ordre til at sætte Uret istaa, en saadan Angst greb hende ved at høre disse dybe Toner, der for hendes Øre lød, som var det Niels' Stemme, der kaldte paa hende fra det Hinsidige.

Navnlig om Nætterne, naar hun sad ene i Stilheden, forfulgte denne Forestilling hende, saa hun intetsteds kunde finde

Hvile eller Fred. Endog ind til hendes Drømme fandt Gravrøsten Vej og vækkede hende, saasnart der lagde sig Blund paa Øjnene. Hun havde siden Niels' Død endnu ikke faaet en fuld Times Søvn.

Nu hørte hun Skridt udenfor. Kammerjomfruen aabnede Døren og sagde blot:

»Kapellanen.«

Den unge Mand havde stadig frit Foretræde hos Fru Engelstoft, der af Klogskabshensyn — for at kunne bevogte hans Færd overfor Esther — holdt gode Miner med ham paa samme Tid, som hun arbejdede paa at fjerne ham fra Huset for bestandig. Hun havde forstaaet, at der nu ikke maatte tøves med at faa ham bort, om hun ikke skulde miste sin Datter og se alt, hvad hun havde samlet til hende under tyve Aars Kamp og Selvforsagelse, ja som nu havde kostet hende Sjælens Fred og halvvejs hendes Forstand, givet til Pris for en Fremmeds Luner.

Hun modtog ham med det Udbrud:

»Hvad? Er De her endnu?«

Hun havde i den sidste Tid regelmæs-

sigt modtaget ham med den samme forstilte Overraskelse og bagefter tilføjet et Par spøgefulde Ord om, at hun havde troet ham forlængst over alle Bjerge.

Men Kapellanens Ansigtsudtryk var denne Dag saa alvorligt, at hun istedenfor straks spurgte, om der var gaaet ham noget imod.

»Ja,« svarede han med et lille Suk. »Jeg kommer nok ikke herfra for det første.«

»Hvad nu?«

»Jeg har til Morgen haft Brev fra Bestyrelsen af Missionsselskabet. Den svarer mig, at der endnu ikke er kommen tilstrækkelig Penge ind til, at jeg kan rejse. Indtægten af en Basar, som den havde foranstaltet, har ikke svaret til Forventningerne. Der mangler endnu flere Tusinde Kroner, — saa det har lange Udsigter.«

»Og De kan ikke faa de Penge andetsteds?«

»Hvordan mener De?«

»Nu, jeg mener, naar De virkelig har saa stor Lyst til . . . jeg mener, føler et saa stærkt Kald netop til den Gerning, saa

vil Deres Fader vel nok forstrække Dem med den Sum. For ham vil det jo ingenting betyde; han er jo en rig Mand.«

»Min Fader vilde gerne give det tidobbelte for at kunne holde mig tilbage. De veed, hvordan det — desværre — altid har været ham imod, at jeg valgte at blive Præst; og af denne Missionsrejse har han nu ganske særlig været en Modstander. Han betragter det som den sikre Død for mig at tage derover, — Klimaet har jo Ord for at være usundt for Evropæere.«

»Jeg har hørt det. Men den Slags overdrives altid meget.«

»Det er ogsaa min Tro.«

Der blev nu nogle Øjeblikkes Tavshed, hvorefter Kapellanen spurgte:

»Er Frøken Esther ikke hjemme idag?«

Fru Engelstoft lod, som om hun overhørte Spørgsmaalet, og sagde:

»Er det virkelig saa stor en Sum, den Missionsforening endnu mangler?«

»Fire Tusinde Kroner vistnok.«

»Ja, det er mange Penge.«

Hun sad stadig henne ved Skrivebordet, med Haanden under Kinden og bortvendt Ansigt. Øjnene hvilede ude over Havens Træer med et tankefuldt Blik, der, idet hun gentog sine sidste Ord, fik et sært formørket Udtryk.

Da Esther stadig ikke lod sig se, faldt det Kapellanen ind, at hun ligesom Dagen forud ventede ham nede i Egealleen, for at de kunde være alene. Han kendte nemlig intet til den Skæbne, der havde ramt hende, siden hun forlod ham. Han vidste ikke, at Fru Engelstoft havde anet Uraad, da hun den foregaaende Dag saae Datteren komme tilbage fra sin Spaseretur i Parken, og at hun efter et skarpt Forhør hurtig havde faaet den hele Sandhed rystet ud af det forskræmte Barn.

Esther sad nu indespærret paa sit Værelse; og det var Moderens faste Beslutning at holde hende under Laas og Lukke, indtil Kapellanen var tilstrækkelig langt borte.

Den unge Fæstemand vilde netop rejse sig for at søge hende op, da han kom til

at tænke paa, at han gjorde rigtigst i at begynde saa smaat at forberede Fru Engelstoft paa deres Forbindelse. Han gav sig derfor til at tale om de Rygter, der ogsaa var kommen ham for Øre, om de store Ombygninger, der forestod her paa Sofiehøj. Han havde hørt, sagde han, at blandt andet hele Mejeridriften skulde forandres for at kunne indvinde 1 Procent mere Smørudbytte, og han udtalte i ligefremme Ord sin Forbavselse over den usvækkede Energi, hvormed hun vedblev at værne sine materielle Interesser, »der dog skulde synes tilstrækkelig betryggede i Forvejen.«

»Jeg veed det nok,« svarede hun. »Det anses — især for en Kvinde — som foragteligt at tage Vare paa sine Ting. Moralen byder, at man skal give sig til Pris for »Skæbnen«. Sanker derfor ikke i Lader! Eders Liggendefæ skal være i Himlen!«

»Deres Spot rammer ikke, Fru Engelstoft. Ganske vist er Menneskets Lod hernede omskiftelig; men jeg forstaar dog ikke, hvordan man, naar man ret betænker Livets Korthed, kan føle Trang eller

Lyst til at slaa saa dybe Rødder i det jordiske. Det er, som om Sommerfuglen vilde bygge Rede og kline Vinterbo, skønt den kun lever een Dag.«

»De glemmer en Ting: at vort Liv fortsættes i vore Børn.«

»Nej, det glemmer jeg ikke. Men er det stort andet end en Frase? Sæt, at Børnene, naar de vokser til og bliver aandsmodne, slet ingen Pris sætter paa vore med saa store Opofrelser fyldte Lader — jeg tænker derved baade paa de aandelige og de materielle Værdier, vi mener at efterlade dem. Og det hænder dog. Jeg kan selv tale lidt med derom. Og kan man nu tænke sig noget mere tomt og forfejlet end et saadant Liv, der er ofret Opnaaelsen af et Gode, som ringeagtes eller maaske opfattes netop som et Onde af dem, for hvem det særlig er bestemt? ... Men for en saadan, virkelig tragisk, Skæbne udsætter enhver sig, der har sit Livsmaal udenfor det evige og uomskiftelige?«

»Er det saadanne Lærdomme, De har søgt at udbrede her?«

»Ja.«

»Saa er det et Held, at unge Mennesker skal være femogtyve Aar, inden de faar Lov til at raade for sig selv. Er først den Alder naaet, har Livet i Almindelighed lært dem, hvad der tjener til deres Bedste.«

Kapellanen begyndte at forstaa, at hun anede noget. Hun havde talt med stærkt Eftertryk og sendte ham ved de sidste Ord et Blik, der virkede som en tilkastet Handske.

»Fra Deres Standpunkt har De desværre vistnok Ret,« sagde han. »De synes altsaa undtagelsesvis at finde en Betryggelse i de borgerlige Loves Bestemmelser.«

»Undtagelsesvis — ja.«

»Forøvrigt gælder jo den Aldersgrænse, De nævnede, alene for Mænd . . . og for ugifte Kvinder. Jeg er ikke Jurist; men jeg veed dog saameget, at en umyndig Kvinde, naar hun gifter sig, straks gennem sin Mand opnaar fuld Raadighed saavel over sig selv som over, hvad hun personligt ejer.«

Fru Engelstoft svarede ikke. Hun opfattede godt den Trusel, der laa skjult i hans sidste Ord. Og der kom igen det samme formørkede Udtryk i hendes Øjne, idet hun fra Siden saae hen paa ham.

Han følte selv, at han ikke denne Gang skulde vove sig videre ud, hvorfor han rejste sig og gik.

Fru Engelstoft, der ved Afskeden kun havde hilst med en Hovedbøjning uden som ellers at give ham Haanden, blev siddende ved Skrivebordet i samme Stilling som før, med en Haand under Kinden og Blikket ud over Havens Træer.

Hun foer sammen, da der efter nogen Tids Forløb blev banket paa Døren.

Det var igen Kammerjomfruen.

Hun kom frygtsomt ind og spurgte, om Fruen ikke vilde se et Øjeblik ind til Frøkenen . . . »Frøkenen er saa urolig,« forklarede hun.

»Jeg skal komme.« — —

Esther sad paa Kanten af sin Seng med Haaret og Klædedragten i Uorden og hulkede højt, da Moderen kom ind. Saa blid

og frygtsom hun i Almindelighed var, kunde der dog en Gang imellem, som den gamle Husholderske sagde, »fare en Trold i hende« og give hende tilkende som Fru Engelstofts Datter. Under sin snart døgnlange Indespærring havde hun fra først af med vanlig Lydighed underkastet sig den moderlige Vilje; men efterhaanden rejste Trodsen sig i hende; hun vilde ikke spise, ikke sove, ikke svare. Og da hun nu for en halv Time siden havde hørt sin Forlovedes Stemme, idet han kom op ad Trappen, lod hun sig rive hen til et hysterisk Udbrud af Fortvivlelse, hvorunder hun gik hændervridende frem og tilbage over Gulvet og anraabte Gud og Jesus Kristus.

Moderen satte sig ved Siden af hende paa Sengekanten, tog hendes ene Haand og talte hende til i sagtmodig Tone.

Hun sagde, at hun ikke maatte miskende hende, men tro paa — selv om hun ikke nu kunde forstaa det — at hvad hun fordrede af hende, kun var til hendes eget Bedste. Hun sagde, at hun

endnu var for uerfaren til at kunne bedømme, hvormeget der stod paa Spil for dem begge, og at den Mand, hun havde fæstet sine Tanker ved, var en Fantast, en Eventyrer, der vilde styrte hende og sig selv i Ulykke. Hun mindede hende om sin egen Skæbne og fortalte om sin Moder, der var bleven bragt til Tiggerstaven, fordi hun ikke havde haft Kraft til at modsætte sig en Mands Vilje.

Men Esther havde faaet en uovervindelig Rædsel for Moderen siden den Nat, da hun belurede hendes Færd i Salen. Det var netop af Frygt for at se hende, at hun nu, da hun hørte hende komme, havde sat sig herhen paa Sengekanten med Hænderne for Ansigtet; og ved den blotte Berøring af hendes Haand kom hun til at skælve.

Tilsidst fik hun da ogsaa sin Haand vristet løs og flygtede hen i den anden Ende af Stuen. Og her tog hun Mod til sig, løftede Hovedet og sagde, at Fattigdom ikke skræmmede hende, at hun gerne gav Alverdens Rigdom for Frihed til at

følge den, hun holdt af, og at hun aldrig vilde fortryde, hvad hun havde gjort, om hun saa bagefter skulde gaa paa bare Ben fra Dør til Dør og tigge om det tørre Brød.

Fru Engelstoft blev ved disse Ord tavs. Lidt efter rejste hun sig og gik tilbage til sin egen Stue.

Her stod hun en Stund henne ved Vinduet og saae ud, mens hun trommede med Fingrene paa Karmen. Nu skulde der handles! . . . Denne Præst, dette forstyrrede Menneske, maatte skaffes afvejen, ved hvilke Midler det saa skulde ske. Bagefter kunde hun jo saa give sit Minde til Forlovelsen. Var han først udenfor Synskresen, kom Esther nok efterhaanden til Besindelse. Og desuden, . . . fra det Land, hvortil han rejste, vendte ingen tilbage.

Hun satte sig besluttet ned ved Skrivebordet og tog en trykt Blanket fra en af Skufferne for at udfærdige en Anvisning paa fire Tusinde Kroner til sin københavnske

Bankier, der skulde sende Summen anonymt til Missionsselskabets Bestyrelse.

Hun var ikke i Tvivl om, at hun ved denne Anvisning sendte ham lige i Døden. Hun havde nøje undersøgt Sagen og vidste, at ikke en eneste af de Missionærer, der før havde berejst hine Egne, var vendt levende hjem.

Hun gjorde sig desuagtet ingen Betænkeligheder. Skulde en Moder veje Midlerne, naar det galdt om at skaffe et Menneske afvejen, der vilde lægge hendes eneste Barns Liv øde? Af alle Lovgivningens Forbrydelser syntes ingen hende mere djævelsk end den, der tillod enhver Mand, som havde forlokket en ung Piges Sanser og vilde betale det Papir, der kaldtes en Vielsesattest, straks at bortføre hende fra Hjem og Slægt, kaste Moderen tilside og lade haant om den eneste Kærlighed, der er stærk som Døden. Og en Moder skulde ikke sætte sig til Modværge men rolig finde sig i at blive gjort til Offer for et saadant Lovmord!

Hun greb Pennen med de samme tre

Fingre, hvormed hun hin Dag havde svoret, og dyppede den dybt i Blækhuset. Derpaa udfyldte hun langsomt Blanketten med store, tydelige Bogstaver og Tal. Da hun tilsidst undertegnede den med sit Navn, var det med en svimlende Fornemmelse af at underskrive sin farligste Fjendes Dødsdom.

VIII.

Endnu samme Aften fik Kapellanen et fortvivlet Brev fra sin Kæreste. Hun havde gjort den gamle Husholderske til sin Fortrolige, og denne havde faaet Brevet bragt til ham med et sikkert Bud. Hun skriftede heri fuldstændigt for ham, fortalte ikke alene om sin Indespærring og om Grunden til den, men betroede ham ogsaa den Hemmelighed, hun ikke havde turdet tale om den foregaaende Dag for den grufulde Mistankes Skyld, den kunde kaste paa hendes Moder. Nu hverken kunde eller vilde hun bære paa den længer, og hun bønfaldt ham om at befri hende, »selv om hun saa aldrig skulde se sin Moder mere«.

Kapellanens allerførste Følelse ved Læsningen af Brevet var ublandet Henrykkelse. Han kyssede endog Underskriften, mens hans Øjne stod fulde af Taarer. Han fik

her Beroligelse for den Angst, han havde gaaet i siden om Formiddagen paa Grund af Esthers fuldstændige Usynlighed.

Men i det næste Øjeblik kastede Efterretningen om hendes Fangenskab en Skygge over hans Sind. Der forestod altsaa en Kamp. Og han kendte Fru Engelstoft tilstrækkelig til at vide, at den vilde blive haard og langvarig.

Esthers Fortælling om Moderens natlige Vandringer i den store Sal gjorde under disse Forhold ikke straks noget Indtryk paa ham. Han forstod i Begyndelsen endog slet ikke, hvorfor hun fortalte saa vidtløftigt derom, eller hvad det skulde være for en Mistanke, hun havde været bange for at fremkalde hos ham.

Længe varede det dog ikke, før Meddelelsens — og dermed hele Brevets — sande Betydning blev ham klar og slog ham med Forfærdelse. Han var saa ganske uforberedt. Han havde aldrig villet høre paa, hvad Folkesnakken bragte ham for Øre. Optaget som han var af sine egne

Ting, havde den hele Sag overhovedet aldrig beskæftiget ham.

Men nu blev Bindet revet ham fra Øjnene. Jo mere han tænkte paa Fru Engelstofts Adfærd i den senere Tid, paa den hele indre Oprevethed, hvoraf hendes Væsen bestandig tydeligere var bleven præget siden hin Aften, da han hentede hende hjem til Godsejerens Dødsseng, des bedre forstod han Esthers Frygt for, at hendes Moder var en Bedragerske og Menederske.

Efter en Nat tilbragt uden Hvile og under svære Anfægtelser gik han om Morgenen tidlig ind til Købstaden for at tale med Herredsfogden om Sagen.

Det var en tung Gang for ham. Hans Samvittighed anklagede ham og gav hans Handling de hæsligste Navne. Men han kendte Guds klare Bud. Han vidste, at han ikke havde Lov til at hemmeligholde noget, der kunde tjene Sandheden, ikke turde tage Hensyn til egne Ønsker eller Hjertets Tilskyndelser. Ingen kendte de Veje, Gud havde valgt til et Menneskes Oprejsning,

og ingen turde i Selvklogskab spille Forsyn for sin Næste.

Herredsfogden blev nervøs og opfarende, saasnart Kapellanen nævnede Fru Engelstoft.

Det var nemlig langtfra gaaet, som han havde ventet, at hun ved at beedige sin Forklaring skulde nedslaa al Mistro til hendes Hæderlighed. Hendes Modstandere havde endog tvunget ham til at optage en Række nye Forhør, under hvilke der vel ikke var fremkommen noget synderlig nyt, endsige noget fældende, men som dog havde efterladt en lille Uro hos ham, som han ikke kunde faa Bugt med.

Kapellanen forklarede ham sit Forhold til Fru Engelstofts Datter, fortalte om hendes Indespærring og oplæste tilsidst den Del af hendes Brev, der vedrørte Moderens natlige Færden.

Herredsfogden sagde længe ingenting. Der var gaaet som et Stød igennem ham, da Kapellanen læste om Dokumentet »med det gule Omslag«; han erindrede, at Testamentet virkelig havde haft et saadant

Omslag, og han havde saa meget mindre Grund til at tvivle om Troværdigheden af den ellers noget fantastiske Beretning, som han huskede, at en af de i Sagen sidst afhørte Folk — en gammel Natvægter fra Sofiehøj — havde forklaret, hvorledes han et Par Gange havde set et Lysskær fra Riddersalen paa en Tid, da der ellers havde været mørkt rundtom paa Slottet undtagen i Fru Engelstofts Værelse.

Et Par Timer senere kørte Herredsfogden ud til Sofiehøj i Uniform. Kapellanen var med ham; men der blev ikke vekslet mange Ord, og Præsten stod ud af Vognen, inden den drejede ind i Alleen. Han vilde, for at være uset, følge tilfods og forsøge at komme i Forbindelse med Husholdersken, saa han kunde faa bragt Esther en Hilsen og forberede hende paa, hvad der rimeligvis nu vilde ske.

Fru Engelstoft sad ved sit Arbejdsbord og var ifærd med at give Forvalteren, der stod ved Døren, sine Ordrer for Eftermiddagsarbejdet, da Vognen kørte ind i Gaarden.

»Se, hvem det er, der kommer,« sagde hun.

»Det er Herredsfogden,« meldte Forvalteren efter at være vendt tilbage fra Gangen, hvis Vindue vendte ud til Gaardspladsen.

»Hvad vil han nu!« mumlede hun hen for sig. — »Ja, saa kan De gaa, Hansen.«

Hun var ganske frygtløs. Det faldt hende ikke ind, at han igen kunde komme for Testamentets Skyld. Den Sag mente hun ude af Verden uden at have efterladt andre Spor end Kampen i hendes eget Indre.

Først da hun saae ham komme ind fra Gangen umiddelbart efter Kammerjomfruen, uden at vente, til denne havde faaet meldt hans Komme, og tilmed i Uniform, anede hun en Fare.

Hun rejste sig op. Og som en Kriger, naar han overrumples, søger Dækning bag det første det bedste Vaaben, der falder ham i Haanden, gik hun hastigt hen imod ham og sagde i brysk Tone under en forstilt Opbrusen:

»Dersom Herredsfogden ønsker at tale med mig, maa jeg bede Dem fatte Dem i Korthed. Min Tid er meget optagen idag.«

Der kom et Udtryk i Herredsfogdens rødsprængte Øjne, som om han havde faaet et Stød for Brystet. Trods alt havde han indtil dette Øjeblik ikke kunnet faa sig selv til at tro paa hendes Skyld og havde haabet paa, at hun ligesom ved den forrige Afhøring skulde kunne give en tilfredsstillende Forklaring af, hvad der var bleven fremført imod hende. Nu sluktes det sidste Haab. Saa ringe hans psykologiske Sans end var, havde han været Forhørsdommer tilstrækkelig længe til at kende denne paatagne Heftighed, der skal skjule den onde Samvittigheds Angst.

Og næsten endnu mere forraadtes hun af sit Udseende, da Herredsfogden først var kommen saa meget til Fatning, at han rigtig kunde betragte hende.

»De ser træt ud, Frue!« sagde han, efter at de et Øjeblik havde siddet tavse paa

hver sin Side af et Bord i Nærheden af den Dør, der førte ud til Forstuen og derigennem ind til Salen.

»Der er ogsaa meget at udrette her. Alting har været saa forsømt.«

»Javist. Jeg veed det. — — Og slaar Dagen ikke til, saa tager man Natten til Hjælp, ikke sandt? . . . Jeg mener,« vedblev han, da hun ikke svarede, »jeg har hørt, at Folk har set Lys i Deres Vinduer, Frue, endog indtil langt ud paa Morgenen.«

»Det er ikke usandsynligt.«

»Tænk, at De har været nødt til at arbejde saa meget!«

»Hvad var det, Herredsfogden ønskede at tale med mig om?«

»Netop om dette. — Jeg vilde spørge Dem, Frue, om De aldrig, naar De saaledes sad og arbejdede om Natten, skulde have hørt nogen pusle her omkring i Lejligheden?«

»Hvor falder De paa det?« sagde hun og saae stift paa ham.

»Jo, — for det synes virkelig, at der

færdes et eller andet hemmelighedsfuldt Væsen her i Huset paa den Tid af Døgnet. Gaardens Vægter vil flere Gange have set et ejendommeligt, flakkende Lysskær derinde i Salen, og at det ikke har været en Indbildning eller Øjenforblændelse, er fra anden Side bleven fuldtud bekræftet.«

»Tænk!« sagde hun med en kort, haanlig Latter. »Er det virkelig det! Det samme kunde forresten jeg have bevidnet. Det er nemlig mig selv, der engang imellem har gaaet derinde . . . naar jeg var træt af Arbejdet . . . for at faa lidt frisk Luft.«

»Naa, saaledes! Saaledes, Frue! . . . Men alligevel, der maa sikkert nok ogsaa være andre, som færdes derinde paa underlige Tider. Jeg har mine bestemte Grunde til at formode det, og jeg udbeder mig derfor Tilladelse til at foretage en grundig Undersøgelse derinde. Maaske vil en saadan bringe mærkelige Ting for Lyset.«

Hun blev ved at se stift paa ham. Hun troede endnu at have nogen Magt over

ham og at kunne tvinge ham til at afstaa fra sit Forlangende.

»Hvad venter De da at finde?«

»Et Dokument . . . i et gult Omslag . . . i et Rum under en af Vindueskarmene. De tillader, at jeg gaar ind og henter det?« sagde han og rejste sig med en truende Mine.

I samme Øjeblik foer hun med et halvkvalt Skrig op fra Stolen og stillede sig med udbredte Arme foran Døren ud til Forstuen — ligbleg og skælvende.

I nogle Sekunder stod de derefter tavse og stirrede hinanden ind i Øjnene som et Par vilde Dyr i Angrebsstilling.

Det var hos Herredsfogden lige saa meget den dybe, personlige Krænkelse, hun havde tilføjet ham ved at føre ham bag Lyset, som Forfærdelsen over den begaaede Forbrydelse, der fordrejede hans Ansigt og bandt hans Tunge. Han havde jo saa at sige sat sin Embedsære i Pant paa hendes Uskyldighed og havde gjort sig Egnens bedste Folk til Fjender for at værge hende.

Længe varede det dog ikke, før Ungdomsmindernes og de gamle Følelsers Magt igen vandt Overhaand i hans Sind. Idet han med rystende Haand støttede sig til Ryggen af den Stol, han havde rejst sig fra, sagde han:

»Saa er det altsaa virkelig sandt!«

Fru Engelstofts Legeme sank med eet tungt sammen. Hun vaklede bort fra Døren og gled ned paa sin Stol, hvor hun blev siddende med Haanden under Kinden.

Hun vidste, at alt var forbi nu; men egentlig følte hun kun Lettelse derved. Livet havde længe været hende en Byrde. Kun hendes Moderpligt havde holdt hende tilbage i en Verden og et Menneskesamfund, der fyldte hende med Afsky. Nu bød den samme Pligt hende netop at gaa bort og tage Skænslen med sig i Graven, hvorved den hurtigere vilde forglemmes.

Hun følte sig allerede som løst fra alt jordisk, svævende ud i Uendeligheden, befriet og ligesom bedøvet. Hun hørte

nok, at Herredsfogden talte til hende; at han tilbød hende fireogtyve Timers Frist til at rejse bort i, skønt han — som han sagde — satte sit Embede og sin egen Ære paa Spil derved; at han endog lovede at lede sine Undergivne paa Vildspor, indtil hun var i Sikkerhed, og hjælpe hende til at finde et Sted, hvor hun ogsaa senere kunde være sikret mod Efterstræbelse; ... hun hørte alt dette men kun utydeligt, som fra det fjerne.

Hun svarede ogsaa først blot med en Hovedrysten, men sagde saa, at hun ikke ønskede at modtage Tjenester hverken af ham eller af noget andet Menneske.

Kun eet Ønske havde hun endnu tilbage, som hun bad ham om at opfylde ved at sige hende, hvorledes han var kommen Sandheden paa Sporet. Og da Herredsfogden fortalte hende det, og hun hørte, at det var hendes egen Datter, der havde forraadt hende, Esther, som hun havde næret med sit Hjerteblod, og for hvis Lykkes Skyld hun nu maatte bøde med Livet, saae hun først uforstaaende op paa ham men op-

slog derefter en høj Latter, der gik ham gennem Marv og Ben.

Det var den Latter fra Hjertet, hun saa inderlig havde længtes efter. Nu kom den med den sidste Befrielse, den endelige Beruselse. Dette havde hun endnu haft tilbage: at kastes i Skarnet af sit eget Barn. Mere kunde der næppe være at opleve for hende. Livets Skaal var tømt til Bunden.

Hvor hun frydede sig, da hun hørte Herredsfogden bekræfte (hvad han vidste fra Kapellanen) at dennes Forlovelse med Esther var en fuldbyrdet Kendsgerning. Hun tænkte paa sine fire Tusind Kroner, der snart vilde kunne være i Missionsbestyrelsens Hænder. De to vilde nu rimeligvis gifte sig saa snart som muligt for i deres Daarskab at rejse den sikre Undergang imøde derovre i Pestens Sumplande — og hun vilde faa Hævn over sin Datter endnu i Døden!

Skønt ... hvorfor Døden? Hun skyldte ikke længer nogen det Offer. Hun vilde netop nu, at hendes Skænsel skulde leve

og til evig Tid brændemærke det Navn, hun havde baaret. Hun vilde ingen Forsoning, ingen Medlidenhed. Hun foragtede de Taarer, der blev udgydt ved et Lig, og den Anger, der kom for silde. Hun vilde netop leve nu, for at Hadet kunde flamme og Lumpenheden triumfere og Tyvene her paa Sofiehøj fede sig uden Samvittighedsnag. Som hun forbandede sig selv og sin Moders Skød, hvis Besudling hun skyldte Livet, skulde der hvile Forbandelse over alt, hvad der havde tilhørt hende. — — Hun følte desuden en Modbydelighed ved at lægge Haand paa sig selv. Hun væmmedes ved sin egen Person, ved dette visne Legeme, der for hver Dag tydeligere aabenbarede sin Kerne: Dødens grinende Benrad. Et Selvmord var ogsaa altfor latterlig højtideligt for noget saa usselt som Resterne af et Menneskeliv. Hun var saamænd ikke saa mange Ophævelser værd. Hvad der var tilbage af hende, kunde akkurat være godt nok til at raadne op i den levende Begravelse, der kaldtes et Fængsel.

Hun rejste sig og sagde, at hun kendte

sin Skæbne og var beredt paa den. Hun bad ham om at vente paa hende blot et Kvarter, — hun skulde da være færdig til at følge ham.

Kort efter, at hun var gaaet bort, kom Kapellanen stille ind fra Sideværelset. Han havde hørt hende gaa ind i sit Sovekammer og var utaalmodig efter at faa at vide, om hun havde tilstaaet.

Herredsfogden gik op og ned ad Gulvet. Han var aldeles ude af sig selv, og Synet af den unge Præst, uden hvis Nidkærhed der maaske endnu havde kunnet gro Græs over den hele Elendighed, gjorde hans Opførsel og Tale endnu mere ubehersket, saa han lod sig henrive til Udtalelser, der var meget dristige for en kongelig Embedsmand.

Han sagde, at Fru Engelstoft i Grunden kun forsaavidt var at beklage, som Friheden en Tid vilde blive hende berøvet. Om Skammen var det ikke værd at tale for højt, og hvad det Selskab angik, hun nu vilde komme til at omgaaes, saa var han nærved at mene, at det bestod af de

honnetteste Mennesker i Landet, »fordi de Folk dog i Almindelighed vedstod, at de var Forbrydere«. Han anklagede sig selv, fordi ogsaa han havde været med til at nedbryde hendes Tro paa Menneskene og Retfærdigheden, dengang han i Kraft af en ubarmhjertig og vanvittig Lov ophævede hendes Ægteskab. Og han erklærede tilsidst med Højtidelighed — som forresten oftere forud — at han nu vilde gøre Alvor af at frasige sig sit Embede og ikke længer være Bøddel i Umenneskelighedens Tjeneste.

»Jeg vover at paastaa, at fra denne forbryderiske Lov om Skilsmisseretten stammer fortrinsvis den Uvederheftighed, der er det moderne Samfunds Kræftskade. Kan man ogsaa tænke sig noget mere ulogisk end saaledes at rokke ved selve det Fundament, hvorpaa hele Samfundet er opbygget — det ægteskabelige Hjem. Er det underligt, at et Hus vakler, naar man Aar for Aar udhuler Grunden under det? . . . Men vort Samfund vil ogsaa styrte i Grus en Dag. Intet er vissere! En Tilbagevenden til de gamle Ægteskabs-

former er nu en Umulighed. Det maa være det kommende Aarhundredes Opgave at lægge Grunden til en ny Samfundsbygning paa bredere Basis og med friere Udsigt.« — —

En halv Time efter kørte Fru Engelstoft bort fra Sofiehøj som Arrestant. Hun havde ikke taget Afsked med nogen, heller ikke med sin Datter.

I de følgende Dage var Aviserne fulde af Beretninger om hendes Ugerninger; og i dem alle fremstilledes hun som et Menneske, der alle Dage havde været et Uhyre og saa at sige fra Fødslen været forudbestemt til Forbryder.

Skønt Herredsfogden vidste bedre Besked, tog han dog heller ikke denne Gang sin Afsked. Han nøjedes med at tillave sine Aftentoddyer i Klubben endnu en Grad stærkere og ved deres Hjælp at glemme Nuet og trøste sig med Erindringen om den »lille Rødhætte«, saaledes som han huskede hende fra hin Juleferie i sin Ungdom, da han hver Dag saae hende komme

gaaende i Solskinnet over de store Snemarker med sin lille Broder trofast i Haanden.

Forresten blev hendes Fængselsliv ikke af lang Varighed. Kort efter, at hun havde faaet sin Dom og var bleven overført til Forbedringshuset, døde hun. Hun blev sig selv lig til det sidste og forlangte at blive begravet i sin Fangedragt og uden Præst eller Klokkeringning.

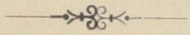

HENRIK PONTOPPIDAN

FORTÆLLINGER

BIND I-II

INDHOLD AF BIND I

Fra Hytterne: Naadsensbrød. Knokkelmanden. Et Grundskud. Hans og Trine. En Fiskerrede. En Bonde. Ane-Mette. Idyl. En stor Dag. En Vandringsmand. *Isbjørnen*, et Portræt. *Krøniker:* Menneskenes Børn. Ørneflugt. En lille By. Morgendug. Den stærke Skrædder. Den kloge Mand. Havfruens Sang. Digterliv. Muldskud. Naar Vildgæssene trækker forbi. De Vises Sten. *Minder.*

INDHOLD AF BIND II

Skyer: Ilum Galgebakke. To Venner. To Gange mødt. Tro til Døden. Et Offer. I Kongens Kjole. Nattevagt. *Den gamle Adam.*

Pris: 5 Kr. 50 Øre, indb. 8 Kr.

Lykke-Per V & VI udkommer efter Nytaar.